

21 Indefinita pronomen – självständiga

andra annat

Välj rätt pronomen. Se exempel.

- 1 – Nu har vi diskuterat kärnkraften hela kvällen. Kan vi inte tala om något annat?
 – Jo, det tycker jag.
- 2 Somliga vill resa utomlands på semestern. _____ vill helst stanna i Sverige.
- 3 – Igår berättade Lars att han skulle säga upp sig. Han trivs visst inte på jobbet.
 – Jaså. Berättade han inget _____? Har han något nytt jobb på gång?
 – Det sa han inget om.
- 4 – Jag vill inte ha fisk till middag idag. Det fick vi till lunch i skolan. Kan jag inte få
 något _____, mamma?
 – Jo, du kan få rester från igår om du vill.
- 5 En del vill ha monarki. _____ vill ha republik.
- 6 Jag tror att jag ska byta yrke. Det vore kul att syssla med något _____.
- 7 – Vill du ha vin till maten?
 – Nej tack. Jag dricker gärna något _____ öl eller vatten till exempel.
- 8 Vi har ännu inte bestämt vart vi ska åka på skolresan. Några vill åka till Köpenhamn.
 _____ vill åka till Göteborg.
- 9 Nu har jag suttit här och lyssnat på dig i en timme. Har du något _____ att
 tillägga så gör det nu. I morgon är det för sent.
- 10 – Lisa, fanns det inget _____ än räkningar med posten idag?
 – Nej, resten var faktiskt bara reklam.
- 11 – Nu är jag klar med städningen. Är det något _____ som jag kan hjälpa
 dig med?
 – Ja, du kan stryka om du vill.
- 12 Den här boken handlar om djur, natur och mycket _____.
- 13 Nuförtiden jäktar alla. _____ var det förr i tiden. Då tog man det
 mycket lugnare.
- 14 Pelle är duktig. Han kan klara både det ena och det _____.
- 15 Vissa tycker att grammatik är roligt. _____ tycker tvärtom.

22 Indefinita pronomen – förenade

all ...   allt ...   alla ...

Skriv ett lämpligt substantiv. Se exempel.

- 1 Allt socker är slut, så jag kan inte baka någon sockerkaka.
- 2 Alla _____ under 16 år får barnbidrag.
- 3 Nu är jag trött på allt _____. Det har ju regnat i två veckor.
- 4 Mina gäster åt upp all _____.
- 5 Allt _____ blir brunt när det är torra somrar.
- 6 Nu har jag gjort alla _____. Engelskan var svårast.
- 7 Familjen Jansson tar inte ut all _____ under sommaren, utan de brukar spara en vecka till vintern.
- 8 Allt _____ är slut, så vi måste köpa nytt.
- 9 Det var översvämnning i källaren igår. Allt _____ rann ut på golvet.
- 10 Det finns inte tvättmaskin i alla _____.
- 11 Äntligen är all _____ borta. Snart kommer de första vårbloommorna.
- 12 Alla _____ på året är inte lika långa.
- 13 All _____ är förbjuden utanför Elins daghem.
- 14 Joakim kunde inte komma in i vårt hus, för alla _____ var låsta.
- 15 Krister har hängt all _____ i torkskåpet.
- 16 Alla _____ har slagit ut. Det är så vackert i naturen nu.
- 17 Katarina ägnar all _____ åt sina barn.
- 18 Allt _____ är ute. Man har slutat leta efter den försvunna pojken.
- 19 Nu har vi snart skrivit alla _____. Bara ett återstår.
- 20 Man hinner inte läsa all _____ som kommer med posten.

23 Indefinita pronomen – självständiga

alla   allt = allting

Välj rätt pronomen. Se exempel.

- 1 I Sverige läser alla engelska i skolan.
- 2 Man ska nog inte berätta _____ för _____.
- 3 _____ har inte råd att åka bort på semestern.
- 4 – Jag har inte sagt _____ än. Vänta bara! – Oj då!
- 5 En matallergiker kan inte äta _____.
- 6 _____ har tyvärr inte fått lära sig att simma.
- 7 Man ska inte tro på _____ man hör. Folk pratar så mycket.
- 8 – _____ klarade provet bra förra veckan. – Så roligt!
- 9 När brudparet kom in i kyrkan reste sig _____.
- 10 – När du har diskat _____ kan du börja städa. – Inte det också!
- 11 – Jag vet inte om _____ har kommit, men vi börjar nu, sa Anders.
- 12 _____ föds lika men får inte samma möjligheter senare i livet.
- 13 Man vet aldrig vad som kommer att ske i framtiden. _____ kan hända.
- 14 _____ som tjänar pengar måste deklarera.
- 15 Ellinor är bortsämd. Hon får nästan _____ hon pekar på.
- 16 – Du behöver inte berätta mer. Jag vet redan _____. – Jaså?
- 17 – Ät upp _____ du har på tallriken. Vi får ju ingen mat förrän om flera timmar. – Får vi inte?
- 18 – Tänk på att _____ inte dricker alkohol!
– Ja, jag ska köpa lite alkoholfritt vin också.
- 19 – Jag förstår inte _____ vad du säger. Kan du förklara vad du menar?
– Ja, jag ska försöka.
- 20 Nu kan du snart _____ om dessa pronomen.

24 Indefinita pronomen – förenade

många – fler – flest   få – färre

Välj pronomen som passar. Se exempel.

- 1 – Har du varit i Stockholm någon gång? – Javisst, många gånger.
- 2 "Fem myror är _____ än fyra elefanter" är titeln på ett känt barnprogram.
- 3 Det är _____ dagar i februari än i någon annan månad på året.
- 4 – Jag har bara några _____ tändstickor kvar. Jag har faktiskt bara tre.
– Du kan få några av mig.
- 5 Det parti som får _____ röster i ett val får i uppdrag att bilda regering.
- 6 Folkmängden ökar. Det blir _____ och _____ mäniskor på jorden.
- 7 Det var bara _____ personer i kyrkan i söndags. Det var endast ett tiotal.
- 8 Igår var det inte så många elever i vår klass, men idag är det _____ efter-som ytterligare tre har blivit sjuka.
- 9 – Vem har _____ syskon i klassen?
– Ola. Han har sju bröder och en syster.
- 10 Lena har varit i Spanien _____ gånger, för hennes dotter bor där.
- 11 Det händer ganska _____ olyckor i hemmen på grund av att barn får i sig farlig medicin.
- 12 Stig är inte alls intresserad av att läsa. Han har bara läst några _____ böcker i hela sitt liv.
- 13 Björn röker 10 cigarretter per dag, men Bosse röker 40 om dagen. Bosse röker alltså _____ cigaretter än Björn.
- 14 Det är _____ kvinnor än män som jobbar inom värden.
- 15 – Vet du vilken plats i Sverige som har _____ soltimmar?
– Nej, jag är inte säker på det. Det är kanske någonstans på Öland.

25 Indefinita pronomen – man

<i>subjekt</i>	<i>objekt</i>	<i>reflexivt pronomen</i>	<i>possessivt pronomen</i>	<i>reflexiva possessiva pronomena</i>
man	en	sig	ens	sin – sitt – sina

(Jämför med personliga pronomena.)

Man måste stanna om polisen stoppar **en**.

Om polisen frågar efter **ens** körkort måste **man** visa det.

Man är skyldig att ha med **sig sitt** körkort när **man** är ute och kör bil.

Skriv rätt pronomen. Se exempel.

1 Man blir ledsen om man märker att folk ljuger för en.

2 – Vad ska _____ göra när _____ pengar har tagit slut?

– Ja, det är den stora frågan det.

3 Det är viktigt att ha goda vänner som _____ kan ha förtroende för.

Det är bra om _____ kompisar finns i närheten när _____ behöver dem, men

_____ bör inte utnyttja _____ vänner, för då kan de tröttna på _____.

Dessutom bör _____ hålla _____ löften. Annars litar _____ kamrater
inte på _____.

4 Det är kanske tur att _____ inte vet vad som kommer att hända _____ i
framtiden. Om det nu är så att _____ trots allt vill veta hur _____ fram-
tid kommer att bli kan _____ gå till en spåkvinna.

5 När _____ har lärt _____ språket i _____ nya hemland är det lättare
för _____ att klara _____ där. Det går ofta snabbare att lära sig något nytt
om _____ är intresserad och motiverad.

Det är bra att veta vad _____ lärare och klasskamrater heter och vilket telefon-
nummer de har om _____ behöver ta kontakt med dem.

Det är sant att _____ lär så länge _____ lever.

6 _____ måste själv anstränga _____ för att lösa _____ problem.
_____ måste ta ansvar för _____ egna handlingar.

- 7 – Vad gör _____ om _____ plötsligt upptäcker att _____ plånbok är borta? – Om _____ inte hittar den får _____ göra en stöldanmälan.
- 8 Om _____ har blivit av med _____ nycklar får _____ ringa efter en låssmed. Han kräver att _____ visar _____ legitimation innan han öppnar dörren åt _____.
- 9 _____ måste visa vad _____ har i _____ bagage om _____ blir stoppad i tullen.
- 10 _____ har ansvar för _____ barn tills de är vuxna och kan klara sig utan _____ hjälp.
- 11 Om _____ inte uttrycker _____ klart och korrekt kan det vara svårt för andra att förstå vad _____ menar.
- 12 _____ bör inte vara så envis att _____ inte kan ändra _____ om _____ har fel.
- 13 _____ måste vara ärlig mot _____ medmänniskor. Annars kan de bli besvikna på _____.
- 14 Det kan vara svårt att veta vart _____ ska vända _____ när _____ är nyinflyttad i Sverige. Det finns så många olika myndigheter.
- 15 I en storstad vet _____ ofta inte vad _____ grannar heter.
- 16 _____ måste ringa till _____ arbetsplats när _____ är sjuk.
- 17 _____ måste uppge _____ namn, _____ personnummer och _____ adress i många olika situationer.
- 18 Vart tionde år måste _____ förnya _____ pass och _____ körkort.
- 19 Det sägs att _____ alltid kan lära _____ något av _____ misstag.
- 20 Efter en sådan här övning kan _____ kanske känna _____ helt förvirrad, eller möjligens lite klokare.

26 Interrogativa pronomen

Interrogativa pronomen inleder frågor.

Förenade (och självständiga om tidigare nämnd person eller sak)

en-ord	ett-ord	plural	
vilken	vilket	vilka	
vems	vems	vems	– genitiv
vad ... för	vad ... för	vad ... för	– Endast förenat. Kan ibland användas i stället för vilken – vilket – vilka

- **Vilken** person har betytt mest för dig?   – **Vilken** medicin tar du?   = – **Vad** tar du **för** medicin?
– Min far.
– Värktabletter.
- **Vilket** stadsråd har hand om budgeten?   – **Vilket** yrke har du?   = – **Vad** har du **för** yrke?
– Finansministern.
– Jag är snickare.
- **Vilka** flickor är det som röker i vår klass?   – **Vilka** skor ska jag ta på mig? = – **Vad** ska jag ta på mig **för** skor?
– Det är bara Pia och Åsa.
– Ta de svarta!
- **Vems** bok är det här?   – **Vems** häfte är detta?   = – **Vems** pennor är det här?
– Det är Evas.
– Det är Jovankas.
– Det är Pelles.

Självständiga

vad	– syftar på en eller flera saker/aktiviteter	
vem, vilka	– används när man frågar om en person eller flera personer	
vems	– genitiv	
– Vad heter din syster?	– Vad gör du på dagarna?	– Vad ska ni ha till middag?
– Hon heter Elisabeth.	– Jag läser svenska.	– Kyckling och ris.
– Vem tänker du på?		
– På min son.		
– Vilka är det som inte kan komma i morgon?		
– Marta och Jimmy.		
– Vems är den här boken?	– Vems är det här häftet?	– Vems är de här pennorna?
– Evas.	– Jovankas.	– Pelles.

27 Interrogativa pronomen – förenade

Välj lämpliga substantiv. Se exempel.

- 1 – Vilket fotbollslag är bäst i Sverige, tycker du?
– Malmö FF.
- 2 – Vad har du för _____?
– Jag är civilingenjör.
- 3 – Vilket _____ går ditt pass ut?
– År 2004.
- 4 – Vilka _____ gränsar till Sverige?
– Danmark, Norge och Finland.
- 5 – Vilken _____ skriver du med?
– Vänster. Jag är vänsterhänt.
- 6 – Vems _____ är det här? De har legat här sedan igår.
– Oh! Det är ju mina. Jag behöver dem, för jag ska betala räkningar idag.
- 7 – Vad är det för _____ till Kalmar?
– 0480.
- 8 – Vilka _____ var roligast i skolan, tyckte du?
– Matematik och kemi.
- 9 – Vilken _____ lider fru Andersson av?
– Reumatism.
- 10 – Vilka _____ vill du ha?
– Dem med ost på.
- 11 – Vilket _____ ligger Karlstad i?
– Värmland.
- 12 – Vilken _____ beundrar du mest?
– Min farmor. Hon var fantastisk.
- 13 – Vilken _____ lyssnar du helst på?
– Flöjtmusik.
- 14 – Vilket _____ är det i din tröja?
– Bomull.
- 15 – Vad talar du för _____?
– Japanska, engelska och spanska.

28 Interrogativa pronomen – förenade och självständiga

Använd interrogativa pronomen i frågorna. Se exempel.

1	<u>Vad</u> heter du?	– Jan Kowalski.
2	_____ land kommer du från?	– Polen.
3	_____ år kom du till Sverige?	– 1982.
4	_____ länder har du bott i?	– Bara Polen och Sverige.
5	_____ har du _____ yrke?	– Jag är journalist.
6	_____ skriver du om?	– Mest kultur.
7	_____ gata bor du på?	– Sjövägen 18.
8	_____ har du _____ telefonnummer?	– Det är hemligt.
9	_____ bor du tillsammans med?	– Med min sambo.
10	_____ har du _____ bil?	– Jag har ingen bil.
11	_____ är den där bilen då?	– Det är min kusins.
12	_____ är det _____ årsmodell på den?	– Det är en nittiofemma.
13	_____ gör du på fritiden?	– Jag brukar träffa mina vänner.
14	_____ är dina bästa vänner?	– Marek och Göran.
15	_____ språk talar ni när ni träffas?	– Svenska. Göran kan ju inte polska.
16	_____ andra intressen har du?	– Jag läser mycket, och jag spelar schack.
17	_____ läser du?	– Mest skönlitteratur, men jag läser också tidningar på olika språk.
18	_____ språk kan du?	– Förutom polska och svenska kan jag ryska, tyska och engelska.
19	_____ saknar du mest från ditt hemland?	– Den polska gästfriheten, och så mina föräldrar förstås.
20	_____ är ditt bästa råd till en nyanländ invandrare i Sverige?	– Lär dig svenska så fort du kan!

29 Interrogativa pronomen

vad ... för

Använd *vad ... för* i stället för *vilken*, *vilket*, *vilka* i frågorna. Se exempel.

- 1 – Vilket postnummer har du? – 216 21

Vad har du för postnummer ?

- 2 – Vilka böcker läser du? – Mest skönlitteratur.

_____ ?

- 3 – Vilken färg är det på din nya kappa? – Den är brun.

_____ ?

- 4 – Vilka program är det på TV i kväll? – Det är mest serier.

_____ ?

- 5 – Vilken adress har Polisen? – Jag vet inte.

_____ ?

- 6 – Vilket väder ska det bli i morgon? – Det ska bli sol.

_____ ?

- 7 – Vilka filmer har du sett i vår? – Inte en enda.

_____ ?

- 8 – Vilka intressen har du? – Sport och dans.

_____ ?

- 9 – Vilken storlek har du på skor? – 40.

_____ ?

- 10 – Vilka planer har du för framtiden? – Jag ska bli veterinär.

_____ ?

30 Interrogativa pronomen – utropssatser

Interrogativa pronomen används i utropssatser när man vill tala om vad man tycker om något. Om dessa pronomen står utan adjektiv kan de vara uttryck för ett positivt eller ett negativt omdöme beroende på betoningen. Observera ordföljden!

Vilken film! (positivt/negativt)
Vilket väder! (positivt/negativt)
Vilka elever! (positivt/negativt)

Vilken snygg jacka!
Vilket tråkigt program!
Vilka fina villor!

Vilken snäll mamma **du har**!
Vilket bra program **vi såg** igår!
Vilka kalla nättter **det har** varit!

Vad snäll **du är!** eller Vad du är snäll!
Vad dum **han är!** Vad han är dum!
Vad mörkt **det är!** Vad det är mörkt!
Vad fort **tiden går!** Vad tiden går fort!
Vad trevliga **de är!** Vad de är trevliga!

Ändra meningarna. Se exempel.

1 Mannen är konstig.

Vilken konstig man !

2 Avtalet var dåligt.

_____ !

3 Idéerna är tokiga.

_____ !

4 Kakan är kladdig.

_____ !

5 Vädret är härligt.

_____ !

6 Åke berättade en sorglig historia.

Vilken sorglig historia Åke berättade !

7 Du har bakat goda bullar.

_____ !

8 Ni har ett rymligt kök.

_____ !

9 Ni har en fantastisk utsikt.

_____ !

10 Olle har busiga ungar.

_____ !

11 Du har en bussig man.

_____ !

12 Jag spillde kaffe på chefens byxor.

Det var pinsamt. Vad pinsamt det var !

13 Ni klarade provet. Ni är duktiga.

_____ !

14 Du har ju svårt att tala. Du är hes.

_____ !

15 Jag träffade Tom igår. Han är snygg.

_____ !

16 Jag var på diskon igår. Det var roligt.

_____ !

31 Relativa pronomen (= bisatsinledare)

Relativa pronomen syftar tillbaka på närmast föregående *ord, uttryck eller sats* (= korrelat). Relativa pronomen inleder alltid en bisats och kan vara subjekt, objekt eller adverbial i satsen.

1 som	– syftar tillbaka på substantiv och pronom i singular och plural
2 vilken, vilket, vilka	– används i stället för <i>som</i> då bisatsen inleds av en preposition samt i formellt språk
3 vilket, något som	– syftar tillbaka på ett verb, en verbfras eller en hel sats
4 vars	– är genitiv och står tillsammans med sitt huvudord

1

Kan du ge mig tidningen **som** ligger där borta?
Har du läst brevet **som** du fick igår?

subjekt (s)
objekt (o)

2

Där ligger gatan **på vilken** Erik bor.
Där ligger gatan **som** Erik bor **på**.
Nu ska man riva huset **i vilket** jag bodde som barn.
Nu ska man riva huset **som** jag bodde **i** som barn.
Jag ska köpa två pärmar **i vilka** jag kan sätta in alla lösa papper.
Jag ska köpa två pärmar **som** jag kan sätta in alla lösa papper **i**.

adverbial (a)
a
a
a

På presskonferensen ställde en journalist en fråga **vilken** tyvärr inte
hann bli besvarad.
En ung man har gripits för mordet **vilket** ägde rum natten till igår.
Svenska språket har några pronomen **vilka** kan vara svåra att lära sig.

s
s
s

3

Jag brukar motionera **vilket** är nyttigt för kroppen.
Jag älskar katter **vilket** min man inte gör.
Folk stressar för mycket **vilket** inte är bra.
Lasse kan inte komma i morgon **vilket** är synd.
Sverige är med i EU **vilket** alla inte gillar.

s
o
s
s
o

4

En bil, **vars motor** är sönder, har stått övergiven på vår gata i flera veckor. *s*
Jag vill bo i ett land **vars klimat** är varmt året om. *s*
Emilia, **vars föräldrar** är skilda, bor hos sin mormor och morfar. *s*

32 Relativa pronomen

som (subjekt, objekt, adverbial)

Komplettera bisatserna med de meningar som står inom parentes. Se exempel.

- 1 Där kommer mannen som *du tydligt är ganska intresserad av*. (Du är tydligt ganska intresserad av honom.)
- 2 När går tåget som _____? (Du ska åka med det.)
- 3 Där är huset som _____. (Jag har alltid bott i det.)
- 4 Det här är Katja som _____. (Hon ska kanske börja på vårt företag.)
- 5 Jag har två arbetskamrater som _____. (Du har inte träffat dem.)
- 6 Där är två hundar som _____. (Ni måste nog akta er för dem.)
- 7 I kväll ska jag träffa Bosse som _____. (Du talar alltid så mycket om honom.)
- 8 Där är parken som _____. (Vi brukar ofta ta långa promenader i den.)
- 9 Här får du en tidning som _____. (Du kan kanske titta i den på tåget.)
- 10 Där kommer grannen som _____. (Hon är alltid så pigg och glad.)
- 11 Har du antecknat adressen till hotellet som _____? (Ni ska eventuellt bo på det.)
- 12 Var har du ställtstårtan som _____? (Vi ska äta den i kväll.)
- 13 Vem ska tolka åt Adnan som _____? (Han förstår inte svenska.)
- 14 Jag har hittat katten som _____. (Ni går tydligt omkring och letar efter den.)
- 15 Finns det någon som _____? (Han/Hon förstår fortfarande inte det här.)

33 Relativa pronomen

vilk/en, -et, -a   vilket   vars

Välj rätt pronomen. Se exempel.

- 1 På vinden i vårt hus finns det många förråd i vilka vi kan förvara olika saker.
- 2 Min son har börjat röka _____ jag inte gillar.
- 3 I kväll börjar ett TV-program för _____ Ola Ekström är programledare.
- 4 Maten har blivit billigare _____ är bra för hushållskassan.
- 5 – Har du talat med eleverna _____ lärare ska ha tjänstledigt? – Jadå.
- 6 Man kan hyra ett bankfack i _____ man kan lägga sina värdehandlingar.
- 7 Urban jobbar med ungdomar _____ föräldrar är alkoholister.
- 8 1947 infördes allmänt barnbidrag _____ har varit till stor hjälp för många barnfamiljer.
- 9 Leif fick ett telegram i _____ det stod att han skulle ringa hem.
- 10 En matberedare är en maskin i _____ man t.ex. kan blanda ihop en deg.
- 11 Herr Larsson försökte trösta en liten pojke _____ cykel hade blivit stulen.
- 12 Åke sa att han ville skilja sig _____ kom som en chock för hans fru.
- 13 Någon har stulit kuvertet i _____ herr Nilsson hade lagt sitt testamente.
- 14 Petra har en elev _____ hemförhållanden är svåra.
- 15 Nu har polisen stängt restaurang "Lyktan" _____ anställda är misstänkta för narkotikahandel.
- 16 Mia arbetar för mycket _____ hennes man inte tycker om.
- 17 Bo jobbar med ett projekt _____ mål är att hjälpa gatubarnen i Brasilien.
- 18 Elena kommer ofta för sent till skolan _____ är mycket irriterande.
- 19 Det är farligt att köra med bilar _____ däck är slitna.
- 20 Ahmed gillar att studera grammatik _____ kanske inte alla gör.

34 Relativa pronomen – inskjuten relativsats

jag lånade av dig	står på hållplatsen
jag bland annat hade mitt körkort	alibi var falskt
blodtryck var mycket högt	priser är låga
~~spelar piano så vackert~~	har börjat kursen i svenska
jag ska bo under semestern	kontokort var spärrat
dansar i baletten	strejkar
jag har anmält mig	vi betalar 10% ränta
lönsamhet är dålig	ligger i vardagsrummet
vi ska titta på	spelar i finalen
ska spela på Stadshotellet	jag arbetar på
vi handlar mat i	jag är medlem
vann två miljoner på Lotto	ena vinge var sönder
föräldrar är missbrukare	

Komplettera meningarna med hjälp av ovanstående information. Se exempel.

- 1 Flickan, som spelar piano så vackert, har studerat musik i Paris i 4 år.
- 2 Mattorna, som _____, är äkta.
- 3 Plånboken, i vilken _____, har blivit stulen.
- 4 Livsmedelsaffären i centrum, vars _____, har många kunder.
- 5 Boken, som _____, var jättebra.
- 6 Lånet, på vilket _____, ska vara amorterat om 5 år.
- 7 Apoteket, som _____, ligger mitt i stan.
- 8 Eleverna, som _____, kommer från olika länder.
- 9 Programmet, som _____, handlar om djur.
- 10 Dammen, vars _____, fick inte ut några pengar i bankomaten.

- 11 Pojkarna, som _____, vann semifinalerna utan problem igår.
- 12 Hotellet, på vilket _____, ligger vid havet.
- 13 Affären, som _____, stänger klockan sju.
- 14 Kurserna, till vilka _____, är ganska dyra.
- 15 Barn, vars _____, far ofta illa.
- 16 Mannen, som _____, väntar på bussen.
- 17 Kvinnan, som _____, ska åka jorden runt.
- 18 Den mörka tjejer, som _____, har gått på Balettakademien i Göteborg.
- 19 Sjuksköterskorna, som _____, vill ha högre lön.
- 20 Den gamle mannen, vars _____, avled på intensivvårdsavdelningen under natten.
- 21 Föreningen, i vilken _____, ska få nya stadgar.
- 22 Flygplanet, vars _____, tvingades att nødlanda.
- 23 Orkestern, som _____, består av sex musiker.
- 24 Den tilltalade, vars _____, fick 3 års fängelse.
- 25 AB Svedberg, vars _____, ska läggas ner.

35 Relativa pronomen

Skriv färdigt meningarna. Se exempel.

- 1 Har du någon bra bok som jag kan få låna under semestern ?
- 2 Skolan, i vilken _____.
- 3 Räntorna ska sänkas vilket _____.
- 4 Vi talar ofta om Karin vars _____.
- 5 Tåget, som _____.
- 6 Man bör inte köra med bilar vars _____.
- 7 Paulina behöver ett kassaskåp i vilket _____.
- 8 Man får inte behålla alla pengar som _____.
- 9 Arbetslösheten bland ungdomar är hög vilket _____.
- 10 Igår ringde det en man vars _____.
- 11 De anställda på vårt kontor har köpt en present som _____.
- 12 Pelle har två lån på vilka _____.
- 13 Det är rökförbud i alla offentliga lokaler vilket _____.
- 14 På min födelsedag fick jag en parfym vars _____.
- 15 Erik har skrivit på ett hyreskontrakt i vilket _____.

ADJEKTIV

(och substantiv)

Adjektiv är ord som beskriver och ger information om substantiv och pronomen.
Adjektivet böjs efter det substantiv eller pronomen som det står tillsammans med.

	<i>en-ord</i>	<i>ett-ord</i>	<i>plural</i>	
<i>Obestämd form:</i>	fin	fint	fina	
<i>Bestämd form:</i>	finā	fina	fina	Den bestämda formen slutar på -a både i singular och plural.

Adjektivet står

- **predikativt** efter bl.a. följande verb:

vara	Ulf är snäll . Ulf och Per är snälla .
bli	Maria blev sjuk igår. Maria och Lena blev sjuka igår.
se ... ut	Den där tårtan ser god ut! Det där äpplet ser gott ut!
känna sig	Jag känner mig glad . Vi känner oss glada nu.
verka	Den boken verkar rolig ! Det programmet verkar roligt .
läta	Vad du låter hes ! Vad ni låter hesa !

I predikativ ställning står adjektivet alltid i obestämd form.

- **attributivt** = direkt framför ett substantiv

Det ord som står före adjektivet bestämmer vilken form adjektivet och substantivet ska ha.

A Obestämd form + obestämd form

en	ett	många etc.	
någon	något	några	
ingen	inget	inga	
annan	annat	andra	
varje (var)	varje (vart)	–	
varenda	vartenda	–	
vilken	vilket	vilka	
sådan	sådant	sådana	

B Bestämd form + bestämd form

den	det	de	
den här/där	det här/där	de här/där	finā bilarna, husen

C Bestämd form + obestämd form

min	mitt	mina	
Evas	Evas	Evas	
denna	detta	dessa	
samma	samma	samma	
nästa	nästa	–	
följande	följande	följande	finā bilar, hus

Observera: Ofta slutar adjektivets bestämda form i singular på **-e**. (Förr hade vi **-e** framför maskulina substantiv och **-a** framför feminina substantiv) Exempel: den unge mannen, den snälle pojken

1 Adjektiv med speciella former

<i>en-ord</i>	<i>ett-ord</i>	<i>plural</i>	Fler exempel:
enkel	enkelt	enkla	dubbel, simpel, usel, ädel
ilsken	ilsket	ilskna	ledsen, öppen, mogen, vaken, naken, galen, nyfiken, belåten, mulen
säker	säkert	säkra	vacker, mager, nykter
gammal	gammalt	gamla	
blå	blått	blåa	grå, fri, ny, slö, rå, kry
våt	vått	våta	blöt, söt, vit, fet, het, slät, tät, rät
trött	trött	trötta	flott, matt, platt, mätt, lätt, rätt
svart	svart	svarta	kort, tyst, stolt, halt, elegant, intressant
röd	rött	röda	glad, god, bred, sned, vid, död, spröd
mild	milt	milda	vild, hård, värd, ond, blond, rund
tom	tomt	tomma	öm, dum, ljum, stum, grym, ensam, långsam (Jämför: lam, lamt, lama; tam, tamt, tama)
allmän	allmänt	allmänna	(Jämför: sen, sent, sena; ren, rent, rena; len, lent, lena)
sann	sant	sanna	tunn, grann, noggrann
liten	litet	små	= obestämd form
lilla	lilla	små	= bestämd form
<i>Oböjliga adjektiv</i>			
bra	bra	bra	gratis, inrikes, utrikes, extra, äkta, stilla, orange, beige, lila, rosa, kul, öde
<i>Presens particip = oböjliga</i>			
leende	leende	leende	spännande, kommande, nuvarande, pågående etc.
<i>Perfekt particip</i>			
grillad	grillat	grillade	intresserad, begagnad, möblerad
stängd	stängt	stängda	beställd, höjd, byggd, tänd, känd, berömd
rökt	rökt	rökta	gift, sänkt, stekt, kokt, låst, släckt
klädd	klätt	klädda	sydd, bredd
tillåten	tillåtet	tillåtna	förbjuden, upptagen, välkommen

2 Adjektiv och substantiv – A och B (Se s. 143!)

Skriv rätt form av adjektiv och substantiv. Se exempel.

- 1 – Finns det något säkert ställe där jag kan gömma mina pengar?
– Ja, men göm dem inte i madrassen! (säker, ställe)
- 2 Det finns inga _____ nu, så jag måste stämpla ett tag.
(ledig, arbete)
- 3 – Vilket hus bor du i? – I det _____ där borta. (hög, hus)
- 4 Sara har ingen _____, så hon kan inte köpa några _____. (hög, lön; dyr, julklapp)
- 5 Ellen har en _____, så hon har plats för många _____. (rymlig, lägenhet; stor, gammal, möbel)
- 6 – Vad ska vi bjuda Bert och Kristin på på lördag?
– Du kan väl laga den där _____ som vi hade på Fars Dag.
(god, köttgryta)
- 7 Vilken _____! En sådan _____
_____ skulle jag behöva. (snygg, jacka; tjock, varm, jacka)
- 8 Om man vill ha ett _____ i något ämne måste man klara alla _____. (bra, betyg; svår, prov)
- 9 – Det finns tyvärr inget _____, så ni får faktiskt hålla till godo med _____. – Okej. (mjuk, bröd; hård, bröd)
- 10 – Kan jag få byta de här stövlarna?
– Javisst, Det går bra. Vill du prova ett par andra _____?
– Ja, gärna. (brun, stövel)
- 11 Nu är det rent och fint här hemma. Vartenda _____
är borta. (liten, dammkorn)
- 12 – Har du bestämt dig för vilka blommor du vill ha?
– Ja, jag tar de här _____. (röd, nejlika)
- 13 Jag hoppas att det snart dyker upp något annat _____
_____, för nu är vi nästan färdiga med det här. (intressant, projekt)
- 14 – Vilka _____ ni har! (dålig, betyg) – Usch ja!
- 15 Tänk att jag ska behöva vakna tidigt varenda _____.! (ledig, dag)
- 16 – Ett sådant _____ det är idag! Vi kan väl åka ut till havet?
– Ja, gärna. (vacker, väder)
- 17 – Vad är det för _____ du vill ha? (svart, sko)
– Det är sådana _____ som Lena har? (svart, sko)

ADJEKTIV

- 18 Familjen Ask har två stora rum och ett litet. Det _____ är barnkammare. Ett av de _____ är vardagsrum och det andra är kombinerat arbetsrum och sovrum. (liten, rum; stor, rum)
- 19 Varje _____ får kämpa om stöd från väljarna. (ny, politisk, parti)
- 20 – Har ni någon _____ att rekommendera?
– Ja, den kokta laxen är mycket fin. (god, fiskrätt)
- 21 – Tack för lånet! Jag har läst den här boken nu. Har du någon annan _____ att låna mig? – Javisst. (intressant, bok)
- 22 – Jag skulle vilja ha ett _____ med dig den här veckan, sa chefen. (personlig, samtal)
- 23 – Det här _____ skulle passa bra i vårt sovrum.
– Ja, det är snyggt. (rutig, överkast)
- 24 – Tror du att vi någonsin kommer att få någon _____ i Sverige? – Nej, det tror jag inte. (full, sysselsättning)
- 25 På Perssons bilfirma finns det bilar i olika storlekar. De _____ är tuffa men ganska dyra. (liten, bil)
- 26 På Internet hittade jag ett _____ om min skola. (utförlig, reportage)
- 27 I Malmö finns det många _____. (vacker, park)
- 28 Vi har ännu inte fått några _____ angående upp-
sägningarna på vårt företag. (definitiv, besked)
- 29 Det är ett _____ mellan lärare och administration på vår skola. (god, samarbete)
- 30 På torget står två politiker. Den _____ talar om studie-
bidrag medan den äldre talar om pensioner. (ung, politiker)
- 31 Familjen Svensson har _____ för mat och hyra. (hög, kostnad)
- 32 Pontus har många _____ från sitt jobb som jour-
nalist. (positiv, erfarenhet)
- 33 Det finns många _____ i Småland. (liten, företag)
- 34 – Vad heter den _____ på vårdcentralen?
– Ylva Sonesson. (kvinnlig, läkare)
- 35 Nu gör du nog inga _____ på detta i fortsättningen. (dum, fel)

3 Adjektiv och substantiv – A, B och C (Se s. 143!)

Skriv rätt form av adjektiv och substantiv. Se exempel.

- 1 – Har du sett den bruna borsten?
- Ja, den ligger i ditt lilla toalettskåp. (brun, borste; liten, toalettskåp)
- 2 – Hur ska vi göra med våra _____?
- Vi kan väl spara alla kvitton och sedan dela på kostnaderna. (gemensam, utgift)
- 3 – Hur trivs ni i ert _____?
- Jättebra. Bättre än i det _____. (ny, hus; gammal, hus)
- 4 – Hur ska Peter bli av med sin _____?
- Genom att följa läkarens _____ att sluta röka.
(besvärlig, hosta; god, råd)
- 5 Lyssna nu! Följande _____ har kommit från rektorn:
"All undervisning är inställd på grund av strejk." (kort, meddelande)
- 6 – När ska vi äta all denna _____?
- Det är inga problem. Den kommer nog att gå åt under den
_____. (god, mat; lång, julhelg)
- 7 – Vem är det som ska köra oss till matchen i Göteborg i morgen?
- Det är min _____. (bussig, storasyster)
- 8 Malmös _____ är mycket vackert. (ny, bibliotek)
- 9 – Vad ska alla _____ göra?
– Jag vet inte. Det är ett av de _____ i samhället.
(arbetslös, ungdom; stor, problem)
- 10 Nu har fru Månsson startat ett _____ igen. Alla hennes
_____ tisslar och tasslar om det.
(ny, företag; avundsjuk, granne)
- 11 – Var är Tommy och Annika?
– Deras _____ fyller år, så de är och gratulerar honom.
(gammal, farfar)
- 12 – Vad ska vi göra med alla dessa _____?
– Sälj dem på auktion! Det finns säkert många som är intresserade av dem.
(värdefull, smycke)

ADJEKTIV

- 13 Nu är julen slut. Nästa _____ är inte förrän i slutet av mars.
(stor, helg)
- 14 – Tror du att Karl trivs i sitt _____?
– Ja, det är jag säker på. (ny, äktenskap)
- 15 – Kan du hjälpa mig med det här _____?
– Nej, du får gå till din _____ i stället. Han är bättre i matte än jag. (svår, mattetal; storebror)
- 16 Den _____ är treårig. Rikard går i tvåan, och han trivs bra på det _____.
(svensk, gymnasieskola; naturvetenskaplig, program)
- 17 – Varifrån kommer detta _____?
– Från Australien. Därifrån kommer många _____. (god, vin; fin, vin)
- 18 Jag får nog ta fram vinterkappan nu. Igår frös jag i min _____
_____. (tunn, höstkappa)
- 19 Vid gårddagens _____ fick man information om regeringens _____. (lång, presskonferens; ny, sparpaket)
- 20 – Var kommer dessa _____ ifrån?
– Jag har lånat dem av Ulla. (gammal, serietidning)
- 21 Elin fyllde 20 år igår. Nästa _____ i släkten är mormor Irmas 90-årsdag. (jämnn, födelsedag)
- 22 – Vad ska du ha på dig i kväll?
– Jag tror att jag ska ha samma _____ som jag hade på Lennarts bröllop. (mörk, kostym)
- 23 – Vad ska vi ha det här _____ till?
– Vi kan väl sy gardiner av det. (vit, tyg)
- 24 Birgit Nilssons _____ kom ut 1995. Boken fick _____, och det är många som vill läsa om hennes _____.
(memoarer; fin, kritik; intressant, liv)
- 25 – Du har väl ingen _____ att oroa dig för testet idag?
– Jo, jag glömde mina _____ i skolan igår, så jag har inte kunnat läsa allt. (särskild, anledning; anteckning)

4 Adjektiv och substantiv – A – C + predikativt (Se s. 143!)

Skriv rätt form av adjektiv och substantiv. Se exempel.

- 1 Den nya datorn på vårt jobb är mycket bra. (ny, dator)
- 2 Det förekommer mycket våld i vårt _____.
(modern, samhälle)
- 3 – Det här är Bo, min _____. – Trevligt att träffas! (ny, kille)
- 4 – Hur många anställda har det här _____?
– 350. (stor, företag)
- 5 – Ska jag berätta en _____ för dig?
– Ja, vad spännande! (rolig, nyhet)
- 6 Bara de _____ gav chauffören dricks efter utflykten igår.
(nöjd, passagerare)
- 7 Dagen efter luciafirandet i vår skola var eleverna _____. (trött)
- 8 Alfs _____ är verkligen _____. De läses av många. (politisk, artikel; intressant)
- 9 Ali läser mycket och gör _____. (enorm, framsteg)
- 10 De sista åren har man talat mycket om Sveriges _____, både i Sverige och utomlands. (ekonomisk, situation)
- 11 Om man som vittne lämnar _____ i rätten kan man bli dömd för mened. (felaktig, uppgift)
- 12 Arbetet som polis kan vara ett _____. (tuff, jobb)
- 13 Tommy kommer med det _____ från Rom i kväll. (sen, plan)
- 14 Ett _____ låg på marken i morgon. (tunn, snötäcke)
- 15 De _____ bör respekteras av alla.
(mänsklig, rättighet)
- 16 Igår dömdes två ynglingar till samma _____. De fick sex års fängelse för införsel av narkotika. (hög, straff)
- 17 Det var _____ att promenera i det _____ igår kväll.
(skön; lätt, snöfall)
- 18 Leif har slutat spela fotboll. Hans _____ har tvingat honom till det. (svår, knäskada)
- 19 – Har Sverige någon _____?
– Ja, många. (duktig, tennisspelare)
- 20 – Oxköttet ser _____ ut. Vad kostar det per kilo? – 99 kronor. (mör)

ADJEKTIV

- 21 Det är inte många som har sådana _____ som Ulf och Nisse. De tjänar cirka 80 000 kronor i månaden. (hög, månadslön)
- 22 – Ska du sälja alla dessa _____? – Ja. (gammal, möbel)
- 23 Trots allt elände som drabbat Eva och Lars känner de sig ganska _____. (lycklig)
- 24 Emil har aldrig blivit dömd för något _____ trots att han har gjort många _____. (grov, brott; hemsk, sak)
- 25 Sveriges _____ lockar många turister. (vacker, natur)
- 26 Det _____ gav 11% i löneförhöjning. (treårig, avtal)
- 27 Den svenska VM-truppens _____ är _____. (ny, kläder; jättetuff)
- 28 Folkpartiet är känt för sina _____. (liberal, idé)
- 29 Statsministern lät ganska _____ under intervjun igår. (arg)
- 30 Det är _____ att kunna ett sådant _____ som engelska. Därför är det ett obligatoriskt ämne i den svenska skolan. (viktig; stor, språk)
- 31 – Prova den där _____! Den klär dig nog. – Ja! (kort, jacka)
- 32 – Vad ni verkar _____! Vad är det? – Inget särskilt. (ledsen)
- 33 Det finns inget _____ på TV i kväll. (rolig, program)
- 34 – Var har du köpt de här _____.? – På Livs. (god, äpple)
- 35 Det här området verkar _____. Här skulle jag vilja bo. (lugn)
- 36 – Var är Karin? Hennes _____ är ledsna och letar efter henne.
– Jag vet faktiskt inte. (liten, flicka)
- 37 – Vem har råd att bo på detta _____?
– Ja, säg det! (flott, hotell)
- 38 – Är det lika _____ att snusa som att röka? – Jag tror det. (farlig)
- 39 – Nu har jag kollat vartenda _____ i texten, sa Evy. (liten, ord)
- 40 – Vet du vem som ska flytta in i den _____?
– Nej, men jag tror att det är en barnfamilj. (tom, lägenhet)
- 41 – Var ska ni göra av alla era _____?
– Vi ska sätta in dem i album. (gammal, foto)
- 42 – Hur länge ska de här _____ ligga här och skräpa?
– Jag ska ta bort dem i kväll. (smutsig, kläder)
- 43 Mats hälsar ofta på sin _____. (ensam, faster)
- 44 – Tror du att det är _____ att ha en hälsokostaffär? – Ja. (lönsam)
- 45 Alla anställda på Bo & Hus verkar _____ med de nya arbetstiderna (belåten)

- 46 – Finns det inga _____ på Olsson & Söner?
 – Nej tyvärr. Alla tjänster är tillsatta. (ledig, jobb)
- 47 – Var sitter Ingrid?
 – I det _____ till vänster. (liten, rum)
- 48 – Inga motgångar tycks påverka ditt _____. – Nej. (god, humör)
- 49 – Är det inte _____ att Kajsa har sagt upp sig?
 – Jo, men hon blev visst ovän med chefen. (underlig)
- 50 Finansministerns svar angående skattehöjningar lät _____. (hoppfull)
- 51 – Vilket _____ jag hade på det senaste matteprovet! Jag måste skärpa mig till nästa gång, sa Mia. (usel, resultat)
- 52 – Du ska väl inte ha på dig den där ____?
 – Jo, det hade jag faktiskt tänkt. (gräslig, hatt)
- 53 – Hur ska man finansiera all denna ____?
 – Man måste kanske höja skatten. (dyr, sjukhusvård)
- 54 Vi har ingen _____ hemma, så vi får ta mjölk till jordgubbarna.
 (färsk, grädde)
- 55 – De där _____ som står där borta är _____.
 Akta dig för dem! (arg, hund; farlig) – Ja, ja.
- 56 – Ett _____ är skönt för dina _____,
 sa syster Kajsa till gamla fru Pålsson. (het, fotbad; kall, fot)
- 57 Det är _____ att dricka mycket vatten. (nödvändig)
- 58 – Finns det några _____? frågar tomten. (snäll, barn)
- 59 Varje _____ måste registreras. (ny, företag)
- 60 – En sådan _____ du har!
 – Ja, det är sant. (underbar, man)
- 61 Igår åkte vi med det _____ till Göteborg. (ny, snabbtåg)
- 62 När Lisas arbete blev för _____ för henne blev hon omplacerad. (tung)
- 63 Revisorn kollar varenda _____ i bokföringen. (liten, siffra)
- 64 I morgon ska det bli _____ till _____ i södra Sverige.
 (måttlig, hård, vind)
- 65 – Vet du vad firmans _____ heter?
 – Ja, han heter Karl-Emil men kallas för Kalle Mil. (ny, vaktmästare)

5 Sammansatta adjektiv

Vilka enskilda ord känner du igen i de sammansatta orden? Gör ett exempel.

Adjektiv + adjektiv

rödbrun

röd + brunrödbrunt hår

sötsur

söt + sursötsur sås

helnykter

hel + nykterhelnyktra förare

halvfärdig

fulsnygg

långtråkig

kortkort

storblommig

torrolig

smårutig

småsnål

lillgammal

mörkblå

klarblå

ljusblå

klarvaken

yrvaken

högaktuell

bredrandig

frivillig

dövstum

nygammal

Substantiv + adjektiv

- iskall _____
- stendöv _____
- hemtrevlig _____
- vattenfast _____
- vindtät _____
- skitbra _____
- kanonbra _____
- lekfull _____
- ljudlös _____
- sockerfri _____
- miljövänlig _____
- livrädd _____
- ljuskänslig _____
- bergsäker _____
- bottendålig _____
- toppenskön _____
- gravallvarlig _____
- knallröd _____
- kolugn _____
- spegelblank _____
- guldgul _____
- silvergrå _____
- kristallklar _____
- lusfattig _____
- sjösäker _____
- bilsjuk _____
- skattskyldig _____

ADJEKTIV

Verb + adjektiv (infinitivens -a försvinner)

åksjuk

---

spelgalen

---

sittriktilig

---

flygrädd

---

pratsjuk

---

köpstark

---

tänkvärd

---

stekhet

---

spyfärdig

---

hagalen

---

gråtfärdig

Precis som för substantiven sker förändringar i vissa sammansättningar.

dödstyst

---

livsfarlig

---

ansvarsfull

---

svarslös

---

minnesrik

---

dagsfärsk

---

föräldrafri

---

viljestark

---

docksöt

---

skolmogen

---

sagolik

---

6 Adjektivets komparation

Man komparerar adjektivet för att uttrycka jämförelse. Det finns olika sätt att komparera adjektiven.

Komparativ är oböjlig. Superlativ böjs bara i bestämd form.

Grupp 1

<i>Positiv (= grundform)</i>	<i>Komparativ</i>	<i>Superlativ</i>	<i>Bestämd form superlativ</i>
	-are	-ast	-aste
rolig, -t, -a	roligare	roligast	roligaste
tråkig, -t, -a	tråkigare	tråkigast	tråkigaste
snygg, -t, -a	snyggare	snyggast	snyggaste
ful, -t, -a	fulare	fulast	fulaste
etc.			
enk/-el, -elt, -la	enklare	enklast	enklaste
nyfik/-en, -et, -na	nyfiknare	nyfiknast	nyfiknaste
vack/-er, -ert, -ra	vackrare	vackrast	vackraste
dum, -t, -ma	dummare	dumlast	dummaste

De flesta adjektiv kompareras enligt grupp 1.

Adjektiv som slutar på **-el**, **-en**, **-er** förlorar **-e** i komparativ och superlativ precis som pluralformen i positiv. Adjektiv som slutar på **långt**, **betonat** **-m** får **-mm-** i komparativ och superlativ precis som pluralformen i positiv.

Grupp 2

<i>Positiv</i>	<i>Komparativ</i>	<i>Superlativ</i>	<i>Bestämd form superlativ</i>
	-re	-st	-sta
hög, -t, -a	högre	högst	högsta
ung, -t, -a	yngre	yngst	yngsta
tung, -t, -a	tyngre	tyngst	tyngsta
läg, -t, -a	lägre	lägst	lägsta
lång, -t, -a	längre	längst	längsta
stor, -t, -a	större	störst	största
grov, -t, -a	grövre	grövst	grövsta
<i>Observera:</i>			
få	färre	– (pronomen)	

I grupp 2 finns det bara ett fåtal adjektiv.

Alla adjektiv i denna grupp, utom *hög*, får **omljud**: u → y, å → ä, o → ö

ADJEKTIV

Grupp 3

<i>Positiv</i>	<i>Komparativ</i>	<i>Superlativ</i>	<i>Bestämd form superlativ</i>
	-re	-st	-sta
gam/-mal, -malt, -la lite/-n, -t, små bra dålig, -t, -a	äldre mindre bättre sämre/värre	äldst minst bäst sämtst/värst	äldsta minsta bästa sämtsta/värsta
<i>Observera:</i> många mycket	fler(a) mer(a)	flest mest	flesta (pronomen) mesta (adverb)

I grupp 3 finns bara dessa adjektiv. De är oregelbundna.

Grupp 4

<i>Positiv</i>	<i>Komparativ</i>	<i>Superlativ</i>	<i>Bestämd form superlativ</i>
	mer	mest	
praktisk, -t, -a musikalisk, -t, -a teknisk, -t, -a	mer praktisk, -t, -a mer musikalisk, -t, -a mer teknisk, -t, -a	fest praktisk, -t, -a fest musikalisk, -t, -a fest teknisk, -t, -a	fest praktiska fest musikaliska fest tekniska
intressera/-d, -t, -de kän/-d, -t, -da läst, - , -a	mer intressera/-d, -t, -de mer kän/-d, -t, -da mer läst, - , -a	fest intressera/d, -t, -de fest kän/-d, -t, -da fest läst, - , -a	fest intresserade fest kända fest lästa
omväxlande förstående	mer omväxlande mer förstående	fest omväxlande fest förstående	fest omväxlande fest förstående

Med *mer* och *mest* kompareras:

- adjektiv som slutar på *-isk*
- vissa perfekt particip
- vissa presens particip

Observera: Man måste böja de adjektiv som står efter *mer* och *mest*, dock ej presens particip som är oböjligt.

Komparativformen kan ibland användas i betydelsen *ganska + grundformen* av ett adjektiv.

Exempel:

en yngre man = en ganska ung man
ett mindre hus = ett ganska litet hus
äldre mäniskor = ganska gamla mäniskor

En gammal man är äldre än en äldre man.

Ett stort hus är större än ett större hus.

Små städer är mindre än mindre städer.

7 Komparation

Komparera följande adjektiv. Se exempel.

<i>Positiv</i>	<i>Komparativ</i>	<i>Obest. och best. form superlativ</i>
lugn	<u>lugnare</u>	<u>lugnast, -e</u>
	nyare	
		farligast, -e
hög		
	större	
		lägst, -a
bra		
	sämre	
		minst, -a
systematisk		
	mer optimistisk	
		mest praktisk, -a
chockad		
	mer spännande	
		mest beroende, -
gammal		
	snabbare	
		mest komplicerad, -e
kort		
	längre	
förvånad		
	yngre	
lätt		
	grövre	
		mest skadad, -e

ADJEKTIV

Positiv	Komparativ	Obest. och best. form superlativ
enkel	mer utvecklad	tyngst, -a
skrämmande	viktigare	modernast, -e
övertygad	svagare	fullast, -e
allvarlig	intressantare	hårdast, -e
typisk	gladare	duktigast, -e
försiktig	belåtnare	klokast, -e
grym	magrare	grannast, -e
fet	mer förstående	mildast, -e
pedantisk	flottare	kallast, -e
intresserad	svårare	

8 Komparativ eller superlativ?

bra	låg	romantisk	svår
dum	lång	sen	säker
grov	mager	snygg	trygg
intresserad	praktisk	spännande	viktig
liten			

Välj bland ovanstående adjektiv. Skriv dem i rätt form. Se exempel.

- 1 Kvinnor är ofta mer romantiska än män.
- 2 – Vilken kavaj är _____, tycker du? – Den svarta. Prova den!
- 3 Det är ofta _____ kvalitet på dyra kläder än på billiga.
- 4 Eftersom alla utom jag fattade vad läraren sa, kände jag mig _____ i klassen.
- 5 Gästrikland är _____ än Jämtland.
- 6 Det är inte _____ att göra köttbullar än att göra köttfärsås, men det tar kanske lite _____ tid att göra köttbullar.
- 7 Patrik kommer alltid i sista minuten, men igår kom han _____ än vanligt. Lektionen hade redan börjat.
- 8 Sjuksköterskorna har _____ lön än läkarna.
- 9 När man är ute och vandrar i skogen är det _____ att ha sina grejer i en ryggsäck än att ha dem i en kasse.
- 10 – Vad är _____ i livet, tycker du? – Att få vara frisk.
- 11 Marja kände sig _____ och _____ på sitt gamla jobb än på sitt nya. På den gamla arbetsplatsen visste hon precis vad hon skulle göra, och hon kände all personal.
- 12 Filmen, som jag såg igår, var _____ än jag hade trott. Allt kunde hända, och slutet var verkligen oväntat.
- 13 Mäns röster är oftast _____ än kvinnors.
- 14 – Vad är du intresserad av?
– Jag har många intressen, men jag är nog _____ av motorsport.
- 15 Jag undrar om Petra är sjuk. Hon har ju gått ner så mycket i vikt. Nu är hon ännu _____ än hon var för några månader sedan.

9 Bestämd form superlativ

Adjektivet står i *bestämd form*, både i positiv och i superlativ efter:

den (här, där)
det (här, där)
de (här, där)

possessiva pronomen

genitiv

Exempel:

den vackraste visan (*Jämför:* den vackra visan)
det finaste huset
de friskaste barnen

den största staden (*Jämför:* den stora staden)
det högsta trädet
de minsta barnen

min trevligaste kompis
mitt roligaste jobb
mina vackraste smycken
Sveriges rikaste kommun

min bästa vän
mitt yngsta barn
mina äldsta släktingar
världens längsta flod

den mest musikaliska flickan
det mest energiska barnet
de mest optimistiska pojkkarna

den mest intresserade eleven
det mest kända landskapet
de mest lästa böckerna

min mest praktiska väska

skolans mest omtyckta lärare

10 Bestämd form superlativ

Skriv bestämd form superlativ. Se exempel.

- 1 *stor* Vänern är Sveriges *största* sjö.
- 2 *lång* Amazonfloden är en av världens _____ floder.
- 3 *liten* Familjen Skog bor i det _____ huset på vår gata.
- 4 *bra* Jag ska hälsa på min _____ vän på söndag.
- 5 *mörk* December är årets _____ månad här i Sverige.
- 6 *ung* Elisabeths _____ dotter är bara fem månader.
- 7 *billig* – Var kan man köpa de _____ grönsakerna? – På torget.
- 8 *gammal* Uppsala är en av de _____ städerna i Sverige.
- 9 *fin* Anna hade på sig sin _____ klänning på festen igår.
- 10 *hög* – Har vi världens _____ skatter här i Sverige?
– Ja, det tror jag.
- 11 *bekväm* Jag ska ta på mig mina _____ skor och ta en lång promenad när jag har slutat jobba idag.
- 12 *vacker* – Vilket är världens _____ land? – Mitt hemland.
- 13 *krävande* Roger får ta hand om de _____ arbetsuppgifterna på jobbet.
- 14 *känd* Alfred Nobel är en av de _____ svenskarna i världen.
- 15 *läst* ICA-kuriren är en av Sveriges _____ veckotidningar.
- 16 *intresserad* – Matti är klassens _____ elev, säger läraren till Mattis föräldrar.
- 17 *komplicerad* Ingen kunde svara på de _____ frågorna på provet i teknik.
- 18 *typisk* – Vilken är den _____ maträtten i Sverige?
– Det är kanske köttbullar med lingonsylt.
- 19 *optimistisk* Lena är den _____ person som jag känner.
- 20 *betydande* Skogen har alltid varit en av de _____ naturtillgångarna i Sverige.

11 Komparativ eller superlativ + substantiv

Skriv rätt form av adjektiven (*komparativ* eller *superlativ*) och substantiven. Se exempel.

- 1 *vacker/park* Pildammsparken är en av de vackraste parkerna i Malmö.
- 2 *gammal/exemplar* Jag har ett _____ "Svensk grammatik" än du. Jag får nog köpa ett nytt.
- 3 *stor/problem* Arbetslösheten har länge varit det _____ i Sverige.
- 4 *ung/son* Ola har två söner. Hans _____ bor i Rom.
- 5 *dålig/väder* Det är ofta _____ i november än i december.
- 6 *vanlig/etternamn* Andersson är ett av de _____ i Sverige.
- 7 *bra/egenskap*
– Vilka är dina _____?
– Jag är ärlig och pålitlig.
- 8 *skicklig/skådespelare* Jan Malmsjö är fortfarande en av Sveriges _____.
- 9 *sen/CD*
– Har du köpt Roxettes _____?
– Nej, men jag önskar den i julklapp.
- 10 *låg/pris* "Vi har de _____ i stan, och
snygg/kläder vi har de _____," stod det i reklamen för den nya klädaffären i City.
- 11 *liten/fågel*
– Vilken är den _____ i världen?
– Det måste väl vara kolibrin?
- 12 *givande/diskussion* Vi hade en _____ på mötet i går än vi brukar ha.
- 13 *omtyckt/lärare* Max är skolans _____.
- 14 *avancerad/teknik* Det finns _____ nu än det fanns förr i tiden.
- 15 *musikalisk/elev* De _____ fick var sitt stipendium.

12 Bestämd form superlativ + substantiv (skriftlig/muntlig övning)

Skriv färdigt frågorna med rätt form av adjektiven och substantiven. Se exempel.
 Svara sedan på frågorna och ge eventuellt ytterligare information, t.ex. om varför X är din
 bästa vän.

- 1 – Vad heter din bästa vän?
 bra vän
- 2 – Vilken är din hög önskan just nu?
- 3 – Vad heter din gammal släktning?
- 4 – Vilken är den god maträtt, tycker du?
- 5 – Vad heter de stor stad i ditt hemland?
- 6 – Var finns den vacker natur, tycker du?
- 7 – Vilket är det trevlig husdjur, tycker du?
- 8 – Vilket är ditt stor problem just nu?
- 9 – Vem är den musikalisk person i din familj?
- 10 – Vilken är den typisk maträtt i ditt hemland?
- 11 – Vilket var ditt dålig ämne i skolan?
- 12 – Vilka är de kall månad i ditt hemland?
- 13 – Vilken är den viktig helg i ditt hemland?
- 14 – Vilken är den rolig sport, tycker du?
- 15 – Vem är den läst författare i ditt hemland?

13 Sök adjektiv i texten!

Läs texten och stryk under adjektiv/particip. (Vilka är grundformerna?)

En liten by

Det är tyst i den lillabyn. De små röda husen ser sömniga ut. Om man själv är alldeles tyst kan man nästan höra hur de snarkar. De ser mindre ut än förr, och vägen, som går genom byn, verkar smalare och krokigare än förr. Det är tur att trafiken inte är så livlig. Två bilar kan knappast mötas på de smalaste ställena.

Ett par månader på sommaren vaknar byn upp ur sin djupa sömn. Då fylls husen av glada och förväntansfulla men också stressade och trötta sommargäster som har en skön semester framför sig. Många av sommargästerna är tyskar som vill koppla av i en lugn och behaglig miljö. På sommaren öppnas också affären i den lilla byn. Under många mörka höst- och vinterkvällar har affärens vänliga ägare kört in till centralorten där han har gått på kurs i ¹⁰ tyska för att kunna prata lite med sina tyska kunder.

Affären ser inte ut som den gjorde förr. Nu är den likadan som alla andra små svenska butiker med dagligvaror, djupfrysad snabbmat, glass, läsk och tidningar. Förr kunde man köpa allt man behövde i den här affären, t.ex. grova arbetskläder, tunna, fina tyger, salt sill, rökt fläsk, korta och långa spikar, fotogen, mjuka, hårdta, söta eller syrliga karameller och dyrt, ¹⁵ doftande kaffe som maldes i en stor kaffekvarn. Nu kommer folk in och köper vad de ska ha, betalar och skyndar vidare. De är ofta svettiga och stressade, och de har alltid bråttom.

Förr i tiden var affären byns viktigaste samlingspunkt. Det var där man fick veta vem som hade gift sig, vem som var sjuk och vem som hade dött. Ja, man fick reda på det mesta utan

att vara direkt nyfiken. Alltid fanns det någon som hade något nytt att berätta. I affären diskuterade man aktuella, politiska frågor, och man löste ibland de stora världsproblemen medan man handlade.

Den lilla byn ligger vid en stor, vacker sjö. Nuförtiden ligger sommargästernas snabba, lyxiga plastbåtar med starka motorer vid stranden. Förr hade invånarna i byn små, enkla träbåtar utan motorer. Det har alltid funnits fisk i sjön, då som nu. Vattnet är rent och klart, så man kan faktiskt bada där. Det är aldrig så kallt, utan det känns varmt, mjukt och skönt. I de stora skogarna runt byn kan man fortfarande plocka bär och svamp. Om man har tur kan man hitta söta, röda smultron och hallon samt mörkblåa, ja nästan svarta blåbär. I september är skogen full av blanka, röda lingon. De är ganska sura, men man kan koka en härlig sylt av dem. Många tycker att lingonsylt är det bästa man kan äta till såväl köttbullar som till pannkakor. I utkanten av den lilla byn finns det ett litet berg som är ungefär 200 meter högt.

Från bergets högsta punkt har man en underbar utsikt över gröna skogar och spegelblanka sjöar. Vid klart väder kan man också se tre spetsiga kyrktorn bland trädtopparna. Vid bergets fot syns fortfarande spåren efter en gammal dansbana där byns ungdomar dansade under ljusa sommarkvällar för länge, länge sedan. Nu åker de som är unga till diskoteken i staden och dansar till dunkande musik i blixtrande, artificiellt ljus.

Tiden går. Allt förändras. Den lilla byn fortsätter att sova.

Skrivuppgift:

1 Jämför den stad/by som du bor i nu med den stad/by du bodde i tidigare.

2 Kom till fantastiska ... ! (Du skriver en text som ska stå i en resebroschyr och berättar så noga som möjligt om en plats/ett område som du vill locka turister till.)

14 Finn felen!

Mannen i texten skriver ett svar på en annons. Tyvärr har det smugit sig in några felaktiga böjningsformer på en del adjektiv. Försök hitta dem och rätta dem.

Svar till "Vår bästa tid är nu".

Hej!

Egentligen läser jag aldrig några bekantskapsannonser, men i Morse fick jag syn på din trevliga annons i tidningen. Det verkar vara en sympatisk och humoristisk kvinna, tänkte jag. Varför inte göra ett försök?

- 5 Jag vet inte hur man skriver sådana här brev, men jag antar att du vill ha en liten beskrivning av mig själv.

Jag är en ensamstående pappa med en son på 15 år. Efter ett kort äktenskap lämnade min före detta fru mig och vår liten son för att återvända till vårt gamla hemland. Ja, nu förstår du redan att jag inte är någon vanlig svensk man trots att jag känner mig svenskare än de 10 flesta. Jag älskar detta vackra land. Jag kom hit när jag var mycket ung. Det dröjde inte länge förrän jag hade lärt mig mitt nytt språk och fått fast anställning på ett stort företag. Där arbetar jag fortfarande, och numera är jag avdelningschef. Jag har faktiskt aldrig varit arbetslös någon gång i Sverige. Sedan många år är jag också svensk medborgare.

Jag tror att det är riktigt att beskriva mig själv som en ärlig, pålitlig och optimistisk 15 männska. Min sämsta egenskap är nog att jag är ganska blyg. Det är svår för mig att ta kontakt med okända personer, särskilt kvinnor, och stor fester är ingenting för mig. Det låter kanske som om jag var väldigt tråkigt, men det tror jag inte att jag är. Jag känner mig i alla fall aldrig ensam, och jag har många goda vänner. Jag tycker om att dansa, gärna till lugna, stillsamma låtar. Trots att jag är man är jag romantisk. Jag tror på den stora kärleken även 20 om jag själv har blivit besvikten på den.

Jag har ett ganska alldagligt utseende. Man kan väl säga att jag ser ut som folk gör mest, alltså varken direkt snygg eller ful. Jag är av medellängd, och jag är ganska smal. Jag har bruna ögon och mörka hår som börjar bli lite grått. Om du är intresserad skickar jag gärna ett foto. Man kan väl säga att jag är en man i mina bästa år. Efter vad jag förstår av 25 annonsen är du och jag lika gammal.

Jag skulle kunna skriva mycket mer, men jag ska sluta nu. Det skulle vara roligt om du ville skriva till mig och berätta lite om dig själv. Jag hoppas att du gör det, och jag hoppas också att vi kan träffas!

Marco

30 P.S. Jag har en ny bil, en BMW. Jag kommer gärna och hämtar dig om du vill. Vi kan göra en utflykt tillsammans eller gå på någon fina restaurang och äta något gott och kanske dansa. Vad säger du om det? D.S.

Skrivuppgift: Berätta om dig själv. Ta upp både positiva och negativa sidor hos dig.

ADVERB

Några exempel på olika sorters adverb:

Frågande adverb

När? Var? Vart? Varifrån?
Hur? Hur ofta? Hur länge? Varför?

Tidsadverb

då, nu, idag, igår, i morgen, i morse
alltid, ofta, ibland, sällan, aldrig

Rumsadverb

hit - här - härifrån, dit - där - därifrån
hem - hemma - hemifrån,
bort - borta - bortifrån

Sättsadverb

noga, annorlunda, bra, illa
fort, snabbt, sakta, långsamt

Gradadverb

mycket, lite, ganska, rätt
lagom, nästan

Satsadverb

inte, icke, ej, knappast
kanske, möjligen
bara, endast, enbart

också, även, dessutom
ju, nämligen
emellertid, dock, ändå
alltså, följaktligen

1 Frågande adverb

När?	Var?	Vart?	Varifrån?	Varför?	Hur?
------	------	-------	-----------	---------	------

(Kombinationer med Hur se s. 169.)

Skriv frågor som passar till svaren. Se exempel.

- 1 - När kommer Markus ? – Han kommer klockan tre.
- 2 - _____ ? – De kommer från Bosnien.
- 3 - _____ ? – Jag missade bussen.
- 4 - _____ ? – På Drottningholms slott.
- 5 - _____ ? – Hem.
- 6 - _____ ? – Mycket bra.
- 7 - _____ ? – Hon är arg på honom.
- 8 - _____ ? – I hallen.
- 9 - _____ ? – Därför att den var för dyr.
- 10 - _____ ? – I september.
- 11 - _____ ? – Till vårdcentralen.
- 12 - _____ ? – Den går från Centralen.
- 13 - _____ ? – I badrummet.
- 14 - _____ ? – Till Skogskyrkogården.
- 15 - _____ ? – Dåligt.
- 16 - _____ ? – På torget.
- 17 - _____ ? – I fredags.
- 18 - _____ ? – Pengarna tog slut.
- 19 - _____ ? – I västra Sverige.
- 20 - _____ ? – Från Sydafrika.
- 21 - _____ ? – Så där.
- 22 - _____ ? – Jag har glömt mina nycklar.
- 23 - _____ ? – Fort.
- 24 - _____ ? – Strax.
- 25 - _____ ? – Ut.

2 Frågande adverb – kombinationer med Hur

Några vanliga exempel:

Hur många
Hur mycket
Hur dags
Hur ofta
Hur länge

<i>en-ord</i>	<i>ett-ord</i>	<i>plural</i>
Hur gammal	Hur gammalt	Hur gamla
Hur stor	Hur stort	Hur stora
Hur lång	Hur långt	Hur långa

- **Hur många** barn har du? – Två.
- **Hur många** talar arabiska i din klass? – Fem.
- **Hur mycket** mjölk ska jag köpa? – Tre liter.
- **Hur mycket** betalar du i hyra? – 4 375 kronor i månaden.
- **Hur dags** vaknar du? – Halv sju.
- **Hur ofta** städar du? – En gång i veckan.
- **Hur länge** har du bott i Sverige? – I ett år.
- **Hur gammal** är din fru? – 32 år.
- **Hur gammalt** är ditt barn? – 4 år.
- **Hur gamla** är dina föräldrar? – Mamma är 60 år och pappa är 62 år.
- **Hur stor** tomt har ni? – 530 kvm.
- **Hur stor** är din lägenhet? – 75 kvm.
- **Hur stort** källarförråd har ni? – Det är bara på 2,5 kvm.
- **Hur stort** är köket? – 16 kvm.
- **Hur stora** klassrum har ni i er skola? – Det finns plats för 30 personer i varje.
- **Hur stora** är rummen i er bostad? – Vardagsrummet är 24 kvm, och sovrummet är 18 kvm.
- **Hur lång** uppsats måste vi skriva? – Minst 200 ord.
- **Hur lång** är er soffa? – Ungefär två meter.
- **Hur långt** hår har Sally? – Till axlarna.
- **Hur långt** är ert bord? – En och en halv meter.
- **Hur långa** pauser har vi mellan lektionerna? – Högst tio minuter.
- **Hur långa** är era sängar? – 200 cm.
- **Hur långt** är det från Malmö till Göteborg? – Cirka 30 mil.

3 Frågande adverb

Använd lämpliga kombinationer med *Hur*. Se exempel.

- 1 – *Hur gammalt* är det där vackra skåpet? – Det är nästan 200 år.
- 2 – _____ smörgåsar vill du ha? – Tre.
- 3 – _____ ska Lars stanna här? – I en månad.
- 4 – _____ tjänar Anna? – 10 000 kronor i månaden.
- 5 – _____ är rummen i din lägenhet? – Det ena är på 20 kvm, och det andra är på 16 kvm.
- 6 – _____ slutar du skolan? – Klockan tre.
- 7 – _____ är Per? – 1,87 m.
- 8 – _____ handlar du? – Två gånger i veckan.
- 9 – _____ lägenhet har du? – Tre rum och kök.
- 10 – _____ är ditt badrum? – Cirka åtta kvadratmeter.
- 11 – _____ betalar du i hyra? – 4 035 kronor i månaden.
- 12 – _____ har du gått på kurs? – I en månad.
- 13 – _____ är det från Malmö till Stockholm? – Cirka 60 mil.
- 14 – _____ måste barnen gå i skolan? – I nio år.
- 15 – _____ kan du simma? – Ungefär 1 000 meter.
- 16 – _____ är din son? – Tre år.
- 17 – _____ äter du middag? – Klockan fem.
- 18 – _____ är det från din bostad till skolan? – En och en halv kilometer.
- 19 – _____ brukar du gå på bio? – Ett par gånger i månaden.
- 20 – _____ får jag låna böckerna? – I tre veckor.
- 21 – _____ invånare finns det i Sverige? – Cirka 8,5 miljoner.
- 22 – _____ träffar du dina släktingar? – Några gånger om året.
- 23 – _____ ska vi vänta här? – I tio minuter.
- 24 – _____ personer får plats i din bil? – Fem.
- 25 – _____ är dina bröder? – 27 och 30 år.

4 Frågande adverb – kombinationer med Hur

Skriv frågor som passar till svaren. Använd kombinationer med *Hur*. Se exempel.

1 - Hur mycket betalar du i hyra ?

– 4 375 kronor i månaden.

2 - _____ ?

– Två gånger i veckan.

3 - _____ ?

– Tre. En bror och två systrar.

4 - _____ ?

– Beata är 18 år, och Beatrice är 20 år.

5 - _____ ?

– 83 kvadratmeter.

6 - _____ ?

– 72 kilo.

7 - _____ ?

– De är från 1800-talet.

8 - _____ ?

– I fem veckor.

9 - _____ ?

– 14.08.

10 - _____ ?

– Två. En svart och en vit.

11 - _____ ?

– Tre gånger om dagen.

ADVERB

---

12 – _____ ?

– Vid sjutiden.

13 – _____ ?

– Cirka tre kilometer.

14 – _____ ?

– 1,86 m.

15 – _____ ?

– I två år.

5 Tidsadverb

Exempel på tidsadverb som uttrycker dåtid, nutid och framtid:

Dåtid	Nutid	Framtid
då	nu	sedan (sen)
i morse		i morgon bitti
igår	idag	i morgon
i förrgår		i övermorgen
häromdagen		
i fjal, i fjar		
i förrfjol, i förrfjor		
häromåret		
just, nyss, nyligen		snart, strax
förr, förut, tidigare	nuförtiden, numera	

Andra tidsadverb:

ännu, än	alltid, jämt, ständigt
fortfarande, alltjämt	ofta (oftare, oftast)
redan	ibland, emellanåt
länge (längre, längst)	sällan
genast, meddetsamma	aldrig
omedelbart, omgående	
äntligen; slutligen, till slut, till sist	
hittills	
någonsin	

Observera:

då syftar tillbaka på tidigare nämndt tidsuttryck

På måndag fyller Karin 50 år. Jag ska uppvakta henne **då**. (Då ska jag uppvakta henne.)
Ylva föddes 1944. Hennes föräldrar hade redan tre barn **då**. (Då hade hennes föräldrar redan tre barn.)

då (= när) kan även vara ett relativt tidsadverb som syftar tillbaka på närmast föregående tidsuttryck och då inleder en bisats.

Klockan tio, **då** Åke egentligen skulle vara hos tandläkaren, satt han i en lång bilkö.
På 60-talet, **då** Anita blev färdig med sin examen, var det lätt att få jobb.

6 Tidsadverb

Välj rätt alternativ. Se exempel.

- 1 Pia har jobbat *länge* på vårt företag. Det är 15 år om jag inte minns fel.
 a) ännu   b) *länge*   c) ofta   d) redan
- 2 Tomas stiger _____ upp klockan sju även om han är ledig.
 a) redan   b) äntligen   c) jämt   d) nyss
- 3 – Ring hem _____! Dina föräldrar har sökt dig hela dagen. – Oj då!
 a) meddetsamma b) hittills   c) just   d) ännu
- 4 _____ händer det att man vaknar mitt i natten och är alldelens klarvaken.
 a) Slutligen   b) Emellanåt   c) Nyligen   d) Genast
- 5 Vi satt uppe och pratade _____ i natt. Klockan var tre när vi la oss.
 a) ofta   b) strax   c) äntligen   d) längre
- 6 – Var är Olle? – Han har _____ gått till skolan.
 a) snart   b) redan   c) någonsin   d) förr
- 7 Rut glömmer inte midsommaren 1955. Det var _____ hon träffade sin man.
 a) genast   b) strax   c) äntligen   d) då
- 8 Ali började läsa vid Umeå universitet 1995, och han är _____ kvar där.
 a) omgående   b) alltjämt   c) emellanåt   d) sällan
- 9 – Chefen har tyvärr inte kommit _____, så vi får skjuta upp det planerade mötet. – Jaha.
 a) fortfarande   b) redan   c) nyss   d) än
- 10 Nu jobbar Elin i en affär. _____ jobbade hon inom hemtjänsten.
 a) Genast   b) Tidigare   c) Alltid   d) Ännu
- 11 _____ mötte jag Ana på stan. Det kan ha varit i lördags eller i söndags.
 a) I morse   b) Igår   c) Häromdagen   d) Hittills
- 12 I början av 1900-talet, _____ det var mycket fattigt i Sverige, utvandrade många svenskar till USA.
 a) förr   b) då   c) längre   d) ännu
- 13 Teresa hade _____ kommit innanför dörren när telefonen ringde.
 a) snart   b) förut   c) då   d) just
- 14 Lisa försov sig _____ och kom två timmar för sent till jobbet.
 a) i morgon   b) redan   c) i morgon bitti   d) i morse
- 15 Adam känner inte till stan så bra än, för han har _____ flyttat hit.
 a) aldrig   b) emellanåt   c) omgående   d) nyligen
- 16 – Minns du något från din barndom? – Ja mycket, t.ex. somrarna. _____
 bodde jag och alla mina kusiner hos mormor och morfar på landet.
 a) Då   b) Snart   c) Sedan   d) Nyligen

- 17 _____ var jag i Luleå. Jag tror att det var 1995.
- a) I fjol   b) Häromåret   c) I år   d) I förrgår
- 18 – Vänta lite! Jag är _____ tillbaka. Jag ska bara kasta soporna. – Ja, ja.
- a) redan   b) strax   c) länge   d) ännu
- 19 Idag är det måndag. _____ hade vi gäster. Det har vi ofta på lördagar.
- a) Igår   b) I förrgår   c) Tidigare   d) Just
- 20 – Har du _____ ätit sniglar? – Nej, aldrig! Fy, vad det låter äckligt!
- a) omedelbart   b) snart   c) någonsin   d) fortfarande
- 21 Patrik skriver _____ brev till sina föräldrar, bara ett par gånger om året.
- a) ofta   b) sällan   c) emellanåt   d) nyligen
- 22 Uno är gift med Lena nu. _____ var han gift med Pernilla från Tomelilla.
- a) Förut   b) Alltid   c) Iblant   d) Sedan
- 23 Jag minns mycket väl min första skoldag. _____ hade jag på mig en gul klänning.
- a) Sedan   b) Redan   c) Då   d) Genast
- 24 _____ tog Anders studenten i juni. Sedan ryckte han in i lumpen.
- a) I fjol   b) Numera   c) Slutligen   d) Redan
- 25 – Ta med paraplyet! Det började _____ regna. – Det var bra du sa det.
- a) nyss   b) fortfarande   c) ibland   d) strax
- 26 – När ska vi äta? – _____. Maten är klar om tio minuter.
- a) Ännu   b) Snart   c) Just   d) Redan
- 27 _____ har du skrivit 26 exempel. Nu har du bara några kvar.
- a) Fortfarande   b) Omedelbart   c) Slutligen   d) Hittills
- 28 – Varför måste ni _____ gräla med varandra? – Vi diskuterar bara.
- a) länge   b) ständigt   c) sällan   d) äntligen
- 29 Nu har vi väntat på våren i flera veckor. _____ är den här! Så härligt!
- a) Hittills   b) Omgående   c) Äntligen   d) Förr
- 30 – Jag har beställt en taxi till klockan sex _____. – Vad bra!
- a) i morgon bitti   b) i Morse   c) igår   d) i förrgår
- 31 _____ börjar min semester. Bara två dagar kvar att jobba!
- a) I morgen   b) I övermorgon   c) I Morse   d) Nyss
- 32 Erik äter _____ gröt på morgonen. Det är gott och mättande, tycker han.
- a) sällan   b) jämt   c) aldrig   d) någonsin
- 33 Bussen var mycket försenad i Morse, men _____ kom den.
- a) ännu   b) någonsin   c) till sist   d) nyligen
- 34 _____ får man börja övningsköra när man har fyllt sexton år.
- a) Just   b) Emellanåt   c) Nuförtiden   d) Snart
- 35 – Har du _____ varit uppe en hel natt? – Oh ja, flera gånger!
- a) fortfarande   b) någonsin   c) slutligen   d) genast

7 Rumsadverb

Vart? (riktning) Till vilken plats?	Var? (befintlighet) På vilken plats?	Varifrån? (riktning) Från vilken plats?
in	inne	inifrån
ut	ute	utifrån
upp	uppe	uppifrån
ner	nere	nerifrån
hem	hemma	hemifrån
bort	borta	bortifrån
fram	framme	framifrån
hit	här	häufigfrån
dit	där	därfirån

Observera:

hit, här, härifrån
dit, där, därfirån

syftar ofta tillbaka på tidigare nämnt rumsuttryck

Jag har bott **i Malmö** i två år. Det finns många vackra parker **här**. (**Här** finns det många vackra parker.)
 Jag flyttade **hit** när jag hade gift mig. (**Hit** flyttade jag när jag hade gift mig.)
 Jag vill inte flytta **häufigfrån**. (**Häufigfrån** vill jag inte flytta.)

Johan ska åka till **New York** på måndag. Han har aldrig varit **där** tidigare. (**Där** har han aldrig varit tidigare.)
 Han ska flyga **dit** med SAS. (**Dit** ska han flyga med SAS.)
 Han ska fortsätta till Florida **därfirån**. (**Därfirån** ska han fortsätta till Florida.)

där, dit

kan även vara relativia rumsadverb som syftar tillbaka på närmast föregående rumsuttryck och då inleder en bisats.

Igår besökte Lena den plats **där** hon alltid lekte som barn.
 = Igår besökte Lena den plats **som** hon alltid lekte **på** som barn. (Se relativia pronomen s. 137!)
 = Igår besökte Lena den plats **på vilken** hon alltid lekte som barn.

Diskoteket "Grottan", **dit** många ungdomar brukar gå, ska tyvärr slå igen.
 = Diskoteket "Grottan", **som** många ungdomar brukar gå **till**, ska tyvärr slå igen.
 = Diskoteket "Grottan", **till vilket** många ungdomar brukar gå, ska tyvärr slå igen.

8 Rumsadverb

in	inne	inifrån	ut	ute	utifrån
hit	här	häufigfrån	dit	där	däufigfrån
upp	uppe	uppfirån	ner	nere	nerifirån
hem	hemma	hemifirån	bort	borta	bortifirån
fram	framme	framifirån			

Svara på frågorna. Välj ett lämpligt adverb från rutan. Se exempel.

- 1 – Du vill sitta i köket. Vart går du om du vill sätta dig där? – dit
- 2 – Du sitter och tittar på TV i din bostad. Var är du? – _____
- 3 – Eva går in genom sin ytterdörr. Varifrån kommer hon? – _____
- 4 – Du vill inte vara borta längre. Vart går du? – _____
- 5 – Karin är i källaren. Var i huset är hon? – _____
- 6 – Du åker bort från din bostad. Varifrån åker du? – _____
- 7 – Du vill inte vara inne. Vart går du? – _____
- 8 – Var i bussen sitter busschaffören? – _____
- 9 – Du går från vinden till källaren. Varifrån kommer du? – _____
- 10 – Du står i ditt kök och lagar mat. Var är du? – _____
- 11 – Du besöker en kompis i Paris. Varifrån kommer du när du har varit där? – _____
- 12 – Vart går du om du inte vill vara ute? – _____
- 13 – Du gillar Folkets Park. Var vill du vara om du går dit? – _____
- 14 – Varifrån kommer du om du går ut? – _____
- 15 – Vart går du om du går från 2:a till 4:e våningen? – _____
- 16 – Var vill Lena vara om hon kommer hit? – _____
- 17 – Varifrån kommer du om du går från 3:e till 5:e våningen? – _____
- 18 – Ulla, en passagerare i bussen, vill fråga busschaffören något.
Vart går hon? – _____
- 19 – Var är du om du sitter och fiskar? – _____
- 20 – Varifrån går Kalle om han har varit här? – _____
- 21 – Vart åker Pelle om han vill vara här? – _____
- 22 – Var i huset är du om du är på vinden? – _____
- 23 – Vart går du om du går från 4:e våningen till källaren? – _____
- 24 – Var är du om du har åkt hemifrån? – _____
- 25 – Varifrån kommer vinden om den blåser i ansiktet? – _____
- 26 – Var vill du vara om du går in? – _____
- 27 – Vart reser du om du inte vill vara hemma på semestern? – _____

9 Rumsadverb – adverb + preposition

Skriv lämpliga prepositioner efter adverben. Se exempel.

- 1 – Vi måste gå *ut* i trädgården och titta på vårbloommorna. – Ja, det gör vi.
- 2 – Du kan väl sitta *här* _____ mig och prata en stund? – Ja, gärna.
- 3 – Skulle du vilja köra *bort* _____ kiosken och köpa en tidning åt mig? – Javisst.
- 4 – Ser du fåglarna som sitter *uppe* _____ taket? – Ja, så söta de är!
- 5 – Var är Kalle och Lisa? – De är *ute* _____ lekplatsen och leker.
- 6 Emma är ofta *hemma* _____ sin mormor på eftermiddagarna.
- 7 – Kom *hit* _____ mig är du snäll! – Ja, jag kommer.
- 8 – Jag ska flytta *hem* _____ en kompis nästa vecka. – Jaså.
- 9 – Det står en okänd man *borta* _____ kiosken. Vem kan det vara?
– Det undrar jag med. Han ser skum ut.
- 10 – Vi ska åka *upp* _____ Norrland i sommar. – Så trevligt!
- 11 Adam står *framme* _____ tavlan och skriver svenska vokaler.
- 12 – Polisen gick *in* _____ grannens lägenhet för en stund sedan. – Oj då!
- 13 – Var är Pricken? – Han ligger *inne* _____ sovrummet i sin korg.
- 14 – Usch, vad jag får illa! Jag måste gå *fram* _____ chauffören och be honom stanna bussen, tänkte Sandra.
- 15 – Kan du inte komma *hem* _____ mig ikväll? Jag är ensam hemma.
– Javisst.
- 16 – Var kan man köpa kaffe?
– Det finns en kaffeautomat *ute* _____ korridoren.
- 17 – Var har du varit? – Jag har varit *hemma* _____ Elin och pluggat.
- 18 – Var är mina skidor? – De är *nere* _____ källaren.
- 19 – Vill du gå *ut* _____ köket och hämta kaffet? – Javisst.
- 20 Vi har ett förråd *uppe* _____ vindén.

10 Rumsadverb – adverb + adverb

Skriv här/hit eller där/dit. Se exempel.

- 1 – Kom hit! Här borta finns det gott om svamp.
 – Ja, men hur ska jag kunna komma _____ bort till dig?
 – Du kan väl hoppa över bäcken.
- 2 – Hej Lisa! Hur har du det _____ uppe i Kiruna? frågar Lotten i Jönköping.
 – Jättebra. Jag ångrar verkligen inte att jag flyttade _____ upp, svarar Lisa.
- 3 – Var sitter chefen?
 – Han sitter _____ inne i det lilla rummet till höger. Han är ledig, så du kan gå _____ in nu.
- 4 – Ställ dig _____ borta vid det blommande körsbärsträdet så ska jag ta ett kort på dig!
 – Nej, jag vill inte gå _____ bort. Jag kan väl stå här?
- 5 – Hej mamma! Hur har ni det _____ hemma?
 – Jo tack, det är bara bra. Jag hoppas att du kommer hem och hälsar på snart.
- 6 – Vem är det som är på vinden?
 – Det är vaktmästaren.
 – Vad gör han _____ uppe?
 – Han lagar ett element.
 – Men det var ju länge sedan han gick _____ upp.
- 7 – Ulla, var är du?
 – Jag sitter _____ ute i trädgården. Vill du ha kaffe så får du komma _____ ut.
 – Tack, men jag föredrar att stanna _____ inne. Det är svalare inomhus.
- 8 – Har du hälsat på din far på sista tiden?
 – Ja, flera gånger, och jag ska åka _____ hem i kväll, för vi ska tippa.
- 9 – Kan du hjälpa mig med en sak?
 – Tyvärr har jag inte tid, men _____ framme vid kiosken står en polis. Han kan nog hjälpa dig. Gå _____ bort och fråga honom!
- 10 – Ser du segelbåten som ligger _____ ute på havet?
 – Ja, vad härligt det ser ut! Ska vi simma _____ ut?
 – Du är inte klok! Det finns ju strömmar i vattnet.
- 11 – När kom du _____ ner till Trelleborg från Norrland?
 – För ett par månader sedan.
 – Trivs du _____ nere i södra Sverige?
 – Jadå. Men det var bättre i Norrland. Jag ska åka _____ upp i sommar.
- 12 – Det är väl skönt att sitta _____ inne och läsa när det regnar och blåser ute?
 – Jaa.

11 Rumsadverb

dit, där, därifrån
hit, här, härifrån

syftar ofta tillbaka på redan nämnd rumsuttryck

där, dit

är även relativ rumsadverb som syftar tillbaka på närmast föregående rumsuttryck och då inleder en bisats.

Välj rätt rumsadverb. Se exempel.

- 1 Igår åkte vi till Stockholm där vi skulle träffa invandrarministern.
- 2 – Oh, vad jag längtar ut till havet! – Då kan vi ju åka _____ i morgen.
- 3 I morgen ska Rolf gå på en anställningsintervju på AB Skrotsam. Han ska vara _____ klockan tio.
- 4 – När flyttade du hit till Umeå? – För tio år sedan och jag trivs jättebra _____.
- 5 Elin sitter och läser om Indien _____ hon ska åka på sin semester.
- 6 Vi kommer fram till Arlanda 9.05. Planet till Umeå går inte _____ förrän 10.00, så vi behöver inte jälta.
- 7 I Karlsborg, _____ jag bodde som barn, har det funnits flera regementen.
- 8 – Hej Sara! Jag skulle gärna vilja komma och hälsa på dig.
 – Ja, det vore verkligen roligt! Du kan väl komma _____ på lördag?
 – Ja, gärna.
- 9 Uno trivs inte i den här staden, så han ska flytta _____ så snart han får ett jobb någon annanstans.
- 10 I morgen ska vi besöka vänner på Dragön _____ man bara kan komma med båt.
- 11 – Ursäkta, var ligger Telia? – På andra sidan kanalen, inte så långt _____.
- 12 Emil ska åka till England i sommar, men han vet inte riktigt hur han ska ta sig _____. Det blir antagligen med flyg.
- 13 – Finns det någon affär _____ man säljer begagnade skidor? – Jadå.
- 14 – Kom genast _____! Jag vill tala med dig. – Ja, vad är det nu då?
- 15 Gotland är en vacker ö. _____ tillbringar många turister sin semester.

12 Sättsadverb

Sättsadverben

- svarar på frågan "Hur?" (På vilket sätt?)
- står som bestämning till verb.

Exempel på sättsadverb:

bra, illa, sakta, fort, nog, annorlunda

Kalle skriver bra.
Lena kör fort.

Gammal ost luktar illa.
Ulla diskar nog.

Snigeln rör sig sakta.
Pia klär sig annorlunda nuförtiden.

Förutom sättsadverb av ovanstående typ finns också sättsadverb som är bildade av *adjektivets grundform + -t*.

snabbt, långsamt, vackert, fult, dåligt, högt, tydligt, bekvämt
lägt, ordentligt, slavigt, falskt, försiktigt, sparsamt, noggrant

Tomas springer snabbt.
Jag skriver fult.
Sitt ordentligt vid bordet!
Frida sjunger falskt.

Gamla människor går ofta långsamt.
Oskar hör dåligt.
Per och Eva talar lägt med varandra.
Kör försiktigt!

Åsa sjunger vackert.
Ola skrättar högt.
Sven städar slavigt.
Texta tydligt!

De flesta sättsadverben kan kompareras, t.ex.:

bra – bättre – bäst
illa – sämre/värre – sämst/värst
dåligt – sämre/värre – sämst/värst
snabbt – snabbare – snabbast
vackert – vackrare – vackrast

13 Sättsadverb

Svara på frågorna. Använd lämpliga sättsadverb. Se exempel.

- 1 Sven-Åke kör i 20 km/tim. Hur kör han?

Han kör sakta

- 2 Asta sover. Jag kan inte väcka henne. Hur sover hon?

_____.

- 3 Elisabeth, vår nya lärare, talar så att alla hör vad hon säger. Hur talar hon?

_____.

- 4 Ola, som är ambulansförare, hade en mycket brådkande transport i går.
Hur körde han?

_____.

- 5 Mattias är så sjuk att han inte kan gå upp ur sängen. Hur mår han?

_____.

- 6 Roland städar i varje vrå av huset. Det får inte finnas ett dammkorn någonstans.
Hur städar han?

_____.

- 7 Ingen kan läsa vad Josef och Ruben skriver. Hur skriver de?

_____.

- 8 Alla njuter när Emma sjunger. Hur sjunger hon?

_____.

- 9 Mårten sover hela natten, och han är alltid utvildad på morgonen. Hur sover han?

_____.

- 10 Marja-Lena följer alltid alla trafikregler. Hon tar inga risker i trafiken. Hur kör hon?

_____.

- 11 Fredrik känner att han måste kräkas. Hur mår han?

_____.

- 12 Herr och fru Lovén slösar inte. De planerar sina inköp. De handlar alltid där det är billigast. Hur lever de?

_____.

14 Sättsadverb

Hur gör du?

Svara på följande frågor med ett passande adverb. Använd helst varje adverb bara en gång.

- 1 – Hur skriver du? – _____ .
- 2 – Hur läser du läxan? – _____ .
- 3 – Hur sjunger du? – _____ .
- 4 – Hur talar du svenska? – _____ .
- 5 – Hur bor du? – _____ .
- 6 – Hur brukar du cykla? – _____ .
- 7 – Hur kör du bil? – _____ .
- 8 – Hur simmar du? – _____ .
- 9 – Hur springer du? – _____ .
- 10 – Hur sitter du nu? – _____ .
- 11 – Hur har du sovit i natt? – _____ .
- 12 – Hur brukar du diskta? – _____ .
- 13 – Hur klär du dig? – _____ .
- 14 – Hur borstar du tänderna? – _____ .
- 15 – Hur ser du? – _____ .
- 16 – Hur mår du idag? – _____ .
- 17 – Hur brukar du städa? – _____ .
- 18 – Hur dansar du? – _____ .
- 19 – Hur lyssnar du på din
lärare? – _____ .
- 20 – Hur trivs du i Sverige? – _____ .

Ställ samma frågor till en kamrat. Berätta sedan om honom eller henne.

15 Sättsadverb

Stryk under sättsadverben i nedanstående meningar. Se exempel.

- 1 Frida har vunnit flera skönhetstävlingar, för hon är så vacker.
- 2 Kalle är snygg, och han klär sig trevligt.
- 3 Ahmed ser trevlig ut och är alltid vänlig mot alla.
- 4 Sara sjunger vackert. Hennes röst är klockren.
- 5 Trädet utanför mitt sovrumsfönster är vackert.
- 6 Vårt hus ligger vackert vid en sjö.
- 7 En vacker tavla hänger över soffan i Perssons vardagsrum.
- 8 Barbara har sovit gott hela natten, så hon känner sig pigg och utvildad.
- 9 – Det där brödet ser gott ut. Det måste jag smaka, sa Fredrik.
- 10 Klas har många goda vänner.
- 11 – Den här boken verkar dålig, så den orkar jag inte läsa, tänkte Lars.
- 12 Erik hör dåligt. Han måste skaffa sig en hörapparat.
- 13 Många hus från 60-talet är fula.
- 14 Jonny skriver fult trots att han har försökt förbättra sin handstil.
- 15 – Tala högt! Annars hör jag inte vad du säger, sa Ola.
- 16 Svalorna flyger högt när det ska bli vackert väder.
- 17 De höga träden i vår trädgård är gamla.
- 18 Doktor Roos talar lugnt med sina patienter.
- 19 Doktor Roos patienter känner sig lugna.
- 20 – Henrik dansar bra. Jag tror att jag ska bjuda upp honom, tänkte Karin.
- 21 Sofia läser en bra bok just nu. Den har hon lånat av en kompis.
- 22 Johan kör alltid fort. Han har blivit tagen för fortkörsning flera gånger.
- 23 Gamla fru Olsson går sakta.
- 24 – Du måste tvätta dig noga innan du går till doktorn, sa Peters mamma.
- 25 Ninas farfar röker långa cigarrer.
- 26 Gammal fisk luktar illa.
- 27 Alla hör vad Eva säger, för hon talar så tydligt.
- 28 Paul får inte vara med i skolkören, för han sjunger falskt.
- 29 Människor lever annorlunda idag än de gjorde förr i tiden.
- 30 Man bör äta långsamt. Det är bra för matsmälningen.

Hur många sättsadverb hittade du? _____

16 Gradadverb

Gradadverb står som bestämning till *adjektiv* eller *andra adverb*.
 Dessa adverb svarar på frågan *I vilken utsträckning?* (Hur mycket? Hur lite?).

Exempel på gradadverb:

mycket, lite, ganska, rätt, (allt)för, lagom, alls, nästan, alldeles

Förutom ovanstående adverb kan gradadverb också bildas av *adjektivets grundform + -t*, t.ex.:

hemskt, väldigt, fantastiskt, otroligt

Vissa gradadverb kan också stå som bestämning till *räkneord*, t.ex.:

ungefärlig, cirka, omkring, drygt, knappt

Exempel:

Eva blev **mycket** glad för presenten.   Det blåser **ganska** mycket idag.
 Adam är **lite** sjuk idag.   Jag röker **för** mycket.
 Bengt är **ganska** tjock.   Stina sover **för** lite.
 Kaffet är **lagom** varmt.
 Jan är inte **alls** trött.

Natalie är **fantastiskt** vacker, och hon sjunger **otroligt** vackert.
 Det är **hemskt** kallt idag, och det blåser **förskräckligt** mycket.

Det finns plats för **ungefärlig** 20 personer i vårt klassrum.
 Lena tjänar **cirka** 13 000 kronor i månaden

Observera: *mycket* och *lite* kan kompareras.

mycket – mer(a) – mest
 lite – mindre – minst

17 Gradadverb

Välj ett passande adverb. Se exempel.

- 1 Jag är inte alls hungrig, för jag har precis ätit.
(*väldigt, rätt, alls*)
- 2 Lydia är alltid klädd i snygga, dyra kläder. Hon klär sig _____ elegant.
(*ungefärligt, otroligt, alldeles*)
- 3 – Hur mycket kostade din väska? – Den kostade _____ 450 kronor.
(*mycket, ungefärligt, ganska*)
- 4 Birger Lönn har nyligen fyllt 76 år. Han är _____ gammal.
(*lite, drygt, rätt*)
- 5 Gun vet att några talar illa om henne. Hon tycker att det är _____ obehagligt.
(*väldigt, lagom, ungefärligt*)
- 6 Ola röker 60 cigarretter om dagen. Han röker _____ mycket.
(*för, lagom, knappast*)
- 7 Stefan äter bara en halv smörgås på morgonen. Han äter inte _____ mycket då.
(*lagom, alls, ganska*)
- 8 Det finns _____ 8,8 miljoner invånare i Sverige.
(*ungefärligt, alldeles, ganska*)
- 9 Det var _____ roligt att träffa dig igen. Vi har ju inte setts på länge.
(*lite, alldeles, hemskt*)
- 10 Helen tycker att det är jättetroligt att städa. Hon har ett _____ välstädat hem.
(*ungefärligt, fantastiskt, lite*)
- 11 Tore säger dumma saker till mig ibland. Jag är _____ irriterad på honom.
(*cirka, alldeles, lite*)
- 12 Jag har berättat det mesta. Det finns inte _____ mer att tillägga.
(*lite, rätt, mycket*)
- 13 Kom på mötet på torsdag! Vi har några _____ viktiga beslut att fatta då.
(*alldeles, väldigt, nästan*)
- 14 De här skorna passar mig. De är _____ stora.
(*lite, mycket, lagom*)
- 15 – Är ni trötta nu? – Ja, vi är _____ trötta nu.
(*rätt, drygt, ungefärligt*)

18 Satsadverb

Satsadverb står som bestämning till en hel sats.

Exempel på satsadverb:

inte, icke, ej, knappast, knappt nog, kanske, kanhända; möjligen; eventuellt förmodligen, troligen, antagligen väl bara, enbart, endast	verklig tyvärr faktiskt naturligtvis, givetvis, förstås gärna (– hellre – helst)
---	--

Observera: Beträffande nedanstående adverb se s. 190.

också, även, dessutom; inte – heller förresten	ju; nämligen
---	--------------

emellertid, dock, ändå, i alla fall däremot; tvärtom egentligen; åtminstone	alltså, följaktligen, därför tydligen
---	--

Cyklar får **ej** ställas framför porten.

– Är det **verklig** sant att du inte fattar någonting?

Anna har **knappast** fått en blund i ögonen i natt.

– Ja.

– Det blir **nog** vackert väder i morgon.

– Benny sa att han **tyvärr** inte hade tid att hjälpa mig.

– Ja, det får vi hoppas.

– Så synd!

– Östen sa att han **kanske** skulle komma hit.

– Mirjam begriper **faktiskt** ingenting av det du säger.

– Vad roligt!

– Jaså.

– Har du **möjligen** en pappersnäsduk att låna mig?

– Jag förstår **naturligtvis** allt vad du säger.

– Javisst har jag det.

– Vad bra!

– Pia och Paul ska **antagligen** köpa vårt hus.

– Jag dricker **gärna** te, men jag skulle **hellre** vilja

– Säger du det?

ha en kopp kaffe. **Helst** skulle jag vilja ha ett glas
iskallt vatten.

– Du kan **väl** stänga fönstret? Jag fryser.

– Du ska få vatten med is i. Det ska jag ordna.

– Okej.

– Ni behöver **bara** skriva en kort uppsats, sa vår lärare.

19 Satsadverb

Välj lämpliga satsadverb. Se exempel.

- 1 "Nysått! Gräsmattan får _____ beträdas", stod det på en skylt.
 a) verkligen   b) hellre   c) ej   d) helst
- 2 Man blir _____ berusad om man dricker fem snapsar på fastande mage.
 a) naturligtvis   b) inte   c) gärna   d) knappast
- 3 De nya tågen är så bekväma att man _____ märker när de stannar eller börjar gå.
 a) enbart   b) knappt   c) eventuellt   d) gärna
- 4 Om man vill byta en vara bör man _____ ha kvittot med sig till affären.
 a) bara   b) inte   c) knappast   d) förstås
- 5 – Ulf har _____ blivit sjuk eftersom han ännu inte har kommit hit. – Ja, kanske det.
 a) gärna   b) knappast   c) endast   d) kanske
- 6 Lina skulle gärna vilja ha en katt, men hennes son är _____ allergisk mot pälsdjur.
 a) inte   b) gärna   c) tyvärr   d) verkligen
- 7 Marianne är _____ bortrest eftersom hon inte har hört av sig.
 a) inte   b) enbart   c) faktiskt   d) förmödlig
- 8 – Har du _____ en hundralapp att låna mig? – Javisst.
 a) gärna   b) naturligtvis   c) knappast   d) möjlig
- 9 Det är så kvavt idag. Det blir _____ åska framåt kvällen.
 a) nog   b) inte   c) gärna   d) endast
- 10 Jag kommer snart hem. Jag ska _____ uträffa ett ärende på banken först.
 a) icke   b) förmödlig   c) bara   d) knappast
- 11 Eftersom Mårten lever för sitt arbete jobbar han _____ övertid om det behövs.
 a) bara   b) hellre   c) inte   d) gärna
- 12 Vi kunde _____ se när vi gick hem igår kväll. Alla gatlyktor var släckta.
 a) tyvärr   b) knappast   c) verkligen   d) väl
- 13 Katrin tjänar mycket bra, så hon har _____ råd att unna sig en hel del.
 a) faktiskt   b) inte   c) möjlig   d) kanhända
- 14 "Du skall _____ stjäla!" är ett av de tio budorden i Bibeln.
 a) kanhända   b) endast   c) icke   d) faktiskt
- 15 – Du gillar _____ inte gravad lax? – Jodå. Jag är väldigt förtjust i all sorts fisk.
 a) hellre   b) enbart   c) ej   d) kanhända

- 16 Nadja ska _____ fortsätta studera i höst, men hon har inte bestämt sig riktigt än.
 a) naturligtvis   b) eventuellt   c) tyvärr   d) inte
- 17 – Du kommer _____ på bröllopet? – Ja. Jag tror det.
 a) väl   b) nog   c) gärna   d) tyvärr
- 18 – Vad tycker du om dina nya grannar? – Jag vet inte, för jag har _____ träffat dem som hastigast.
 a) tyvärr   b) gärna   c) helst   d) bara
- 19 Andreas dricker _____ öl än vin.
 a) hellre   b) gärna   c) helst   d) tyvärr
- 20 – Tror du _____ på allt vad Joakim säger? – Ja, det gör jag.
 a) tyvärr   b) verkligen   c) naturligtvis   d) väl
- 21 Filmen, som jag såg igår, var _____ bättre än jag hade trott.
 a) antagligen   b) endast   c) gärna   d) faktiskt
- 22 Ivan uppförde sig illa mot mig igår. Han kommer _____ att be om ursäkt.
 a) verkligen   b) nog   c) gärna   d) tyvärr
- 23 Man måste _____ repetera alla nya ord som man träffar på. Annars glömmer man dem.
 a) bara   b) inte   c) givetvis   d) knappast
- 24 – Vad står det på skylten därborta? – Det står: "Obehöriga äger _____ tillträde".
 a) endast   b) faktiskt   c) kanske   d) ej
- 25 Vi hade _____ lagt vår nya matta på golvet förrän vår hundvalp kissade på den.
 a) eventuellt   b) knappt   c) gärna   d) bara
- 26 – Varför bråkar du alltid med Jack? Du vet _____ att han blir ledsen? – Ja, jag vet.
 a) endast   b) helst   c) väl   d) tyvärr
- 27 Linnea drack _____ mineralvattnet på festen i lördags eftersom hon skulle köra hem.
 a) inte   b) endast   c) kanhända   d) antagligen
- 28 Jan-Erik har en besvärlig ekonomisk situation, så han har det _____ inte lätt.
 a) gärna   b) helst   c) verkligen   d) bara
- 29 – Nu behöver du _____ inte öva mer på satsadverbien. – Jo, det här var svårt.
 a) antagligen   b) gärna   c) endast   d) hellre
- 30 – Vad vill du _____ göra nu? – Ta en paus och koppla av lite.
 a) tyvärr   b) helst   c) knappast   d) troligen

20 Konjunktionella adverb

Konjunktionella adverb fungerar som kopplingsord mellan meningar och satser precis som konjunktionerna.

Dessa adverb kan stå på adverbialets och/eller på satsadverbialalets plats.

Ofta har man både en konjunktion och ett konjunktionellt adverb.

Den här dagen har inte börjat bra. Jag vaknade för sent i morgon, och **dessutom** upptäckte jag att vi hade haft inbrott under natten.

– Varsågoda! Middagen är klar! – Tack, men tror att jag står över. Jag är mätt, för jag har **nämligen** varit hos mormor, och hon bjöd på en massa mat som vanligt.

också, även, dessutom inte ... heller förresten

- uttrycker ett tillägg
- är motsats till **också**
- uttrycker ett tillägg när man plötsligt kommer att tänka på något annat än det man just talar/talade om

(Jämför med och)

Boken är spännande. Den är **också (även, dessutom)** lärorik.

Den är lärorik **också (dessutom)**. **Dessutom** är den lärorik

Jämför: Boken är spännande, och den är lärorik.

Evert har ingen dator. Lisa har **inte heller** någon dator.

– Jag gillade inte filmen igår.

– Det gjorde **inte jag heller**.

– Det var verkligen roligt att prata med dig en stund. Vi måste träffas lite oftare. **Förresten**, har du hört att Elsa ska gifta sig med Olof?

– Nej, vad säger du?

ju nämligen

- uttrycker en förklaring (både talaren och lyssnaren vet eller bör veta)
- uttrycker en förklaring (bara talaren vet)

Jämför med **för; därfor att; eftersom**

Observera: **Ju** och **nämligen** kan bara placeras på satsadverbialalets plats.

Det tar inte så lång tid mellan Stockholm och Malmö. Det finns **ju** goda förbindelser mellan de städerna.

Jämför: Det tar inte så lång tid mellan Stockholm och Malmö, **för** det finns goda förbindelser mellan de städerna.

Det tar inte så lång tid mellan Stockholm och Malmö **därför att (eftersom)** det finns goda förbindelser mellan de städerna.

Pelle är hemma från jobbet. Han är **nämligen** inte frisk.

Jämför: Pelle är hemma från jobbet, **för** han är inte frisk.

Pelle är hemma från jobbet **därför att (eftersom)** han inte är frisk.

emellertid, dock ändå, i alla fall därmed tvärtom	– uttrycker motsats
egentligen åtminstone	– uttrycker ett tillrättaläggande, en korrigering – uttrycker en inskränkning, en modifikation

(Jämför med *men*, *utan*; *trots att*, *även om*)

Erik är reumatiker. Han arbetar **emellertid (dock, ändå, i alla fall)** som vanligt.

Emellertid (Dock, Ändå, I alla fall) arbetar han som vanligt.

Han arbetar som vanligt **ändå (i alla fall)**.

Jämför: Erik är reumatiker, *men* han arbetar som vanligt. *Trots att* Erik är reumatiker arbetar han som vanligt.

Jag gillar rött vin. Jag gillar **därmed** inte vitt vin. **Därmed** gillar jag inte vitt vin. Jag gillar inte vitt vin **därmed**.

Jämför: Jag gillar rött vin, *men* jag gillar inte vitt vin.

Jag är inte så förtjust i opera. Jag tycker **därmed** mycket om operett.

Därmed tycker jag mycket om operett. Jag tycker mycket om operett **därmed**.

Jämför: Jag är inte så förtjust i opera, *men* jag tycker mycket om operett.

Persson är inte rik. Han är **tvärtom** fattig. **Tvärtom** är han fattig.

Jämför: Persson är inte alls rik, *utan* han är fattig.

Bo jobbar som kock. Han är **egentligen** bagare. **Egentligen** är han bagare. Han är bagare **egentligen**.

Jämför: Bo jobbar som kock, *men* han är bagare.

– Det här mattetalet är för svårt för mig. – Asch, du kan väl **åtminstone** försöka lösa det?

Jämför: *Även om* det här mattetalet är svårt kan du väl försöka lösa det?

alltså, följaktligen därfor tydlig	– uttrycker följd, slutsats – uttrycker följd – uttrycker en tänkbar slutsats
--	---

(Jämför med *så*)

Planet från Tokyo har inte fått landningstillstånd. Det blir **alltså (följaktligen)** försenat. **Alltså (följaktligen)** blir det försenat.

Jämför: Planet från Tokyo har inte fått landningstillstånd, *så* det blir försenat.

Eva är sjuk. **Därfor** är hon hemma från skolan.

Jämför: Eva är sjuk, *så* hon är hemma från skolan.

Pelle svarar inte. Han har **tydlig** inte kommit hem ännu. **Tydlig** har han inte kommit hem ännu.

Jämför: Pelle svarar inte, *så* han har nog inte kommit hem ännu.

21 Konjunktionella adverb

Välj rätt alternativ. Se exempel.

- 1 – Paul kommer inte på festen i kväll, och Sune kommer _____.
– Så tråkigt! Då blir vi två färre än vi hade trott.
a) egentligen   b) alltså   c) inte heller   d) ju

- 2 Min bror heter ____ Lars-Olof, men alla kallar honom Lasse.
a) åtminstone   b) egentligen   c) också   d) nämligen

- 3 Per Kvist tjänar 650 000 kronor om året. Han har ____ en bra lön.
a) emellertid   b) dessutom   c) alltså   d) tvärtom

- 4 Det var meningen att vårt grannhus skulle användas som dagis. Så blev det ____ inte.
Idag är det ett hem för handikappade.
a) därför   b) emellertid   c) också   d) där

- 5 Patrik är duktig på att simma och spela tennis. Nu har han ____ planer på att lära sig
att spela golf.
a) därför   b) ändå   c) också   d) ju

- 6 Även om man tycker att läxan är svår bör man ____ försöka göra den.
a) åtminstone   b) nämligen   c) alltså   d) förresten

- 7 – Nej, nu får vi nog sluta prata. Jag måste laga mat. ____, du har väl inte glömt Fias
födelsedag? – Nej då. Jag har redan köpt en present åt henne.
a) Alltså   b) Ändå   c) Även   d) Förresten

- 8 – Varför kommer du hem så sent? Vi bestämde ____ senast klockan elva, och nu är
klockan över tolv. – Ursäkta mamma, men jag missade bussen.
a) då   b) ju   c) därför   d) också

- 9 Jag måste nog gå hem nu. Klockan är mycket, och ____ är jag trött.
a) däremot   b) dessutom   c) också   d) emellertid

- 10 Åsa älskar inte sin man längre. ____ hatar hon honom, och hon tänker begära skils-
mässa.
a) Dessutom   b) Tvärtom   c) Därför   d) Alltså

- 11 Eva och Oskar håller på att packa, för de ska ____ flytta på lördag.
a) följkortligen   b) också   c) nämligen   d) dock

- 12 Olle har läst matte och fysik i Umeå. Nu ska han ____ satsa på språk.
a) ju   b) alltså   c) även   d) där

- 13 Paul talar inte så bra engelska, men ____ talar han flytande spanska.
a) dessutom   b) däremot   c) alltså   d) tvärtom

- 14 – Gå och tvätta dig! Du är ____ alldes kladdig om händerna. –Ja, ja.
a) därför   b) ju   c) också   d) i alla fall

- 15 Lisbet är inte intresserad av fotboll. Hennes man är faktiskt _____ intresserad av det, så de tittar aldrig på några fotbollsmatcher.
 a) också   b) däremot   c) inte heller   d) ändå
- 16 En 15-årig pojke hade rånat flera kvinnor. Polisen frågade honom varför han hade gjort det. – Jag behövde pengar. _____ rånade jag dem, sa han.
 a) Nämligen   b) Därför   c) Dessutom   d) Däremot
- 17 Facket och arbetsgivaren har förhandlat hela natten. De kunde _____ inte komma överens, så förhandlingarna återupptas om ett par dagar.
 a) alltså   b) dessutom   c) ju   d) dock
- 18 Persson kunde inte komma på mötet igår, för han hade _____ fått förhinder i sista minuten.
 a) därför   b) nämligen   c) då   d) också
- 19 Peter klarade inte sin sista tenta. _____ måste han göra om den om han vill få ut sin examen.
 a) Däremot   b) Också   c) Förläktligen   d) Ändå
- 20 – Du kan väl _____ äta lite av den här salladen även om du inte är så hungrig.
 – Ja, men bara lite då.
 a) tydlig   b) åtminstone   c) nämligen   d) därför
- 21 Efter att ha blivit mordhotad flera gånger känner Katja sig ganska trygg nu. Hon har _____ fått direktsignal till polisen.
 a) dock   b) därför   c) nämligen   d) alltså
- 22 – Var det trevligt på festen igår?
 – Ja, jättetrevligt. Varför var du inte där?
 – Jag fick inte tag på någon barnvakt.
 – Jaså. Det var synd. Du _____, fick du det där jobbet som du sökte?
 – Nej, tyvärr.
 a) dessutom   b) alltså   c) i alla fall   d) förresten
- 23 Kalle har kontaktat en advokat, för han vill skiljas. Ryktena om att han har träffat en annan kan _____ vara sanna.
 a) där   b) nämligen   c) alltså   d) ändå
- 24 Vi jobbade två timmar extra i måndags. _____ kan vi gå hem lite tidigare på fredag.
 a) Tvärtom   b) Även   c) Därför   d) Nämligen
- 25 Kim är inte alls dålig i kemi längre. _____ klarar han sig mycket bra nu.
 a) Där   b) Nämligen   c) Tvärtom   d) Förresten
- 26 Jag talar inte spanska. Min man talar _____ spanska.
 a) också   b) tydlig   c) inte heller   d) tvärtom
- 27 Jag har ett möte efter jobbet idag. _____ kommer jag hem lite senare.
 a) Där   b) Här   c) Därför   d) Däremot

ADVERB

- 28 Lisa har haft stora framgångar med sina senaste låtar, och nu har hon _____ gett ut en diktsamling som fått fin kritik.
a) då   b) också   c) nämligen   d) tvärtom
- 29 Igår fick våra barn vara uppe till klockan tio, men _____ skulle de ha lagt sig redan klockan åtta.
a) också   b) tvärtom   c) därför   d) egentligen
- 30 Ted tjänar bra på sitt jobb, men han jobbar _____ extra varje helg.
a) där   b) ändå   c) alltså   d) därför
- 31 – Du måste vara hemma senast fem i åtta, för gästerna kommer _____ klockan åtta.
– Ja, ja. Jag vet.
a) där   b) ju   c) då   d) dock
- 32 Min arbetsgivare drar 30% i skatt på min lön varje månad. _____ drar han 1 000 kronor extra för att jag ska slippa kvarsätt.
a) Dessutom   b) Däremot   c) Förresten   d) Alltså
- 33 Mats har tillräckligt med pengar för att kunna leva gott resten av sitt liv. Han vann _____ sju miljoner på en Bingo-lott för några veckor sedan.
a) därför   b) nämligen   c) ändå   d) då
- 34 – Åke sa att han älskade mig. Han sa _____ att han ville gifta sig med mig. – Nej, vad säger du!
a) nämligen   b) alltså   c) även   d) i alla fall
- 35 – Varför kommer du så sent? Du vet _____ att vi börjar klockan nio.
– Ursäkta, men jag försov mig i morse.
a) nämligen   b) följaktligen   c) dessutom   d) ju
- 36 Joakim är en duktig 100-meterslöpare. Han vill _____ inte ställa upp i någon stor tävling. Han är nog rädd att bli nervös och göra bort sig.
a) där   b) emellertid   c) alltså   d) tvärtom
- 37 Det ska bli kallare i morgon. _____ är det risk för en och annan snöby.
a) Ändå   b) Emellertid   c) Dessutom   d) Nämligen
- 38 Malin vill inte åka till Öland i sommar igen, men _____ kan hon tänka sig att semestra på Västkusten.
a) dessutom   b) där   c) alltså   d) däremot
- 39 Evy har inte godkänt betyg i engelska från gymnasieskolan. _____ är hon inte behörig att läsa engelska vid universitetet
a) Dock   b) Alltså   c) Förresten   d) I alla fall
- 40 – Kom genast hit! Det har _____ hänt något fantastiskt. – Oj då!
a) åtminstone   b) därför   c) nämligen   d) dock

KONJUNKTIONER

Konjunktioner är ord som binder samman olika delar i en mening.

Det finns två typer av konjunktioner:

Samordnande konjunktioner = bindeord

Dessa konjunktioner binder samman satser och satsdelar av samma sort.

och, samt, både ... och
eller, antingen ... eller, varken ... eller
men, fast, utan
för, ty
så

Underordnande konjunktioner = bisatsinledare

Dessa konjunktioner inleder en bisats.

<i>Allmänt underordnande (påstående)</i>	att
<i>Interrogativa (fråga)</i>	om, ifall
<i>Kausala (orsak)</i>	därför att, eftersom då, emedan
<i>Konsekutiva (föld)</i>	så (att), så ... att
<i>Temporala (tid)</i>	när, då sedan, efter det att innan medan förrän tills just som
<i>Konditionala (villkor)</i>	om, ifall
<i>Koncessiva (motsats)</i>	trots att, fast, fastän även om
<i>Finala (avsikt)</i>	för att, så att
<i>Deskriptiva (sätt)</i>	genom att, utan att
<i>Komparativa (jämförelse)</i>	som, som om, än, ju

1 Samordnande konjunktioner

Samordnande konjunktioner binder samman satser och satsdelar av samma slag.
(De kan även binda samman bisats och huvudsats, men bisatsen är då en del av den föregående huvudsatsen.)

Kommatecken sätts framför de samordnande konjunktionerna när de binder ihop fullständiga huvudsatser. Vid uppräkning sätts kommatecken ut, och konjunktionen står mellan de två sista leden.

och
både ... och
samt

- uttrycker ett tillägg
- är mer betonat än bara **och**
- används i formell stil samt när man inte vill upprepa **och**

Eva **och** Olle är på bio.
Eva ligger **och** läser en bok.
Olle har köpt bär, frukt **och** grönsaker.
Eva handlar på ICA **och** på Konsum.
Eva ska gå på bio, **och** Olle ska passa barnen.
Olle sa att han var färdig, **och** sedan gick han.
Olle säger att han är sen **och** att han måste skynda sig.

<i>subjekt</i>	+ <i>subjekt</i>
<i>verb</i>	+ <i>verb</i>
<i>objekt</i>	+ <i>objekt</i>
<i>adverbial</i>	+ <i>adverbial</i>
<i>huvudsats</i>	+ <i>huvudsats</i>
<i>bisats</i>	+ <i>bisats</i>

Både Karin **och** Per jobbar på SJ.
Orvar **både** röker **och** dricker.
Man kan läsa **både** engelska **och** tyska på högstadiet.
Elsa brukar jobba **både** på lördagar **och** på söndagar

Olle serverade öl och vin till de vuxna **samt** Coca Cola till barnen.

eller
antingen ... eller
varken ... eller

- uttrycker alternativ
- är mer betonat än bara **eller**
- uttrycker att inget av alternativen gäller

– Jag ringer dig på lördag **eller** på söndag. – Ja, gör du det!
Patrik undrade om jag hade bil **eller** om han skulle köra mig hem.
– Ska du komma hem till mig, **eller** ska jag komma hem till dig?
– Vet du om Torsten kommer, **eller** ska jag ringa och fråga?
Lars ska **antingen** åka till Paris **eller** till London på semestern.

– Du kan väl komma hem till mig?
– Han kommer i kväll.

Varken Pelle **eller** Olle talar tyska.
Kalle kan **varken** sy **eller** sticka.
Sylvia har **varken** man **eller** barn.
Jag behöver **varken** köpa skor **eller** stövlar i vinter.
Sven berättade **varken** att han var sjuk **eller** att han hade varit hos doktorn.

men
fast
(visserligen) ... men
utan

- uttrycker en motsats eller en motsättning
- används ofta i stället för **men**, speciellt i vardagligt språk
- är mer betonat än bara **men**
- används ofta i stället för **men** efter en negation (t.ex. *inte, aldrig, knappt*) vid en tydlig motsats

Vår lärare är hård **men** (han är) rättvis.

Karin läste mycket före provet **men** (hon) klarade sig inte.

Pontus ringde och sa att han hade råkat ut för en olycka **men** att han inte hade blivit skadad.

Jag ringde till Anna flera gånger igår, **fast** jag fick inte tag på henne.

Visserligen har jag mycket att göra just nu, **men** jag ska försöka hjälpa dig.

Olle sa att han skulle komma, **men** han kom inte.

Roland är inte hemma just nu, **men** han kommer snart.

Roland är inte hemma, **utan** han är på jobbet.

Karin frågade inte om hon fick komma in, **utan** hon öppnade bara dörren och gick in.

Observera: Kommatecken sätts före fullständig sats.

för
ty

- uttrycker en orsak eller en förklaring
- används i formellt språk i stället för **för**

*För och ty är synonymer till **därför att, eftersom** etc., men för och ty kan bara samordna fullständiga huvudsatser.*

Niklas var hemma, **för** han var sjuk.

AB Prima tvingas säga upp 10 anställda, **ty** orderingången har tyvärr minskat drastiskt på senare tid.

Jag skulle vilja veta var Inga är, **för** jag måste faktiskt tala med henne.

så

- uttrycker konsekvens och betyder "och **därför**"
- uttrycker en tänkbar slutsats

Lennart hade inga pengar, **så** han kunde inte betala hyran.

= Lennart hade inga pengar, och **därför** kunde han inte betala hyran.

Jag hörde att grannarna slogs, **så** jag ringde efter polisen.

Fredrik svarar inte i telefonen, **så** han har troligen inte kommit hem än.

2 Samordnande konjunktioner

Välj rätt konjunktion. Se exempel.

- 1 *för – utan – så* Mikael vill ha skilsmässa, för han har träffat en annan.
- 2 *utan – men – eller* Portiern frågade om vi ville ha två enkelrum _____ ett dubbelrum.
- 3 *så – men – eller* – Vad kan jag hjälpa till med? – Du kan antingen diskta _____ torka.
- 4 *och – eller – utan* Åke ringde nyss från bilen och sa att han var på väg hem _____ att han skulle komma hem i tid.
- 5 *för – så – och* Peter sa att han skulle köpa blommor _____ choklad till Lotta.
- 6 *och – eller – men* Uno undrade om jag ville sova över _____ om jag skulle åka hem.
- 7 *men – och – eller* Elin går på kurs i engelska både på måndagar _____ på onsdagar.
- 8 *utan – eller – så* Mikaela vill antingen ha en kattunge _____ en hundvalp.
- 9 *för – så – men* Mats har feber idag, _____ han är hemma från skolan.
- 10 *och – men – eller* – Vill du gå på bio _____ ska vi stanna hemma och ta det lugnt?
– Jag föredrar nog att gå på bio.
- 11 *så – för – men* Oskar vann fem miljoner på Lotto häromåret, _____ han fortsätter att jobba som vanligt.
- 12 *och – eller – men* Jag har inte ringt till Johan än, _____ jag ska göra det senare i kväll.
- 13 *så – eller – och* Först ska jag jobba, _____ sedan ska jag ta en promenad på stan.
- 14 *och – eller – men* Antingen Ester _____ Anders kommer på Torgnys fest. En av dem måste stanna hemma och passa barnen.
- 15 *eller – så – men* Janne sprang till bussen i morgon, _____ han missade den i alla fall.
- 16 *så – för – utan* Anita kan inte komma på lördag _____ tidigast på söndag.
- 17 *för – eller – så* Tomas trivs inte på sitt jobb, _____ han försöker hitta ett annat.
- 18 *så – eller – men* Visserligen är jag sen, _____ jag tror att jag hinner till tåget.
- 19 *och – eller – för* Hjalmar gillar varken boxning _____ brottning.
- 20 *eller – utan – och* Jag ringde inte till Lena på födelsedagen, _____ jag åkte hem till henne och överraskade henne med present och blommor.

3 Samordnande konjunktioner

Skriv färdigt meningarna. Se exempel.

1 Igår kväll drack Patrik varm choklad, för han kände sig frusen

2 Lennart tycker om att spela kort, men _____

3 Idag ska det bli regn, så _____

4 Rolf älskar Karin, men _____

5 På fritiden brukar Olle fiska, och hans pappa _____

6 Pontus har ärvt mycket pengar, men _____

7 Adam hade inte lust att gå till skolan i morgon, för _____

8 Tar du en taxi hit, eller _____

_____?

9 Per vill inte fira jul i Sverige, utan _____

_____.

10 Kristina hade druckit ett par glas vin, så _____

_____.

11 Efter semestern på Mallorca ville Eva inte börja arbeta, utan _____

_____.

12 Ska vi fira din födelsedag hemma, eller _____

_____?

KONJUNKTIONER

---

13 I dag skiner solen, men igår _____
_____.

14 I påsk är vi lediga, och då _____
_____.

15 Igår tittade jag inte på TV, för då _____
_____.

16 På landet finns det inte så många höghus, utan där _____
_____.

17 Orvar har förlorat alla sina pengar på hästar, så nu _____
_____.

18 I eftermiddag ska jag gå på gymnastik, och sedan _____
_____.

19 Monica sa att hon var upptagen hela eftermiddagen och att _____
_____.

20 Evy frågade om vi ville ha juice eller om _____
_____.

21 Simon är visserligen lite förkyld, men _____
_____.

22 I morgon vaknade mina barn tidigt, så _____
_____.

23 I dag ska Bengt och jag inte äta hemma, utan _____
_____.

24 Barn ser sig ofta inte för i trafiken, utan _____
_____.

25 Tidigare tyckte jag att det här var svårt, men _____
_____.

26 Tora och Alf kunde inte få egna barn, så _____
_____.

- 27 Alla undrade om Viktoria skulle fortsätta studera eller om _____.
_____.
- 28 Jag måste kolla om köksfönstret är stängt och om _____.
_____.
- 29 Igår kväll ville Linda inte gå och lägga sig, utan _____.
_____.
- 30 Mormor måste nog skaffa nya glasögon, för _____.
_____.
- 31 Lars vill inte gifta sig med Lena, för _____.
_____.
- 32 Matildas lärare vill veta varför hon inte var i skolan igår och varför _____.
_____.
- 33 Meteorologerna påstår att det ska bli snö i morgen och att _____.
_____.
- 34 Igår fick jag ta bussen till jobbet, för _____.
_____.
- 35 Jag tror att jag kan det här nu, så _____.
_____.

4 Underordnande konjunktioner = bisatsinledare

Underordnande konjunktioner inleder en bisats och talar om vilken relation som finns mellan bisatsen och huvudsatsen. (Se s. 224 angående ordföljden i bisats!)

Allmänt underordnande

att – inleder indirekta påståendesatser

Kristina påstår **att** hon har sökt den lediga tjänsten på TV 4.

Grannarna klagar på **att** våra barn väsnas för mycket.

– Det var tråkigt **att** du inte kunde komma. – Det tycker jag med.

Miljöpartiets åsikt är **att** kärnkraften måste avvecklas.

Interrogativa

om, ifall – inleder indirekta frågor som inte börjar med ett frågeord

Min advokat frågade **om** jag verkligen ville ändra mitt testamente.

En av frågorna på mötet igår var **om** vi skulle vara lediga mellan jul och nyår.

Det är lite oklart **om** Gösta kommer i kväll eller inte.

Kausala

– uttrycker *orsaken till handlingen i huvudsatsen*
– orsaken är redan ett faktum

därför att, eftersom – *eftersom* måste användas i stället för *därför att* när bisatsen står före huvudsatsen

då, emedan – används i formellt språk

Per är ledsen **därför att (eftersom)** han inte klarade sin tenta igår.

Eftersom Per inte klarade sin tenta igår måste han göra den en gång till.

Härmed säger undertecknad upp sig **emedan (då)** familjen ämnar flytta från staden.

Konsekutiva – uttrycker *föjd, konsekvens eller resultat* av handlingen i huvudsatsen

så (att), så ... att – man kan ta bort *att* om det inte står något ord mellan *så* och *att*

Lars frös **så (att)** han skakade.
– Skynda dig **så (att)** du inte kommer för sent till skolan! – Sluta tjata, mamma!
I natt skrek grannarnas barn **så** högt **att** vi inte kunde sova.

Temporala – uttrycker *tid*

när, då Handlingen i bisatsen kan vara *före, efter eller samtidig med* handlingen i huvudsatsen. I svenska uttrycker man dessa tidsförhållanden med hjälp av olika tempus.
Då tillhör formellt språk.

sedan Handlingen i bisatsen äger rum *före* handlingen i huvudsatsen.
efter det att

innan Handlingen i bisatsen äger rum *efter* handlingen i huvudsatsen.
medan Handlingen i bisatsen äger rum *samtidigt som* handlingen i huvudsatsen.

förrän – uttrycker en slutpunkt (= inte före den tidpunkt då)
– måste föregås av en negation, t.ex. *inte, aldrig, knappt*, i huvudsatsen

tills – uttrycker en slutpunkt (= till den tidpunkt då)

just som = precis när

När vi har inrett vår nya lägenhet (1) ska vi ha fest (2).

1 = handling nr 1

Eva började jobba (2) **när** hon hade slutat gymnasieskolan (1).

2 = handling nr 2

När jag kom hem (2) hade Per lagat middag (1).

Jag läser tidningen (1) **när** jag äter frukost (1).

Man har vissa förmåner (1) **då** man är fast anställd (1).

Eva var mycket sötare (2) **sedan** hon hade klippt sig (1).

Lennart mådde mycket bättre (2) **efter det att** han hade slutat röka (1).

Anders och Britta förlovade sig (1) **innan** de gifte sig (2).

Medan Agneta studerade (1), jobbade hon extra på sjukhuset (1).

Lars hade *knappt* blivit frisk **förrän** han blev sjuk igen.

Man ska ta penicillinet **tills** tabletterna är slut.

Just som jag hade kommit hem ringde det.

KONJUNKTIONER

Konditionala

– uttrycker *villkor* för handlingen i huvudsatsen

om, ifall

– *ifall* används ofta i vardagligt språk

frågeformad sats

– kan stå i stället för *om + bisats*

Du måste ringa till skolan **om** du inte kan komma.

Ifall vår lärare är sjuk kommer en vikarie.

Kommer du blir jag glad. = Om du kommer, blir jag glad.

Blåser det inte går jag ut. = Om det inte blåser, går jag ut.

Koncessiva

– uttrycker en *motsats, en motsättning* till handlingen i huvudsatsen

trots att, fast(än)

– uttrycker ett faktum

även om

– uttrycker ett villkor, något osäkert, ett eventuellt hinder, en eventuell ursäkt

Trots att David tog sin medicin blev han inte frisk.

Lisa har dåliga tänder **fast** hon sköter dem noga.

Aven om provet är svårt ska jag klara det.

Jag måste stiga upp **även om** jag är trött.

Aven om Åke ber om ursäkt förläter jag honom aldrig.

Aven om jag är ledig från jobbet har jag mycket att göra.

Finala

– uttrycker *avsikt, vilja, mål, plan* för handlingen i huvudsatsen

“Vad vill(e) ... med det?”

I bisatsen har man oftast *ska/skulle* för att uttrycka denna vilja eller detta mål. Handlingen i bisatsen ligger i framtiden.

för att

– används ofta i vardagligt tal i stället för *för att*

så att

Oskar slutade röka **för att** (han skulle) må bättre. (Målet var att må bättre.)

Jämför: Oskar slutade röka därfor att han hade rökhosta. (Orsaken var att han hade rökhosta. Innehållet i bisatsen är redan ett faktum.)

Ulla bantar **för att** (hon ska) bli smal.

Jämför: Ulla bantar därfor att hon är tjock.

Ulf höjde volymen **för att (så att)** vi skulle höra bra.

Jämför: Ulf höjde volymen därfor att han hörde dåligt.

Deskriktiva – uttrycker *sätt, metod*

genom att	– talar om hur handlingen i huvudsatsen blir möjlig
utan att	– talar om att handlingen i huvudsatsen blir möjlig trots att man inte gör något

Kalle blev miljonär **genom att** han spelade på Lotto (genom att spela på Lotto).
Lena blev frisk **utan att** hon tog medicin (utan att ta medicin).

Komparativa – uttrycker *jämförelse*

som	– kan betyda <i>i likhet med, på samma sätt som, liksom</i> – står i kombinationerna: <i>lika (...) som</i> <i>samma (...) som</i> <i>likadan, -t, -a (...) som</i> <i>(så) som</i> <i>så ... som</i>
som om	– uttrycker likhet och möjligt tillstånd
än	– står efter <i>komparativformer</i> och efter <i>annan, annat, andra annorlunda, annanstans</i>
ju ... (desto)	– både <i>ju</i> och <i>desto</i> följs av komparativ

Fru Jansson klär sig **som** en tonåring (gör).

Eva är *lika* glad idag **som** (hon) alltid (brukar vara).
Anna lärde sig svenska *lika* snabbt **som** (hon hade lärt sig) engelska.
Jag har *samma* kappa i år **som** (jag hade) i fjol.
Erik har en *likadan* bil **som** Patrik (har).

Lilla Petra gjorde alltid *så* **som** hennes mamma sa.
Ring så fort **som** möjligt!
Det verkar **som om** det skulle bli åska.
Nils uppför sig **som om** han ägde hela världen.

Morfar är tio år *yngre än* mormor (är).
Chile har ett *annat* klimat **än** Sverige (har).
Man lever *annorlunda* i Sverige **än** (man gör) i Afrika.
Lisa vill semestra någon *annanstans än* hennes man (vill). De kan inte komma överens.

Ju äldre Maria blev desto vackrare blev hon.
Ju mer man lär sig desto *mer* vill man veta.

5 Underordnande konjunktioner = bisatsinledare

Välj rätt alternativ. Se exempel.

- 16 Karl-Anton har blivit utfattig ____ spela bort sina pengar på trav.
a) ifall   b) som   c) genom att   d) trots att
- 17 Ulrika vill flytta hemifrån ____ hon inte trivs hemma hos sina föräldrar.
a) trots att   b) därför att   c) så att   d) utan att
- 18 ____ Kalle har erbjudits högre lön på sitt jobb har han sagt upp sig.
a) Eftersom   b) Genom att   c) Trots att   d) Ifall
- 19 Resan till Moskva tog längre tid ____ vi hade trott att den skulle göra.
a) att   b) som   c) än   d) om
- 20 – Ta på dig vantar ____ du inte fryser om händerna! – Ja, ja.
a) eftersom   b) så att   c) innan   d) utan att
- 21 I natt gick Anna och bar på sina tvillingar i flera timmar ____ de skulle sluta skrika.
a) för att   b) trots att   c) genom att   d) innan
- 22 Elin tar vitamintabletter varje dag ____ hon ska få bättre motståndskraft mot infektioner.
a) som   b) även om   c) utan att   d) för att
- 23 Pelle sov så hårt i morgon ____ han inte hörde väckarklockan.
a) som   b) att   c) för att   d) trots att
- 24 ____ närmare diskot vi kom desto tydligare hörde vi musiken.
a) Så   b) Som   c) Ju   d) När
- 25 – ____ du tycker att matten är lätt måste du öva lite före provet i morgon. – Ja.
a) Om   b) Även om   c) När   d) Eftersom
- 26 ____ Olle inte hade hört av sig på länge ringde jag upp honom igår kväll.
a) Innan   b) Eftersom   c) Därför att   d) Som
- 27 Härördagen köpte Janne en ny bil ____ hans fru visste om det.
a) därför att   b) trots att   c) utan att   d) för att
- 28 ____ jag var på semester passade grannen min katt.
a) Tills   b) Medan   c) Fastän   d) Därför att
- 29 ____ taxin inte kommer snart måste jag ringa taxibolaget igen.
a) När   b) Eftersom   c) Ifall   d) Fastän
- 30 – Har du något emot ____ jag röker? – Nej.
a) att   b) när   c) eftersom   d) som
- 31 Jag ska ringa och fråga ____ jag möjligen kan få en annan tid hos doktorn.
a) att   b) som   c) om   d) för att
- 32 Eva skaffade bil i våras ____ hon lättare skulle kunna ta sig till jobbet.
a) eftersom   b) utan att   c) för att   d) trots att

KONJUNKTIONER

- 33 I natt hostade min lilla pojke _____ han nästan tappade andan.
a) för att   b) så att   c) trots att   d) genom att
- 34 Jag är lika lång _____ min mamma är.
a) som   b) att   c) än   d) eftersom
- 35 Börje ska gifta sig med Karin _____ han inte älskar henne.
a) därför att   b) utan att   c) trots att   d) så att
- 36 _____ överklaga ett domslut kan man få sin sak prövad en gång till.
a) Trots att   b) Genom att   c) Så att   d) Ifall
- 37 Sara blev inte politiskt medveten _____ hon började jobba.
a) förrän   b) medan   c) tills   d) innan
- 38 _____ jag minns rätt heter du Persson i efternamn, eller hur? – Ja.
a) När   b) Om   c) Som   d) Trots att
- 39 Doktor Ask sa _____ min far var på bättringsvägen vilket gladdde mig mycket.
a) om   b) tills   c) att   d) som
- 40 Jag måste ta reda på _____ jag får kvarskatt eller inte.
a) att   b) om   c) när   d) eftersom
- 41 Elsa har gift sig med herr Berg _____ hon ska få det bra ekonomiskt.
a) trots att   b) för att   c) innan   d) som
- 42 Våra nyinflyttade grannar spikar och hamrar _____ vi inte får en lugn stund.
a) för att   b) genom att   c) utan att   d) så att
- 43 Olof arbetar på samma arbetsplats _____ hans pappa gör.
a) än   b) som   c) eftersom   d) trots att
- 44 _____ filmen på TV slutar sent i kväll ska jag se den.
a) Därför att   b) Även om   c) Utan att   d) Tills
- 45 För en tid sedan slutade Åke röka _____ han hade hostat väldigt länge.
a) därför att   b) även om   c) så att   d) om
- 46 Albin kan inte somna _____ ta en whisky innan han lägger sig.
a) därför att   b) utan att   c) genom att   d) så att
- 47 – _____ det har slutat regna ska jag ta en lång promenad. – Vad skönt!
a) Förrän   b) Medan   c) När   d) Därför att
- 48 – Man måste läsa mycket _____ man vill ha bra betyg. – Det har du rätt i.
a) om   b) att   c) som   d) så att
- 49 – Det är troligt _____ jag får jobbet som jag har sökt. – Så roligt för dig!
a) om   b) som   c) att   d) när

- 50 Alla undrar ____ Petrus inte ska gifta sig med sin sambo någon gång.
 a) att   b) som   c) om   d) så att
- 51 Magnus ska lägga sig tidigt i kväll ____ han ska vara utvildad i morgon.
 a) när   b) för att   c) fastän   d) tills
- 52 – Se upp ____ du inte ramlar! – Ja, ja. Tjata inte! Hjälp!
 a) därför att   b) genom att   c) så att   d) när
- 53 ____ mer man motionerar desto bättre kondition får man.
 a) När   b) Eftersom   c) Ju   d) Fast
- 54 ____ jag inte klarar provet i morgon ska jag gå ut och dansa på kvällen.
 a) Trots att   b) Även om   c) Utan att   d) Genom att
- 55 Jag ska ge Anita en bukett blommor ____ hon har hjälpt mig så mycket.
 a) trots att   b) därför att   c) så att   d) innan
- 56 – Alf har varit borta från jobbet en vecka ____ han har hört av sig. – Konstigt!
 a) eftersom   b) utan att   c) när   d) trots att
- 57 Man kan inte äta vetebullar ____ man är glutenallergiker.
 a) så att   b) som   c) om   d) fast
- 58 Oskar tog en taxi till jobbet i morse ____ han inte skulle komma för sent.
 a) när   b) som om   c) utan att   d) för att
- 59 Bengt är så rädd för min hund ____ han aldrig vågar klappa den.
 a) som   b) att   c) därför att   d) trots att
- 60 På sitt nya jobb träffar Adam andra människor ____ han är van vid.
 a) än   b) att   c) som   d) om
- 61 – ____ herr Olsson är rik är han mycket snål. – Ja, det är typiskt!
 a) Eftersom   b) Därför att   c) Trots att   d) Utan att
- 62 ____ herr Karlsson hade ljugit som vittne i rätten dömdes han för mened.
 a) Därför att   b) Eftersom   c) Trots att   d) Även om
- 63 Monica säger precis vad hon tycker och tänker ____ bry sig om vad andra tycker.
 a) genom att   b) utan att   c) trots att   d) för att
- 64 På midsommarafton är man ofta uppe ____ solen går upp.
 a) även om   b) tills   c) förrän   d) så att
- 65 – Jag är nästan säker på ____ alla kan det här nu. – Det är inte jag.
 a) som   b) att   c) om   d) så att

KONJUNKTIONER

---

6 Underordnande konjunktioner = bisatsinledare

Skriv färdigt meningarna. Se exempel.

- 1 Vet du om posten har kommit ?
- 2 Har du hört att _____?
- 3 Vi ska resa till Paris om _____.
- 4 Jag hade knappt kommit innanför dörren förrän _____.
_____.
- 5 En tjuv hade tagit sig in i vårt hus genom att _____.
_____.
- 6 Jag måste följa min son till skolan därför att _____.
_____.
- 7 Pia och Åsa gick ut utan ytterkläder trots att _____.
- 8 Ju _____ desto mer solbränd blev hon.
- 9 Vår lärare pratar så tyst att _____.
_____.
- 10 Hela förra året jobbade Kerstin extra på helgerna för att _____.
_____.
- 11 Har du ingen annan tröja att ta på dig än _____ ?
- 12 Jag måste berätta sanningen för dig även om _____.
_____.
- 13 Eftersom _____
går han in till grannen och ringer.
- 14 I förmiddags kom rektorn in i vårt klassrum utan att _____.
_____.
- 15 Du kan ringa mig ifall _____.
- 16 Det är faktiskt synd att _____.
- 17 Vi måste vänta med att köpa bil tills _____.
_____.

- 18 Jag skulle vilja veta om _____.
- 19 För en tid sedan flyttade familjen Persson ut på landet för att _____.
- 20 Lisa har kikhusta. Hon hostar så att _____.
- 21 Per bor fortfarande på samma gata som _____.
- 22 I natt kunde jag inte sova trots att _____.
- 23 Många röstar på Miljöpartiet därför att _____.
- 24 Niklas har lärt sig japanska genom att _____.
- 25 Har man inte körkort _____.
- 26 Glöm inte att låsa dörren innan _____!
- 27 Barnen på lekplatsen berättade för mig att _____.
- 28 Skulle du kunna ta reda på om _____?
- 29 En ung student vikarierade i vår klass medan _____.
- 30 Arnes och Silvias skilsmässa blev mycket jobbigare än _____.
- 31 Anna har en likadan jacka som _____.
- 32 Ju _____ desto tjockare blir man.
- 33 Eva sätter in pengar på banken varje månad för att _____.
- 34 I morgon blev jag så arg att _____.
- 35 Man måste göra läxorna även om _____.
- 36 Eftersom _____ måste jag skynda mig.
- 37 I lördags kväll kom familjen Carlsson hem till oss utan att _____.

KONJUNKTIONER

- 38 Fru Larsson vilade en stund när _____.
- 39 Anders har satt in en kontaktannons för att _____.
- 40 Det här var svårare än _____.
- 41 I morse cyklade Marie och Sven till arbetet trots att _____.
- 42 Det verkar som om _____.
- 43 Det är så mörkt i källaren att _____.
- 44 Det var inte lika jobbigt i grundskolan som _____.
- 45 Jag måste gå på gymnastiken i kväll även om _____.
- 46 Eftersom _____
får jag varken äta eller dricka efter klockan tolv i kväll.
- 47 Telefonen ringde just som _____.
- 48 Solar man för mycket _____.
- 49 Filmen, som jag såg i lördags, var så tråkig att _____.
- 50 Lena går till skolan utan att _____.

PREPOSITIONER

En preposition står för det mesta framför sitt huvudord vilket kan vara *ett substantiv, ett pronom i objektsform, ett infinitivuttryck eller en bisats*. Prepositionen uttrycker en relation mellan huvudordet och andra ord i satsen.

1 Prepositioner

av	bland	bakom	efter
----	-------	-------	-------

Herr Ek lider **av** migrän.

De flesta njuter **av** att lyssna på vacker musik.

Anna har lånat en bok **av** mig.

Vår klass består **av** 20 elever.

Många ringar är gjorda **av** guld.

"Röde Orm" är skriven **av** Frans G. Bengtsson.

Erik är intresserad **av** att fiska.

Frida skrattade högt **av** glädje.

– Det var snällt **av** dig att komma. – Det var så lite så.

Sveriges union med Norge upplöstes i början **av**

1900-talet.

Det känns skönt att vara **bland** vänner.

Kalle är **bland** de bästa i vår klass.

Jag kände att mannen, som satt **bakom** mig i biosalongen i går kväll, luktade vitlök.

Regeringen har en majoritet av riksdagen **bakom** sig i de flesta frågor.

En hund gick **efter** mig hela vägen hem i går kväll.

Du kan ringa **efter** klockan fem. Då är jag hemma.

Ring **efter** ambulansen! Det har hänt en olycka.

Nils har letat **efter** sitt pass, men han har inte hittat det någonstans.

De flesta längtar **efter** sol och värme.

Välj rätt preposition. Se exempel.

- 1 Det är svårt att välja rätt person bland alla sökande till den nya tjänsten på ABB.
- 2 Jag var på bio igår. Eftersom jag satt _____ en dam med en jättestor hatt såg jag nästan ingenting i början av filmen, så jag var tvungen att byta plats.
- 3 Den värdefulla tavlan, som blev stulen i fredags, var målad _____ Picasso.
- 4 _____ en massa gamla papper hittade jag ett brev som jag hade letat _____ längre.
- 5 I natt somnade Ylva inte förrän _____ midnatt. Klockan var närmare två.
- 6 Vi ska ha semester i mitten _____ juli.
- 7 Bokstaven S kommer _____ R i alfabetet.
- 8 Fru Jönsson, som är väldigt nyfiken, står ofta _____ gardinerna för att se vad grannarna gör ute på gården.
- 9 Jag var tvungen att ringa _____ en lässmed igår eftersom jag hade låst mig ute.
- 10 Mitt skrivbord är tillverkat _____ ek.
- 11 Rättegången, som vi inte fick komma in på i tisdags, hölls _____ stängda dörrar.
- 12 Man brukar kasta ut julgranen _____ trettondagen.
- 13 Amina längtar _____ att få träffa sina föräldrar och syskon.
- 14 Sten blev alldelvis röd i ansiktet _____ ilska när han fick höra sanningen.
- 15 Redaktör Blad med fru fanns _____ gästerna på direktör Eks middag i lördags.

PREPOSITIONER

enligt

framför

från

för

Enligt finansministern måste statens utgifter begränsas.
"Hårfint" är det bästa schampot **enligt** reklamen.
Per får lön **enligt** avtal.

Damen, som stod **framför** mig i kön, var irriterad.
Framför vårt gamla hus växer en mängd rosor.
Torsten föredrar att cykla **framför** att köra bil.

Matti kommer **från** Finland.
Gustav Vasa var kung i Sverige **från** 1523 till 1560.
Ulf har blivit uppsagt **från** sitt arbete.

Vera är rädd **för** ormar.
Sverige är känt **för** sin vackra natur.
Det är svårt **för** många att hitta ett nytt jobb.
Jag ska berätta en rolig historia **för** dig.
Maria intresserar sig bara **för** kläder.
Föraldrar oroar sig ofta **för** sina barn.
Matti har bestämt sig **för** att återvända till Finland.
– Kan du förklara det här **för** mig en gång till?
– Javisst.
Det är viktigt att kämpa **för** fred och frihet.
Man måste ta ansvar **för** vad man gör.
– Tack **för** hjälpen! Det var snällt av dig att hjälpa mig.
– Varsågod.

Välj rätt preposition. Se exempel.

- 1 Många svenska författare har kommit från Värmland.
- 2 Det är lättare barn än vuxna att lära sig ett nytt språk.
- 3 meteorologerna kommer det vackra vädret att fortsätta ytterligare en tid.
- 4 – Du får inte berätta det här någon. Det är en hemlighet. – Nej då.
- 5 Ina och Ola bor ensamma i sin stora villa. Deras hus är för stort dem.
- 6 Jag har en jobbig vecka mig. Jag vet inte hur jag ska hinna med allt.
- 7 Erik har intresserat sig fotografering ända sedan han var tolv år.
- 8 vad min mamma har berättat kom hennes mormors mor från Frankrike.
- 9 Ann-Katrin föredrar att cykla att köra bil.
- 10 Mia är orolig sina gamla föräldrar eftersom de bor ensamma på landet.
- 11 besiktningsprotokollet är min bil i bra skick, men jag är ändå inte nöjd med den.
- 12 mig på bussen satt två äldre herrar och pratade om sina pensioner.
- 13 När Ulf har kommit hem jobbet lägger han sig ofta och vilar en stund.
- 14 Redan som barn bestämde sig Elisabeth att bli sjuksköterska.
- 15 Trots att Sara gång på gång har förklarat sin man varför hon vill skiljas, vill han inte gå med på skilsmässa.

öre	genom	mo	hos	an	i	inom
-----	-------	----	-----	----	---	------

Alf kände till vägen till Stadion, så han körde **före** mig.
Ivan är hemma **före** Lisa, så han hinner laga mat tills hon kommer hem.

Caesar mördades år 44 **före** Kristus.
Det är mycket att göra dagarna **före** jul.

Det var inbrott hos oss igår. Tjuven hade tagit sig in **genom** ett fönster i källaren.
När jag körde **genom** Göteborg i natt var det tyst och öde på gatorna.
Det kändes kuligt att gå ensam **genom** Stadsparken i lördags natt.

Jag firade nyår hemma **hos** min syster förra året.
Per var **hos** tandläkaren igår.

Carl arbetar bara fyra dagar **i** veckan.
Han tjänar 12 000 kronor **i** månaden.
Torbjörn fyller 30 år **i** mars.
Gun har bott i Åmål **i** hela sitt liv.
Jenny är mycket duktig **i** svenska.
En del hundar är förtjusta **i** att bada.
Jeanette har ofta ont **i** huvudet.
Vi ska flytta **i** slutet av månaden.
Alla barn **i** Sverige måste gå **i** skolan **i** nio år.
Eleverna **i** vår klass har tre lektioner **i** data varje vecka.

Min väckarklocka står alltid **inom** räckhåll för mig.
Brevet, som jag har fått från försäkringsbolaget, måste besvaras **inom** en vecka.

Välj rätt preposition. Se exempel.

- 1 Tommy tjänar 150 kronor *i* timmen.
- 2 – Du kan inte gå in dörren på framsidan av Stadshuset, för den är låst just nu. – Jaså.
- 3 Mina barn är ute och leker ensamma, men de håller sig synhåll för mig.
- 4 När vi skulle äta var Ann inte hungrig, för hon hade ätit två chokladkakor middagen.
- 5 – Ni får gärna övernatta oss om ni vill. – Tack. Det var snällt.
- 6 Ted lyssnar inte på sin lärare utan sitter för det mesta och tittar ut fönstret i stället.
- 7 Man blir ofta irriterad när folk tränger sig en i kön.
- 8 Anneli arbetar som sekreterare en advokat.
- 9 Roger är inte bra fysik, men han är duktig kemi.
- 10 Vi ska nog resa bort sommar.
- 11 Daniel bodde sin mormor och morfar tills han var tre år.
- 12 Det blev alldeles mörkt när tåget körde en tunnel.
- 13 Man hade lovat mig att jag skulle få de beställda varorna en vecka, och det fick jag. Det tog bara fem dagar.
- 14 Förra året började det snöa mitten av december.
- 15 Hanna är så förtjust att köra bil att hon tänker ta taxikort och jobba extra som taxiförare.

PREPOSITIONER

längs	med	mellan	mot	om
-------	-----	--------	-----	----

Peter har en bokhylla **längs** ena väggen i vardagsrummet.
I söndags tog vi en lång promenad **längs** stranden.

Det är svårt att äta **med** pinnar, tycker jag.
Läraren hade markerat alla fel i min uppsats
med en rödpenna.
Britta säger att hon är släkt **med** statsministern.
Ove var förlovad **med** Maj innan han gifte sig **med** Åsa.
– Kom hit! Jag måste prata **med** dig. – Ja, jag kommer.

Hamid sitter **mellan** Reza och Milan i klassrummet.
Det går många tåg **mellan** Malmö och Lund.
– Nu får du välja **mellan** mig och Marita, sa Anne irrerat till sin pojkvän.

På hösten kan man se fåglarna flyga **mot** söder.
Herr Blom är alltid vänlig **mot** andra mäniskor.
En försäljare får inte vara otrevlig **mot** sina kunder.
Arbetarna på den mekaniska verkstaden har länge protesterat **mot** den dåliga arbetsmiljön.
Många mäniskor kämpar **mot** våld och förflyck.
– Hej älskling! sa Mona och log **mot** Kurt.
Harald har bytt sin gamla bil **mot** en ny, fin cykel.

Den här kursen slutar **om** en vecka.
Arne äter bara två gånger **om** dagen.
Finland ligger öster **om** Sverige.
En man sitter till vänster **om** sin bordsdam.
Nina är rädd **om** sin nya, fina klocka.
Jag är medveten **om** att det är farligt att röka.
Leo är övertygad **om** att Katarina älskar honom.
Det var kallt ute igår, så vi frös **om** foterna.
Eva harbett mig **om** hjälп många gånger.
Boken, som jag fick i julklapp, handlade **om** katter.
Läraren i historia har berättat **om** vikingatiden.
De flesta drömmar nog **om** en värld utan krig.

Välj rätt preposition. Se exempel.

- 1 Du måste vara rädd om dina nya skor! Vi har inte råd att köpa några nya.
- 2 Norge ligger väster om Sverige.
- 3 Det stod folk längs hela vägen i det lilla samhället när kungen kom på besök.
- 4 – Kan vi inte ta paus nu? – Nej. Den här lektionen slutar ju inte förrän tio minuter.
- 5 En kompassnål pekar alltid med norr.
- 6 Eftersom jag ska betala mina varor med en check måste jag visa legitimation.
- 7 Miljöaktivisterna brukar samlas för att demonstrera med bl.a. kärnkraften.
- 8 – Jag skulle vilja be dig med en tjänst. – Ja, vad då?
- 9 Ann och Dan ska byta sina små lägenheter med en större, för de ska gifta sig.
- 10 På vår resa med Västkusten i somras såg vi många vackra platser.
- 11 Det är slut med Vera och Viktor. Han har redan träffat en annan.
- 12 – Ta på dig en mössa! Du fryser ju med öronen. – Nej, det gör jag inte.
- 13 Det går båtar med Stockholm och Helsingfors.
- 14 Ebbas mormor brukar berätta med hur barnen hade det förr i tiden.
- 15 Ola Sjöö är en riktig gentleman. Han är så artig med alla mäniskor.

omkring	på	till	under	ur
---------	----	------	-------	----

Det finns ett högt staket **omkring** Larssons hus.
Vi var **omkring** 25 personer på Olssons fest i lördags.

Till sommaren ska vi köpa en båt.
Sven är en god vän **till** mig.
Jag längtar **till** Italien.
– Hälsa **till** Annika när du träffar henne! – Javisst.
Vill du vara snäll och köpa cigaretter **till** mig? – Ja.
Malin har vänt sig **till** en advokat för att få hjälp
med att upprätta ett testamente.
– Varsågoda! Nu sätter vi oss **till** bords. – Tack.

Under 1600-talet var Sverige med i många krig.
Det regnade **under** hela min semester i fjol.
Det är dammigt **under** Pelles säng.

Den maskerade rånaren tog upp en kniv **ur** fickan
när han kom in på banken.
I morse gick Wilhelm ut **ur** vårt klassrum utan att
säga ett ord.

På fredagarna brukar jag handla.
Flyttfåglarna kommer tillbaka **på** våren.
Jag har inte träffat min syster **på** ett år.
Per cyklar till skolan **på** tio minuter.
Vi bodde **på** ett fint hotell när vi var i London.
Ulrika arbetar **på** ett sjukhus, och hennes man
jobbar **på** en restaurang.
Mats har en lägenhet **på** två rum och kök.
Lisa har en liten dotter **på** fyra månader.
Jag är säker **på** att jag låste dörren i morse.
– Var inte arg **på** mig! Jag menade inget illa. – Nej.
Våra grannar bjöd oss **på** middag i fredags.
– Vänta **på** mig! Jag är strax klar. – Okej.
– Tro **på** mig! Jag lygger inte. – Jaså.
– Lyssna **på** mig! Jag har något att säga dig. – Va?
Olle sitter och tittar **på** TV varje kväll.
Strömvabrottet igår berodde **på** den hårdas stormen.
Du behöver inte bestämma dig nu. Tänk **på** saken!
Man måste kunna lita **på** sina vänner.
Herr Ek lyfter alltid på hatten när han hälsar **på** en.

Välj rätt preposition. Se exempel.

- 1 – Du kan faktiskt tro på vad Johan säger. Han lygger aldrig. – Det är bra.
- 2 _____ det gamla fängelset här i stan finns det en hög mur.
- 3 Mahmoud längtar efter sina föräldrar. Han har inte sett dem _____ sex år.
- 4 Det kom många danska flyktingar till Sverige _____ andra världskriget.
- 5 I fredags hade Nisse bråttom, så han städade hela sin lägenhet _____ en kvart.
- 6 Fru Jönsson är irriterad _____ sina grannar som har fest varje vecka.
- 7 Åke tjänar _____ 15 000 kronor i månaden. Hans lön varierar lite.
- 8 Bertil sopar ofta allt skräp _____ mattan. Han tror inte att någon märker det.
- 9 – Är du säker _____ att Erik kommer i morgon? – Ja, det är jag.
- 10 Många skolungdomar arbetar _____ hela sommarlovet.
- 11 Hugo tog fram en stor näsduk _____ byxfickan och snöt sig ljudligt i kyrkan.
- 12 – Jag träffade en bekant _____ dig häromdagen. Hon hälsade _____ dig. – Tack.
- 13 – Får jag bjuda dig _____ en kopp kaffe? – Tack, gärna!
- 14 Carl-Henrik har köpt en vacker ring _____ sin fru.
- 15 – Ut _____ mitt hus! skrek herr Vråk när han fick se två personer som höll på att
bryta upp hans kassaskåp.

PREPOSITIONER

utan	utom	vid	åt	över
------	------	-----	----	------

Jag dricker kaffe **utan** socker och grädde.

I kväll ska Johan gå på fest **utan** sin fru.

Vi klarar oss bra **utan** bil.

Man måste förvara medicin **utom** räckhåll för barn.

Alla **utom** Nils förstår skillnaden mellan huvudsats och bisats.

Många svenska städer ligger **vid** havet.

Fru Svensson brukar stiga upp **vid** sjutiden.

Det kan vara svårt att vänja sig **vid** nya förhållanden.

En veterinär är van **vid** att ta hand om djur.

– **Åt** vilket håll ska jag köra?

– Du ska först svänga **åt** höger och sedan **åt** vänster.

Mary har stickat en fin tröja **åt** sin bror.

Skratta inte **åt** mig om jag bär mig konstigt **åt**! Jag har ju aldrig gjort detta förr.

Jag känner inte dem som bor i vånningen **över** mig.
Gamla fru Bergman går alltid långsamt **över** gatan.

Det är **över** 30 år sedan Fredrik slutade skolan.
Maj-Britt blev glad **över** den fina presenten som hon fick på sin 50-årsdag.

Jakob är stolt **över** sin nya bil.

Ulla blev förvånad **över** att Kurt kände igen henne efter 35 år.

I slaget vid Poltava 1709 segrade den ryska armén **över** den svenska.

Välj rätt preposition. Se exempel.

- 1 Det är inte tillåtet att köra bil utan körkort.
- 2 Jag äter allt _____ blodkorv.
- 3 Det finns en stor skoaffär _____ Busstorget.
- 4 Antonio har inte vant sig _____ den svenska vintern trots att han har bott här i många år.
- 5 – Du ska gå _____ det andra hållet om du ska till biblioteket. – Jaha. Tack.
- 6 Barn brukar skratta hjärtligt _____ clowner.
- 7 Det finns en lång bro _____ Kalmarsund.
- 8 Maria har inga släktingar i Sverige _____ en kusin som bor i Uddevalla.
- 9 Det är _____ 70 år sedan allmän rösträtt infördes i Sverige.
- 10 – Köp en tidning _____ mig, är du snäll!
– Jaha. Vad ska du ha för en?
– Ta den vanliga kvällstidningen!
- 11 Åsa och Alf ska åka på semester _____ sina barn. Åsas mor ska nämligen passa barnen.
- 12 Igår var alla elever närvarande _____ Irena, för hon var sjuk.
- 13 Fru Viklund är mycket stolt _____ sin son som ska bli läkare.
- 14 Henry är van _____ att flyga. Han har nämligen varit pilot i många år.
- 15 Alexandra är förvånad _____ hur snabbt hennes son har lärt sig svenska.

2 Prepositioner

Skriv rätt preposition. Se exempel.

- 1 Många människor är rädda för åskan.
- 2 – Skriv _____ en blyertspenna så att du kan radera om det blir fel! – Okej.
- 3 Lisa var förvånad _____ att så många gratulerade henne på födelsedagen.
- 4 Pelle är alltid snäll _____ sin gamla mamma.
- 5 Dynamiten uppfanns _____ Alfred Nobel på 1860-talet.
- 6 _____ 1900-talet har man genomfört många viktiga sociala reformer.
- 7 Måns har ingen egen bostad, så han bor fortfarande hemma _____ sin mor.
- 8 Man har feber om man har _____ 37 grader.
- 9 _____ vad somliga tror, finns det liv på andra planeter än jorden.
- 10 Den härräkningen ska betalas _____ 30 dagar. Annars får man betala en extra avgift.
- 11 Det finns gott om rastplatser _____ vägarna i Sverige.
- 12 Om det är vackert väder _____ söndag ska jag åka _____ stranden.
- 13 Det är inte lätt att välja _____ alla olika sorters parfymer.
- 14 – När ska vi komma? – Kom _____ sjutiden!
- 15 – Den här spegeln är gammal. Den är faktiskt _____ 1800-talet. – Oj då!
- 16 Min katt hoppade ut _____ köksfönstret i morse.
- 17 Långfingret sitter _____ pekfingret och ringfingret.
- 18 Pia är irriterad _____ Albin som sitter _____ henne _____ klassrummet. Han brukar nämligen dra i hennes fläta.
- 19 Man måste ringa till doktor Pihl _____ klockan 12, för han har telefontid _____ 11 och 12 varje dag.
- 20 – Vilken obekväm stol! – Lägg en kudde _____ ryggen, så blir det nog lite bekvämare _____ dig!
- 21 November kommer _____ oktober.
- 22 – Ta på dig dina handskar! Annars fryser du _____ händerna. – Ja, jag ska.
- 23 När Stina skulle ta fram sin plånbok _____ väskan märkte hon att plånboken var borta.
- 24 Petra har berättat _____ mig _____ alla vackra platser som hon har besökt.
- 25 Victoria och Gabriel har bestämt sig _____ att åka tillbaka _____ sitt hemland eftersom de längtar _____ sina släktingar och vänner där.

PREPOSITIONER

- 26 Emma skrek till _____ rädsla när hon plötsligt märkte att någon stod bakom henne. Hon hade inte hört ett ljud.
- 27 – Har ni tackat mormor och morfar _____ julklapparna? – Ja, det har vi.
- 28 – Jag är säker _____ att hostan försvinner om du slutar röka, sa doktor Rask.
- 29 Härömdagen satt Roger och tänkte _____ sin dåliga ekonomi. Han var verkligen orolig _____ hur han skulle klara alla utgifter.
- 30 "Den inbillade sjuke" heter en pjäs som är skriven _____ Molière.
- 31 – Varför är du så arg _____ mig? Jag har väl inte gjort någonting?
– Jo, det har du. Du var faktiskt inte snäll _____ mig igår. Har du glömt det?
- 32 Alla var mätta _____ den goda middagen som Tore hade lagat.
- 33 _____ reklamen för bantningsmedlet "Smalolätt" kan man gå ner 3–5 kilo _____ veckan utan att anstränga sig.
- 34 Vi gjorde ett kort besök _____ min gamla faster _____ somras.
- 35 Nils hade influensa förra veckan. Han hade hög feber och ont _____ hela kroppen.
- 36 Jag måste be Karin _____ ursäkt. Jag var verkligen dum _____ henne igår.
- 37 Lars ser mycket bättre _____ sina nya glasögon. De gamla var för svaga.
- 38 När Kerstin skulle klappa min katt sprang den och gömde sig _____ sängen.
- 39 – Jag behöver inget glas. Jag kan dricka direkt _____ flaskan. – Som du vill.
- 40 Margit och Ulla är mycket glada _____ att ses igen. De har inte träffats _____ många år.
- 41 Kalle gömde sig _____ ett träd för att ingen skulle se honom.
- 42 Gun, som var bankkassörska, blev avskedad _____ sin tjänst när man upptäckte att hon hade tagit pengar _____ kassan.
- 43 Man kan inte bli tolk _____ goda språkkunskaper.
- 44 – När jag stod och väntade _____ bussen i morgon pratade jag _____ en granne _____ dig.
– Jaså. Vem var det?
– Han som är lite knepig.
- 45 Det finns många prepositioner att välja _____. Ibland kan det vara svårt att välja rätt.

3 Prepositioner

Skriv färdigt meningarna. Använd lämpliga prepositioner. Se exempel.

- 1 Jag är intresserad av matlagning.
- 2 Just nu sitter jag och tänker .
- 3 Kerstins nya väska är tillverkad .
- 4 Roger lyssnar helst .
- 5 Jag är mycket stolt .

- 6 Tro inte !
- 7 Demonstranternas, som gick genom staden igår eftermiddag, protesterade
 .
- 8 Eftersom Gun-Britt har ont .
- 9 Robin är rädd .
- 10 Linda och Jenny är arga .

- 11 Amnesty är en organisation som kämpar
 .
- 12 Tyra längtar .
- 13 Det är svårt .
- 14 Alexander har berättat
 .

- 15 Jag föredrar .

4 Finn femton fel!

Femton av nedanstående meningar har felaktiga prepositioner. Rätta dem. Se exempel.

- 1 Jag längtar efter en kopp starkt kaffe. _____
- 2 Kalle är rädd ~~av~~-hundar, men han gillar katter. _____ *för*
- 3 Petra nästan grät från glädje när hon fick ett brev från Leo. _____
- 4 Många förpackningar är gjorda av returpapper. _____
- 5 Enligt de senaste nyheterna kommer räntan att sjunka. _____
- 6 Det är svårt till mig att sluta röka, men jag ska göra ett nytt försök. _____
- 7 Mormor berättar många sagor till sina barnbarn. _____
- 8 Vi var hemma hos goda vänner i lördags. Det var trevligt. _____
- 9 Per föredrar stekt potatis framför kokt potatis. _____
- 10 Mitt kylskåp står till vänster från spisen. _____
- 11 Finland är känt för sina vackra sjöar. _____
- 12 Små barn bör inte gå ensamma genom en gata. _____
- 13 Britta är mycket hjälpsam till sina grannar. _____
- 14 Filmen, som jag såg igår, handlade om UFO. _____
- 15 Man måste vara rädd om sina vänner. _____
- 16 I sommaren ska vi resa till Fårö. Det ska bli roligt. _____
- 17 Jag måste skynda mig. Jag har bara ett par minuter på mig. _____
- 18 Anna har inte varit i skolan för tre veckor. Hon är nämligen sjuk. _____
- 19 Erik går till jobbet på tio minuter. _____
- 20 Jag tror att Eva är arg till mig, fast jag förstår inte varför. _____
- 21 Arvid dricker ofta starkt kaffe utom socker och grädde. _____
- 22 Magnus har köpt en dyrbar päls åt sin fru. _____
- 23 Björn fryser på öronen, för han har ingen mössa på sig. _____
- 24 Jag skulle vilja ha en sommarstuga på havet. _____
- 25 Herr Larsson är ofta ovänlig mot andra personer. _____
- 26 Göran och Birgitta är släkt med varandra på långt håll. _____
- 27 I somras hade vi semester för fyra veckor. _____
- 28 Gunnar är intresserad av släktforskning. _____
- 29 Många turister åker till varmare länder för att njuta av sol och bad. _____
- 30 Det tog två veckor för Tage att vänja sig vid sina nya glasögon. _____
- 31 Alla i vår klass talar engelska utom Amir. _____
- 32 Martin intresserar sig bara av bilar och kvinnor. _____
- 33 Ingrid har en son på 15 år. _____
- 34 Varvsarbetarna har protesterat mot att varvet ska läggas ner. _____

ORDFÖLJD

s = subjekt

v1 = första verbet

o = objekt

a = adverbial

v2 = andra verbet

etc.

x = satsadverbial (Se s. 187!)

Huvudsats

I en huvudsats kan man ändra placeringen av satsdelarna för att betona en satsdel eller göra olika typer av huvudsatser.

Påstående						
	<i>s</i>	<i>v1</i>	<i>x</i>	<i>v2</i>	<i>o</i>	<i>a</i>
De	De	lagar	inte	–	middag	klockan tre.
De	brukar	brukar	inte	laga	middag	klockan tre.
De	lagar	lagar	inte	–	middag	när klockan är tre.
	De	brukar	inte	laga	middag	när klockan är tre.
<i>a/o</i>	<i>v1</i>	<i>s</i>	<i>x</i>	<i>v2</i>	<i>o</i>	<i>a</i>
Klockan tre	lagar	de	inte	–	middag.	–
Klockan tre	brukar	de	inte	laga	middag.	–
När klockan är tre	lagar	de	inte	–	middag.	–
När klockan är tre	brukar	de	inte	laga	middag.	–
Middag	lagar	de	inte	–	–	klockan tre.
Middag	brukar	de	inte	laga	–	klockan tre.
Fråga						
	<i>s</i>	<i>v1</i>	<i>x</i>	<i>v2</i>	<i>o</i>	<i>a</i>
Vem	lagar	alltid	–	middag	klockan tre?	
Vem	brukar	alltid	laga	middag	klockan tre?	
	<i>v1</i>	<i>s</i>	<i>x</i>	<i>v2</i>	<i>o</i>	<i>a</i>
Lagar	de	inte	–	middag	klockan tre?	
Brukar	de	inte	laga	middag	klockan tre?	
Varför	lagar	de	inte	–	middag	klockan tre?
Varför	brukar	de	inte	laga	middag	klockan tre?
Uppmaning						
	<i>v1</i>	<i>x</i>	<i>o</i>	<i>a</i>		
Laga	–	inte	middag	klockan tre!		

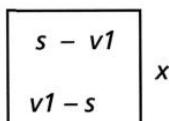
Huvudsatsen har **rak ordföldj** (*s – v1*)

- i påstående som börjar med subjektet
- i fråga som börjar med subjektet

Huvudsatsen har **omvänt ordföldj** (*v1 – s*)

- i satser som inte börjar med subjektet

Satsadverbialet placeras efter gruppen

Bisats

Bisatsen är en del av huvudsatsen (subjekt, objekt, adverbial, attribut).

Att han inte kommer är troligt.
s v1

Jag vet **att han inte kommer**.
s v1 o

Han kommer **när klockan är tre**.
s v1 a

Han kommer inte **därför att han är sjuk**.
s v1 a

Jag har en bil **som inte är så gammal**.
s v1 o attribut

Jag har en bil **som jag inte har betalat än**.
s v1 o attribut

Bisatsen börjar alltid med **en bisatsinledare** som kan vara:

en underordnande
konjunktion, t.ex.

att, om
därför att, eftersom
trots att, fast, även om
innan, medan, när

(Se s. 195!)

ett frågande
pronomen/adverb, t.ex.

vad, vem, vilka
var, vart, varifrån
när, hur, varför

(Se s. 98 och 167!)

ett relativt
pronomen/adverb, t.ex.

som, vilk/en, -et, -a
vars
vilket, något som
där, dit, då

(Se s. 137, och 176,180!)

Bisatsen har i regel **rak ordföld** (*s – v1*).

Satsadverbialet placeras man mellan subjektet och det första verbet:

s x v1

Observera:

På satsadverbialalets plats i huvudsats och bisats står förutom satsadverbial även många tidsadverbial t.ex. *alltid, aldrig*. (Se s. 223!)

Vissa satsadverbial kan placeras på annan plats i huvudsatsen då man vill betona dem.

Kanske kommer jag i morgon. *Tyvärr* kan jag inte hjälpa dig nu.

1 Huvudsatser

Skriv orden i rätt ordning. Börja med de markerade orden. Se exempel.

- 1 du, Vad studerar, nu

- Vad studerar du nu ?

Jag studerar svenska nu. Sedan ska jag läsa engelska.

- 2 vill, *Flickor*, smala, vara, ofta de, bör, äta, inte, Vad

= _____ ; _____ ?

bör, inte, *De*, kakor, choklad, och glass, äta

—

- 3 du, i London, varit, Har

- _____ ?

Nej, jag, aldrig, där, varit, har   **Jag, dit, skulle, åka, gärna, vilja**

- Nej, _____: _____.

- 4 en cykel, du, reparera, Kan

= _____ ?

Ja, gjort, många gånger, har, *det*, jag

– Ja, _____

- 5 du, alltid, på kvällen, läxan, läsa, *Brukars*

= _____?

Nej, ofta, läser, på morgonen, jag, läxan pigg, Då, är, jag

- Nei, -

- ## 6 Erkki, När, till Sverige, kom

kom, förra året, hit, Han

—

- 7 laga, ska, hemma hos er, Vem, idag, mat

= _____ ?

_____; _____.

ORDFÖLJD

- 8 du, inte, komma, kan, Varför, i kväll

—_____?

Eftersom jag är upptagen, inte, jag, komma, i kväll, kan

- 9 ska, din bil, sälja, När, du

ska, sälia, den, jaq, När jag har kört 10 000 mil

- 10 svårast, *Vilket ämne*, i skolan, är

nog, *Kemi*, svårast, är matte, *Efter kemi*, kommer

- 11 skulle. Vilket råd, vilja, du, ge, en nyanländ invandrare

också, få, **Försök**, med svenskar, kontakt

—

- 12 just nu, *Vilka intressen*, du, har

mina största intressen, *Simning och fiske*, är, nog, just nu

- 13 Eva, qe, Vad, ska, du, när hon fyller år

önskat sig, alltid, har, *En kamera*, hon henne, ge, *Det*, ska, jag

- 14 skulle, du, säga, Vad, vilja, till en bilförare

aldrig, alkohol, Drick, när du kör bil

2 Bisatser

Skriv färdigt bisatserna. Se exempel.

- 1 Man måste motionera och äta rätt om man vill må bra.
- 2 Det är bra att ha hög skyddsfaktor på solkrämen när _____.
- 3 Många ungdomar bor kvar hemma hos sina föräldrar därför att _____.
- 4 Familjen Eks pengar räckte inte till någon utlandssemester trots att _____.
- 5 I fredags natt hämtade Harry sin dotter på diskoteket för att _____.
- 6 Ella stannade hemma från jobbet igår utan att _____.
- 7 Ju _____ desto mer lär man sig.
- 8 Man bör nog skaffa barn innan _____.
- 9 Man kan bli magsjuk ifall _____.
- 10 Många har inte råd att stanna hemma från jobbet även om _____.
- 11 Staten får in mycket pengar genom att _____.
- 12 Ju _____ desto räddare blev jag.
- 13 Mina grannar är så gamla att _____.
- 14 I Sverige måste man gå i skolan tills _____.

ORDFÖLJD

- 15 Ibland kan man inte somna fastän _____
_____
- 16 I mörse var vi tvungna att ta en taxi för att _____
_____
- 17 Många 18-åringar röstar utan att _____
_____
- 18 Akta dig så att _____!
_____!
- 19 På radion hörde jag nyss samma låt som _____
_____.
- 20 Sverige gick inte med i EU förrän _____
_____.
- 21 Man höjer priset på tobak för att _____
_____.
- 22 Man måste kunna använda datorer om _____
_____.
- 23 Nuförtiden är det viktigt att ha goda språkkunskaper eftersom _____
_____.
- 24 Man kan få ett bra jobb även om _____
_____.
- 25 Ta på dig glasögonen så att _____!
_____!

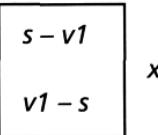
3 Satsadverbial i bisatser

Sätt in satsadverbialen i de kursiverade bisatserna genom att markera med ett kryss.
Se exempel.

- x
- 1 *Trots att eleverna hade repeterat allt klarade de sig bra på provet igår.* *inte*
  - 2 *Elsa, 65 år, går i trafikskola eftersom hon vill ta körkort.* *gärna*
  - 3 *Berusade personer talar ibland så otydligt att man hör vad de säger.* *inte*
  - 4 *Pia är tvungen att gå till tandläkaren eftersom hon har bitit av en tand.* *tyvärr*
  - 5 *Evy tog ut pengar igår för att hon skulle köpa en ny bil.* *eventuellt*
  - 6 – *Kör tills du har skog på båda sidor!* Sedan bor jag i första huset till höger. – Jaha. *bara*
  - 7 *Erik sa att han skulle komma lite senare än vanligt.* *kanske*
  - 8 – *Jag undrar om du skulle kunna hjälpa mig.* – Javisst. *möjlig*
  - 9 *Eftersom jag var tvungen att stiga upp tidigt i morgon vaknade jag naturligtvis tidigare än vanligt.* *inte*
  - 10 – *Om du vill se den nya filmen kan vi gå på bio i kväll.* – Vad bra! *gärna*
  - 11 *Per-Åke tränar varje dag för att hans kondition ska bli sämre.* *inte*
  - 12 *Även om det är 14 grader i vattnet ska jag bada idag.* *bara*
  - 13 – *Ta det lugnt så att du får njuta av din lediga dag!* – Ja, det ska jag. *verkligen*
  - 14 *Kajsa säger ofta dumma saker utan att hon menar det.* *egentligen*
  - 15 *Familjen Ek har fått bättre ekonomi genom att alla i familjen är sparsamma.* *verkligen*
  - 16 *Min man tog på sig en tjock jacka i morgon för att han skulle frysas.* *inte*
  - 17 *Vår lärare kom till jobbet igår trots att hon hade 38,5 i feber.* *faktiskt*
  - 18 *Eftersom väderprognosens dyster ut föredrar jag att inte åka på utflykt.* *tyvärr*
  - 19 *Man måste ta en sak i sänder om man ska hinna med allt man har planerat.* *verkligen*
  - 20 *I lördags städade Gillis tills det fanns ett dammkorn kvar i hans lägenhet.* *inte*

4 Mer om satsadverbialets placering i huvudsats

- 1 Satsadverbialen står oftast efter gruppen

Patrik dricker inte sprit.

s   v1   x   o

Dricker han inte sprit?

Patrik har aldrig druckit sprit.

s   v1   x   v2   o

Har han aldrig druckit sprit?

- 2 Satsadverbialen står **efter** ett obetonat pronomen som objekt (personligt eller reflexivt) när satsen bara innehåller en **enkel verbform**.

Jag träffar inte Anders varje dag.

Jag hörde inte väckarklockan i morgon.

Drick inte vattnet!

Lägg inte nycklarna på bordet!

Jämför: Jag **träffar honom inte** varje dag.

Jämför: Jag **hörde den inte** i morgon.

Jämför: Drick **det inte!**

Jämför: Lägg **dem inte** på bordet!

Frida **tvättar sig inte** före frukost.

Lisa **målar sig aldrig**.

Vi **lägger oss alltid** sent.

Observera att man har normal placering vid:

– två verb

Erik ska inte gratulera Ulf.

Maja har inte lagt nycklarna på bordet.

Erik ska inte gratulera honom.

Maja har inte lagt dem på bordet.

– sammansatta verb (*verb + partikel/preposition*)

Jag tycker inte om Helena.

Vi hälsar alltid på farbror Lars på somrarna.

Jag håller inte med Sonja.

Ove känner inte igen det här huset.

Jag tror inte på Paul.

Tänk inte mer på det där problemet nu!

Jag tycker inte om henne.

Vi hälsar alltid på honom på somrarna.

Jag håller inte med henne.

Ove känner inte igen det.

Jag tror inte på honom.

Tänk inte mer på det nu!

5 Satsadverbialer efter obetonat pronomen som objekt

Svara på frågorna. Använd ett pronomen i svaret. Se exempel.

1 – Såg du Lena igår?

– Nej, jag såg henne inte. *inte*

2 – Läser du tidningen på morgonen?

– Ja, alltid.

3 – Hörde du musiken i natt?

– Nej, inte.

4 – Träffar du Olle nuförtiden?

– Nej, aldrig.

5 – Hör du mig?

– Nej, inte.

6 – Hämtar Anders er på lördag?

– Ja, nog.

7 – Såg du TV-programmet om elefanter igår?

– Nej, inte.

8 – Lägger du dig tidigt?

– Ja, alltid.

9 – Lär ni er mycket i skolan?

– Ja, faktiskt.

10 – Rakar ni er varje dag?

– Nej, bara.

11 – Klipper du dig själv?

– Ja, alltid.

12 – Tvättar ni er i köket?

– Nej, aldrig.

6 Satsadverbialer efter obetonat pronomen som objekt

anmäla	glömma	släcka	störa
anställa	klappa	sminka	sätta
avbryta	klippa	spänna	tro
dricka	läsa	ställa	väcka
fråga	röra	stänga	äta

Vad ska ... *inte* göra? Välj lämplig aktivitet. Varje verb ska bara användas en gång.
Se exempel.

- 1 Lars-Ove ljuger, så tro honom inte !
- 2 Det är farligt att stå där, så _____ !
- 3 De här svamparna är giftiga, så _____ !
- 4 Lennart vill inte svara, så _____ !
- 5 Den där hunden är farlig, så _____ !
- 6 Du måste komma ihåg mitt telefonnummer, så _____ !
- 7 Lisbets båda barn sover gott, så _____ !
- 8 Ulrika är mycket upptagen just nu, så _____ !
- 9 Du är vacker utan make-up, så _____ !
- 10 Ni vill ju inte gå på kursen i data, så _____ !
- 11 Anna pratar nu, så _____ !
- 12 Du måste stå alldeles stilla, så _____ !
- 13 Den här boken är dålig, så _____ !
- 14 Stearinljuset brinner så vackert, så _____ !
- 15 Det gör inte ont när tandläkaren bedövar, så _____ !
- 16 Du är snygg i långt hår, så _____ !
- 17 Karl är oärlig, så _____ !
- 18 Det här vinet är ju surt, så _____ !
- 19 De stolarna är upptagna, så _____ !
- 20 Dörrarna ska vara öppna, så _____ !

7 Två adverbial (rum + tid)

När man har ett rumsadverbial och ett tidsadverbial i samma sats placerar man tidsadverbialet sist eller först i en huvudsats.

	Vi	badar	alltid		i havet (rum)	på sommaren.
På sommaren	badar	vi	alltid		i havet.	(tid)
Jag	vågar	vågar	inte	promenera	i parken	på kvällarna.
På kvällarna	vågar	jag	inte	promenera	i parken.	

Bilda meningar. Börja med de markerade orden i den första meningen och med tidsadverbialet i den andra meningen. Se exempel.

- 1 på kvällarna, *Margareta*, städar, på ett kontor

Margareta städar på ett kontor på kvällarna
På kvällarna städar Margareta på ett kontor

- 2 *Lars*, har, matte, sedan i våras, studerat, i Lund

- 3 ska, *Vi*, en stuga, kanske, i Smögen, i sommar, hyra

- 4 besöker, i Stockholm, sina släktingar, *Karin*, varje jul

---

- 5 brukar, ofta, *Joakim*, gå, på diskos, på helgerna

- 6 betalar, *Erik*, alltid, på posten, sina räkningar, i slutet av månaden

---

ORDFÖLJD

---

7 får, leka, *Mina barn*, ute, inte, på kvällarna

---

8 ska, *Eva och Lennart*, i Malmö, till våren, gifta sig

---

9 en öl, *Vi*, väl, i kväll, ta, kan, på puben

?

?

10 *Katarina*, i Madrid, lärde sig, förra sommaren, spanska

---

11 vill, inte, åka, i juli, till Norrland, *Jag*

---

12 i kyrkan, kanske, sjunga, *Mia och Elin*, på söndag, ska

---

13 sitter, på pauserna, *Paul och Per*, och röker, alltid, i rökrummet

---

---

14 hela kvällen igår, satt, i köket, *Vi*, och pratade

---

15 under ett parasoll, sitter, när solen skiner, *Min man*, helst

---

---

8 Partikelverb

Man kan ändra ett verbs betydelse genom att kombinera verbet med en partikel. Partikeln är alltid betonad.

tycka	- tycka om	ta	- ta av/på (sig)	dricka	- dricka ur
ställa	- ställa fram	klä	- klä av/på/om (sig)	tala	- tala om
åka	- åka hem	måla	- måla om	hyra	- hyra ut
komma	- komma ihåg	hälsa	- hälsa på	fylla	- fylla i

Partikeln placeras man på sista verbplatsen före objektet/adverbialen. Satsadverbialen (*x*) står som vanligt

Eva s	hälsar v1	ofta x	på v2	sin mormor o	på helgerna. a
Eva s	brukar v1	alltid x	ta hem v2	böckerna o	från skolan. a
Eva s	skulle v1	gärna x	vilja v2	måla om v3	sitt hus o

Skriv orden i rätt ordning. Börja med de understrukna orden. Se exempel.

- 1 bananer, Teresa, har, tyckt, aldrig, om

Teresa har aldrig tyckt om bananer.

- 2 hälsa, Vi, kanske, ska, i kväll, farmor, på

_____.

- 3 mjölken, Varför, du, dricker, inte, upp

_____?

- 4 inte, Skriv, det där kontraktet, under

_____!

- 5 alltid, böckerna, Ta, till skolan, med er

_____!

- 6 du, Kommer, sent, alltid, hem

_____?

ORDFÖLJD

---

7 sätta, Skulle, ett askfat, du, fram, kunna, på bordet, inte

?

8 tar, skorna, Pappa, alltid, av sig, i hallen

---

9 stänga, kan, TV:n, av, du, inte, Varför

?

10 Ingrid, alltid, plockar, sina saker, undan

---

11 körde, tyvärr, Jag, en parkerad bil, i morse, på

---

12 kan, du, Varför, hålla, mig, aldrig, med

?

13 Persson, alltid, Hyr, cyklar, ut, på sommaren

---

14 lånar, aldrig, Jag, ut, mina glasögon

---

15 du, fyllt, redan, i, Har, den där blanketten

?

16 era böcker, Ni, får, ta, idag, hem, gärna

---

17 aldrig, brukar, Jag, komma, namn, ihåg, kunna

---

18 behöver, Du, väl inte, på, sätta, TV:n, nu igen

?

19 ni, Skulle, lämna, denna övning, in, kunna, i morgon, möjligen

---

20 jag, åka, meddetsamma, nog, måste, hem, Efter skolan

9 Indirekt tal = bisats

Som bisatsinledare använder man:

- att i indirekta påståendesatser
- om i indirekta frågor som *inte* börjar med ett frågeord
- frågeord i indirekta frågor som börjar med ett frågeord

att Lisa: "Jag har inte ont i magen nu."
 Lisa säger att hon inte har ont i magen nu.

om Anders: "Blir det möjlichen regn i kväll?"
 Anders frågar om det möjlichen blir regn i kväll.

när Lars: "När går bussen?"
 Lars vill veta när bussen går.

vad Ulla: "Vad säger Håkan?"
 o
 Ulla undrar vad Håkan säger.
 o

vad som Ulla: "Vad har hänt med Karl-Olof?"
 s
 Ulla undrar vad som har hänt med Karl-Olof.
 s

Observera att man måste ha ett extra *som* på subjektsplatsen i bisatsen när frågeordet är subjekt.

Frågande adverb

när	hur
var	hur ofta
vart	hur länge
varifrån	hur långt
varför	hur stor, -t, -a (...) (som) hur mycket (...) (som) etc.

Frågande pronom

vad (som)
vem (som)
vilka (som)
vilken ... (som)
vilket ... (som)
vilka ... (som)

ORDFÖLJD

Skriv färdigt meningarna. Se exempel.

- 1 Jag anser att doktor Jönsson är en skicklig läkare.
- 2 Jag tycker inte att _____.
- 3 Jag undrar faktiskt om _____.
- 4 Min chef frågade mig om _____.
- 5 Jag skulle vilja veta när _____.
- 6 Jag undrar var _____.
- 7 Igår fick jag veta att _____.
- 8 Min lärare säger att _____.
- 9 Vet du om _____?
- 10 Jag måste ringa till Posten och ta reda på om _____
_____.
- 11 Jag måste fråga någon vart _____.
- 12 Kan du säga mig var _____?
- 13 Det sägs att _____.
- 14 Många påstår att _____.
- 15 Jag skulle gärna vilja veta om _____
_____.
- 16 Den stora frågan just nu är om _____
_____.
- 17 Vet du hur _____?
- 18 Har du tagit reda på hur ofta _____?
- 19 Igår trodde jag inte att _____.
- 20 Vet du att _____?
- 21 Pontus ringde och frågade om _____
_____.

- 22 Vårt fackombud undrade om _____.
- 23 Känner du till varifrån _____?
- 24 Kan du förstå varför _____?
- 25 Min åsikt är att _____.
- 26 Jag visste inte att _____.
- 27 Fråga din lärare om _____!
- 28 Jag är lite osäker på om _____.
- 29 Jag vet inte hur länge _____.
- 30 Vet du hur långt _____?
- 31 Säg till Marianne att _____!
- 32 Det var synd att _____.
- 33 Har du frågat doktorn om _____?
- 34 Jag funderar ofta på om _____.
- 35 Jag kan inte begripa vad _____.
- 36 Det var roligt att _____.
- 37 Nu förstår jag vad _____.
- 38 Många frågar sig kanske om _____.
- 39 Direktör Asp frågade sin sekreterare vem _____.
- 40 Igår undrade Lotta om _____.
- 41 Jag måste ta reda på vem _____.
- 42 Jag undrar vilka _____.
- 43 Torsten visste inte om _____.
- 44 Vet du vilka _____?
- 45 Vet du vilken bil _____?
- 46 Rose-Mari frågade mig om _____.
- 47 Kan du tala om för mig på vilken våning _____?
- 48 Vet du vilket bilmärke _____?

ORDFÖLJD

- 49 Vet du vilka elever _____?
- 50 Har du fått något meddelande om vilka dagar _____?
- 51 Är det någon som kan säga vems uppsats _____?
- 52 Jag undrar hur mycket _____.
- 53 Jag undrar vems bil _____.
- 54 Har universitetet meddelat hur många _____?
- 55 Är det någon som vet hur mycket _____?
- 56 Vet du hur många _____?
- 57 Man ska inte fråga hur gammal _____.
- 58 Har du hört vem _____?
- 59 Kan du förklara för mig varför _____?
- 60 Har ni fått information om när _____?

10 Indirekt tal – Vem säger/frågar vad? (muntlig övning)

arbetsförmedlaren	fackombudet	Joakim 7 år	polisen
doktorn	fotografen	journalisten	servitören
domaren	frisören	läraren	tandläkaren
eleverna	företagsledaren	mamma	tidningsbudet
expediten	hyresvärdens	meteorologen	turisterna

1 "Kan vi inte slippa läxa till måndag?"

Eleverna undrar om de inte kan slippa läxa till måndag.

- 2 "Herr Larsson dömes till 6 månaders fängelse."
- 3 "Det är faktiskt risk för halt väglag under natten."
- 4 "Medlemmarna vill inte gå med på arbetsgivarens bud."
- 5 "Varför kan jag inte få lite godis idag?"
- 6 "Hur många skivor skinka vill fru Ask ha?"
- 7 "Det är bara tio kvar att dela ut."
- 8 "Kan jag få titta på ditt körkort?"
- 9 "Vem har beställt biff med lök?"
- 10 "Vad har du sysslat med tidigare?"
- 11 "Var har fru Persson ont?"
- 12 "Har alla läst läxan till idag?"
- 13 "Varför måste alltid politiker svara så undvikande på frågor?"
- 14 "Kan ni inte se lite gladare ut?"
- 15 "Tio personer kommer att varsas om uppsägning på fredag."
- 16 "I vilken tand har du ont?"
- 17 "Vad har hänt i skolan idag?"
- 18 "Vilket schampo brukar du använda?"
- 19 "Varför har Olsson inte betalat hyran i tid?"
- 20 "Vilken ort har flest soltimmar i Sverige?"

11 Emfatisk omskrivning

Man använder emotisk omskrivning när man vill betona en satsdel.

- Är det **Eva** som ska diskas? (Jag vet att någon ska diskas, men jag är inte riktigt säker på om det är Eva.)
- Nej.
- **Vem** är det som ska diskas? (Jag vet att någon ska diskas, men jag vet inte vem.)
- Det är **Kalle** som ska diskas. (Kalle och ingen annan ska diskas.)

Konstruktion:

- fråga som inte börjar med ett frågeord

Är det ... (som)	+ nu-tempus i bisatsen
Var det ... (som)	+ då-tempus i bisatsen

- fråga som börjar med ett frågeord

Frågeord + är det (... som)	+ nu-tempus i bisatsen
Frågeord + var det (... som)	+ då-tempus i bisatsen

- påstående

Det är ... (som)	+ nu-tempus i bisatsen
Det var ... (som)	+ då-tempus i bisatsen

presenssystemet

Det är Eva som diskar.
Det är Eva som har diskat.
Det är Eva som ska diskas

preteritumsystemet

Det var Eva som diskade.
Det var Eva som hade diskat.
Det var Eva som skulle diskas.

Olika satsdelar kan sättas i emfas, t.ex.

Det är Kalle som ska diskas.	(subjekt)
Det är köket (som) du ska städa.	(objekt)
Det är i morgon (som) kursen börjar.	(adverbial)

Som måste inleda bisatsen om *som* är subjekt. Annars tar man oftast bort *som*.

12 Emfatisk omskrivning

Skriv satsens delar i rätt ordning. Börja med de understrukna orden. De ord som står med kursiv stil är betonade. Se exempel.

- 1 – det, Är, bestämmer, kungen, i Sverige, som – Nej.
 – Är det kungen som bestämmer i Sverige ?

- det, är, bestämmer, Vem, här, som
 – Vem är det som bestämmer här ?
 – Det, är, bestämmer, riksdagen, här, som
 – Det är riksdagen som bestämmer här.

- 2 – din bok, ligger, Är, som, det, på golvet – Nej.
 – _____ ?

- Vems bok, ligger, är, som, det, där då
 – _____ ?
 – Karins bok, ligger, är, som, Det, där
 – _____ .

- 3 – har, min penna, du, som, tagit, Är, det – Nej.
 – _____ ?

- har, den, Vem, som, tagit, är, det
 – _____ ?
 – har, den, Bertil, som, tagit, är, Det
 – _____ .

- 4 – ni, öl, Var, skulle, det, som, ha – Nej.
 – _____ ?

- Vilka, öl, var, skulle, det, som, ha
 – _____ ?
 – Åsa och Per, öl, var, skulle, Det, som, ha
 – _____ .

ORDFÖLJD

---

5 – det, *i måndags*, började, Var, din kurs

– Nej.

– _____?

– det, När, började, var, den

– _____?

– Det, *i tisdags*, började, var, den

– _____.

6 – ni, åka, *till London*, Var, skulle, det

– Nej.

– _____?

– ni, åka, Vart, var, skulle, det

– _____?

– vi, åka, *till Paris*, var, skulle, Det

– _____.

7 – ska, i kväll, Är, *20 personer*, komma, det, som

– Nej.

– _____?

– ska, i kväll, är, Hur många, komma, det, som

– _____?

– ska, i kväll, är, *25 personer*, komma, Det, som

– _____.

8 – det, Är, man, *så här*, gör

– Nej.

– _____?

– det, är, man, Hur, gör

– _____?

– Det, är, man, *så här*, gör

– _____.

9 någon, ringt, som, har, det, Är

– _____?

– Ja, flera stycken.

10 är, något, inte, som, Det, stämmer

— _____?

– Det var inte bra.

11 som, röka, har, Det, många, är, slutat

— _____?

– Ja, det är bra.

12 andra, ofta, är, bestämmer, som, Det

— _____?

– Ja, tyvärr.

13 bor, Är, ingen, det, här, som

— _____?

– Nej, alla har flyttat.

14 hörde, var, Det, ingen, som, vad du sa

— _____?

– Jaså, det var ju synd.

15 något, Är, kan, jag, hjälpa till med, det

— _____?

– Ja, du kan diskा.

16 bara, Det, få, sina resultat, är, har, som, fått reda på, hittills

— _____?

– Jaså.

17 någonting mer, Är, vill, du, nu, säga, det

— _____?

– Nej, inte just nu.

13 Lucktext

Välj rätt alternativ. Se exempel.

God morgen, mamma!

– Johan, vakna! Johan, vakna! Det är någon i köket!

– Mm.

– Hör du inte? Det är någon i köket!

– Mm! Vad säger du?

5 – Du måste gå ut i köket och kolla. Jag vågar inte.

– Ja, ja.

Krasch! Bom! Bang!

Nu vaknade Johan, och han blev med ens alldeles klarvaken. Nu förstod han att det verkligen var något som hände i köket, så han steg upp. Jag riktigt såg hur (1) han spände musklerna – och blicken – och gick mot köket. Jag tassade tyst efter.

– Vad är det som händer här? hörde jag honom säga högt och bestämt precis som om han försökte skrämma bort den ovälkoma gästen. När vi kom ut i köket såg vi att det ena köksfönstret stod på vid gavel.

– Ah, det är ju bara fönstret som har blåst upp, sa Johan lite tufft, men (2) _____ lättad ut. Sedan gick han fram och stängde fönstret. Just då kom Sofia, vår yngsta dotter, ut i köket. Hon kom från badrummet, nyduschad och våt i håret. Jag undrade vad hon gjorde uppe mitt i natten, (3) _____ klockan var ju bara tre.

– Jag har bara duschat och borstat tänderna, sa hon precis som om (4) _____ något konstigt med det. Varför är inte frukosten klar än? Jag ska ju iväg på morgonträningen snart.

20 Jag trodde att jag – (5) _____ hon – hade blivit galen. Frukost klockan tre på natten?

– Klockan är ju bara tre, sa jag.

– Men mamma, du har ju varit uppe länge.

– Jag?

Sofia bor på källarvåningen, och vårt sovrum ligger ovanför hennes rum.

25 – Ja, jag hörde att du gick runt i huset, (6) _____ jag trodde att du var uppe och lagade frukost. Trots att jag var jättesömnig och yrvaken (7) _____ och gick upp i badrummet.

1 a) han-spände

b) spände han

c) han har spänt

d) har han spänt

3 a) men

b) och

c) så

d) för

5 a) men

b) utan

c) eller

d) och

7 a) jag steg upp

b) steg jag upp

c) jag upp steg

d) upp jag steg

2 a) han sett samtidigt

b) såg han samtidigt

c) samtidigt han såg

d) han såg samtidigt

4 a) det var inte

b) det inte var

c) var det inte

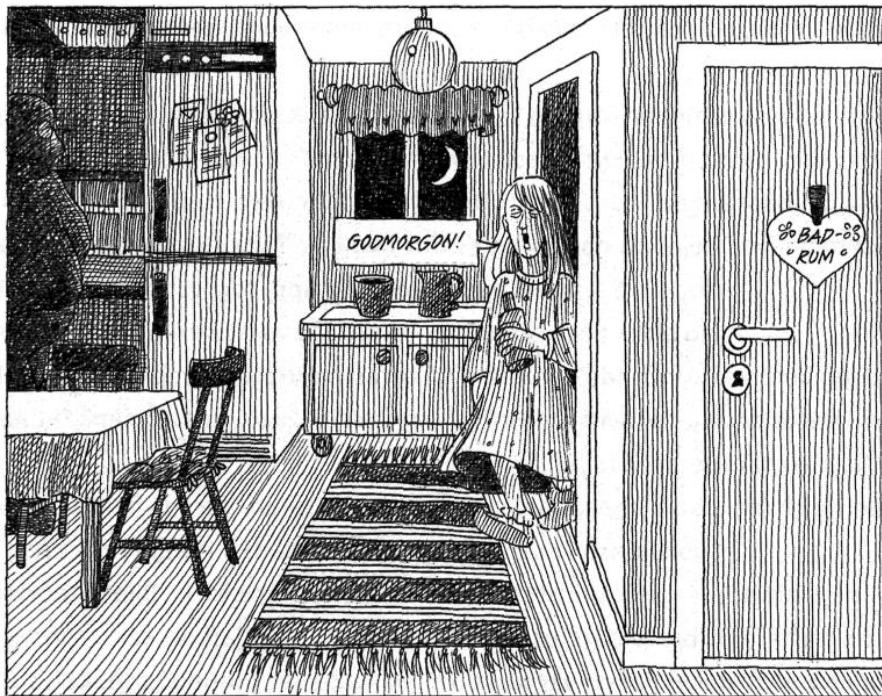
d) var inte det

6 a) utan

b) för

c) eller

d) så

(8) _____ komma till badrummet måste man passera köket. Man kan se rakt in i köket från hallen eftersom det inte finns någon hel vägg mellan hallen och köket.

– Jag sa ju "God morgon" till dig i köket, mamma. Det (9) _____?

– Va?

5 – Du svarade visserligen inte, (10) _____ du var väl trött precis som jag? Jag bad dig ju koka ett ägg åt mig också.

– Nej, vad säger du?

– Men vad var det för ett konstigt ljud som (11) _____ nyss? fortsatte Sofia.

– Vi vet inte. Troligen fönstret, sa Johan och försökte verka lugn.

10 – Medan jag stod och borstade tänderna hörde jag ett fasligt brak utanför huset. Det hördes tydligt (12) _____ jag hade öppnat badrumsfönstret. Jag blev alldeles skräckslagen och stängde genast fönstret. Sen väntade jag en lång stund innan jag vågade lämna badrummet. Jag vågade inte gå ut (13) _____ jag hörde era röster.

– Nej, nu går vi och lägger oss. (14) _____ fönstret som blåste upp, sa Johan.

15 Sofia gick ner till sitt rum och la sig igen. Hon somnade nog direkt ochsov (15) _____ väckarklockan ringde i normal tid klockan sex.

- 8 a) Genom att b) För att 10 a) eller b) utan
c) Utan att d) Så att c) men d) och

- 12 a) eftersom b) som
c) trots att d) så att

- 14 a) Det bara var nog
b) Det nog bara var
c) Det nog var bara

- 9 a) du väl kommer ihåg
b) kommer du väl ihåg
c) du kommer väl ihåg
d) du kommer ihåg väl

- 11 a) hörs b) hade hörts
c) hördes d) har hörts

- 13 a) tills b) så att
c) ifall d) förrän

- 15 a) innan b) förrän
c) tills d) eftersom

ORDFÖLJD

Snart snarkade Johan, och katten, som hade lagt sig i min säng, spann högt. Det var bara jag som (16) _____ till ro.

Tankarna snurrade runt medan jag låg där i sängen. Tänk om det hade varit någon inne i vårt hus, i vårt kök, i våra rum! Hur kunde Sofia säga att hon hade hört att jag var uppe och (5) gick? Hon var ju i badrummet när jag och Johan kom till köket. Nej, det var något som inte stämde. Vem hade hon hejat på när hon gick förbi köket? Tänk om någon var kvar i huset!

(17) _____ klockan bara var fem nu steg jag upp. Jag kunde bara inte ligga kvar i sängen, (18) _____ jag gick ut och satte mig i köket. Jag var så nervös att jag kallsvettades, men nu ville jag veta vad som hade hänt. Min blick fastnade plötsligt på Johans hylla i köket.

10 Plånboken! Var är den? Inte i hyllan (19) _____ den brukar ligga. Stulen? Skulle jag väcka Johan? Nej, jag väntar lite, tänkte jag.

Under tiden gick jag ut till brevlådan, som ligger vid gatan, för att hämta tidningen. Då (20) _____ köksfönstret såg jag att blomsterlådan hängde rakt ner mot marken. Under den hittade jag en tumstock, Johans gamla tumstock. Bilden började klarna (15) något. Jag fortsatte mot brevlådan, och på vägen dit hittade jag en kam, Johans kam som brukar ligga i hans plånbok. Saken var klar! Någon hade varit inne i huset och stulit.

Jag gick in i sovrummet och väckte Johan. Jag frågade (21) _____ sin plånbok, och han svarade att den låg i hyllan i köket. Sedan berättade jag om den tomma hyllan, kammen, blomsterlådan och tumstocken.

20 Då (22) _____ att han hade suttit och (23) _____. Han hade öppnat fönstret för att vädra ut röken. Han hade bara haspat fönstret, och sedan (24) _____ att stänga det innan han gick och la sig.

Tjuven hade alltså öppnat fönstret med tumstocken, klättrat in i köket, gått runt i huset, först väckt Sofia och sedan mig. Han hade flytt när Sofia sa "God morgen" till någon som hon (25) trodde var jag.

Allting ordnade sig till slut. Johan fick tillbaka sin plånbok – tom – efter någon vecka.

Man bör kanske kolla (25) _____ när man är uppe och går på nätterna!

16 a) kunde inte komma b) inte kunde komma c) kan inte komma d) inte kan komma	20 a) jag gick förbi b) jag har gått förbi c) gick jag förbi d) har jag gått förbi	23 a) i köket rökt på kvällen b) på kvällen rökt i köket c) rökt i köket på kvällen d) rökt på kvällen i köket	
17 a) Eftersom c) Trots att	b) Om d) Medan	21 a) var hade han b) var har han c) var han hade d) var han har	24 a) han hade naturligtvis glömt b) hade han naturligtvis glömt c) naturligtvis han hade glömt d) han naturligtvis hade glömt
18 a) men c) för	b) och d) utan	22 a) Johan kom på b) Johan kommit på c) kom Johan på d) kommit Johan på	25 a) vem hälsar man på b) vem som man hälsar på c) vem man hälsar på d) vem som hälsar man på
19 a) var c) som	b) där d) vilken		

Starka verb (efter avljudsserier)

<i>Infinitiv</i>	<i>Imperativ</i>	<i>Presens</i>	<i>Preteritum</i>	<i>Supinum</i>	<i>Perfekt particip</i>
i			a	u	
binda	bind!	binder	band	bundit	bund/en, -et, -na
brinna	brinn!	brinner	brann	brunnit	- brunn/en, -et, -a
brista	brist!	brister	brast	brustit	brust/en, -et, -na
dricka	drick!	dricker	drack	druckit	(-) druck/en, -et, -na
finna	finn!	finner	fann	funnit	funn/en, -et, -a
finnas	-	finns	fanns	funnits	-
försvinna	försvinn!	försvinner	försedd	försvunnit	försvunn/en, -et, -a
hinna	hinn!	hinner	hann	hunnit	- hunn/en, -et, -a
rinna	rinn!	rinner	rann	runnit	- runn/en, -et, -a
sitta	sitt!	sitter	satt	suttit	- sutt/en, -et, -na
slippa	slipp!	slipper	slapp	sluppit	-
spinna	spinn!	spinner	spann	spunnit	spunn/en, -et, -a
spricka	sprick!	spricker	sprack	spruckit	spruck/en, -et, -na
springa	spring!	springer	sprang	sprungit	sprung/en, -et, -na
sticka	stick!	sticker	stack	stuckit	stuck/en, -et, -na
stinka	-	stinker	stank	-	-
vinna	vinn!	vinner	vann	vunnit	vunn/en, -et, -a
i			e	i	
bita	bit!	biter	bet	bitit	bit/en, -et, -na
bli(va)	bli!	blir	blev	blivit	- bliv/en, -et, -na
driva	driv!	driver	drev	drivit	driv/en, -et, -na
glida	glid!	glider	glede	glidit	- glid/en, -et, -na
gnida	gnid!	gnider	gned	gnidit	(-) gnid/en, -et, -na
gripa	grip!	griper	grep	gripit	grip/en, -et, -na
kliva	kliv!	kliver	klev	klivit	- kliv/en, -et, -na
knipa	knip!	kniper	knepe	knipit	- knip/en, -et, -na
lida	lid!	lider	led	lidit	- lid/en, -et, -na
pipa	pip!	piper	pep	pipit	-
rida	rid!	rider	red	ridit	rid/en, -et, -na
riva	riv!	river	rev	rivit	riv/en, -et, -na
skina	skin!	skiner	sken	skinit	-
skrika	skrik!	skriker	skrek	skrikit	-
skriva	skriv!	skriver	skrev	skrivit	skriv/en, -et, -na
slita	slit!	sliter	slet	slitet	slit/en, -et, -na
smita	smit!	smiter	smet	smitit	- smit/en, -et, -na
stiga	stig!	stiger	steg	stigit	- stig/en, -et, -na
strida	strid!	strider	stred	stridit	<i>Obs!</i> - stri/dd, -tt, -dda
svida	-	svider	sved	svidit	
svika	svik!	sviker	svek	svikit	svik/en, -et, -na
tiga	tig!	tiger	teg	tigit	-
vrida	vrid!	vridar	vred	vridit	(-) vrid/en, -et, -na
u			ö	u	
bjuda	bjud!	bjuder	bjöd	bjudit	bjud/en, -et, -na
hugga	hugg!	hugger	högg	huggit	hugg/en, -et, -na
ljuga	ljug!	ljuger	ljög	ljugit	- ljug/en, -et, -na
njuta	njut!	njuter	njöt	njutit	- njut/en, -et, -na

<i>Infinitiv</i>	<i>Imperativ</i>	<i>Presens</i>	<i>Preteritum</i>	<i>Supinum</i>	<i>Perfekt particip</i>
sjuda	sjud!	sjuder	sjöd	sjudit	sjud/en, -et, -na
sjunga	sjung!	sjunger	sjöng	sjungit	sjung/en, -et, -na
sjunka	sjunk!	sjunker	sjönk	sjunkit	sjunk/en, -et, -na
skjuta	skjut!	skjuter	sköt	skjutit	skjut/en, -et, -na
suga	sug!	suger	sög	sugit	(-) sug/en, -et, -na
supa	sup	super	söp	supit	- sup/en, -et, -na
tjuta	tjut!	tjuter	tjöt	tjutit	-
y			ö	u	
bryta	bryt!	bryter	bröt	brutit	brut/en, -et, -na
flyga	flyg!	flyger	flög	flugit	- flug/en, -et, -na
flyta	flyt!	flyter	flöt	flutit	- flut/en, -et, -na
fryska	frys!	fryser	frös	frusit	(-) frus/en, -et, -na
knyta	knyt!	knyter	knöt	knutit	knut/en, -et, -na
krypa	kryp!	kryper	kröp	krupit	- krup/en, -et, -na
ryta	ryt!	ryter	röt	rutit	-
skryta	skryt!	skryter	skröt	skrutit	-
smyga	smyg!	smyger	smög	smugit	- smug/en, -et, -na
snyta	snyt!	snyter	snöt	snutit	snut/en, -et, -na
stryka	stryk!	stryker	strök	strukit	struk/en, -et, -na
a/å			o	a	
dra(ga)	dra!	drar	drog	dragit	drag/en, -et, -na
fara	far!	far	for	farit	- far/en, -et, -na
ta(ga)	ta!	tar	tog	tagit	tag/en, -et, -na
slå	slå!	slår	slog	slagit	slag/en, -et, -na
ä			a/o	u	
bära	bär!	bär	bar	burit	bur/en, -et, -na
skära	skär!	skär	skar	skurit	skur/en, -et, -na
stjäla	stjäl!	stjäl	stal	stulit	stul/en, -et, -na
svära	svär!	svär	svor	svurit	svur/en, -et, -na
å			ä	å	
gråta	gråt!	gråter	grät	gråtit	- gråt/en, -et, -na
låta	låt!	låter	lät	låtit	- låt/en, -et, -na
ä			å	ä	
äta	ät!	äter	åt	ätit	- ät/en, -et, -na
a/å			ö	å	
falla	fall!	faller	föll	fallit	fall/en, -et, -na
hålla	håll!	håller	höll	hållit	håll/en, -et, -na
i			a	i	
giva, ge se s. 25!	giv! ge!	giver, ger	gav	givit, gett	giv/en, -et, -na
o			o	o	
komma	kom!	kommer	kom	kommit	kommen, kommet, komna
sova	sov!	sover	sov	sovit	-
a			a	a	
vara	var!	är	var	varit	-

Obs! Listan är ej komplett.

Oregelbundna verb

<i>Infinitiv</i>	<i>Imperativ</i>	<i>Presens</i>	<i>Preteritum</i>	<i>Supinum</i>	<i>Perfekt particip</i>	
be(dja)	be!	ber	bad	bett	- be/dd, -tt, -dda	
ge	ge!	ger	gav	gett	giv/en, -et, -na	
dö	dö!	dör	dog	dött	-	
få	-	får	fick	fått	-	
gå	gå!	går	gick	gått	<i>Obs!</i>	gång/en, -et, -na
le	le!	ler	log	lett		-
se	se!	ser	såg	sett	se/dd, -tt, -dda	
stå	stå!	står	stod	stått	- stå/dd, -tt, -dda	
ha(va)	ha!	har	hade	haft	- havd, havt, havda	
-	-	måste	måste	måst		
heta	-	heter	hette	hetat	-	
kunna	-	kan	kunde	kunnat	-	
leva	lev!	lever	levde	levt/levat	lev/d, -t, -da	
ligga	legg!	ligger	låg	legat	-lega/d, -t, -de	
skola	-	ska	skulle	skolat	-	
vilja	-	vill	ville	velat	-	
veta	vet!	vet	visste	vetat	-	